

1749

Η Νεοσκλη

ΑΡ. ΦΥΛ. 18 (121)
2 ΦΕΒΡ. 1941-ΣΤ'.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικου-
μένου υπό τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερ-
νήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις καὶ τὸ
ἐκπρὸς αὐτοῦ, ἀναπληροῦμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερ-
νητικοῦ Ἐπιτρόπου
κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. - ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωγάρου 19
Ἀριθ. Τηλεφ. Διευθύνσεως 32-094
> Ἐποπτείας Συντάξεως 34-425
> Ἀρχισυντάκτου 593-830

ΑΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωγάρου 19

Ἀριθ. Τεύχ. 18-1 Φεβρουαρίου 1941
ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Μελῶν καὶ μη-
μελῶν ὑπο-
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικὸν) Δρ 160 - 200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 80 - 100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ » 40 - 50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἀποδ. Ἀγγλίας 1
» Ἀμερικῆς Δολ. 6
» Αἰγύπτου Λιρ. 1
Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιω-
τικοῦ Δικαίου (Δήμοις, Κοινοτήτας),
Σχολικὰς Ἐφορὰς καὶ ἑταίρειας ἐν
γὰρ ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΛΗΝ, Γεν. Γραμματεὺς Ε.Ο.Ν.

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνηται ἀποδείξις φέρουσαν τὴν ὑπογραφήν τοῦ Γεν. Γραμ-
ματέως τῆς Ε.Ο.Ν., κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΛΗ Συνταγματάρχου καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ε.Ο.Ν.

Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται τὴν 1ην ἐκάστου μηνὸς

Ἀπὸ τὸ ξεχείλισμα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐνδουσιασμοῦ

ΣΤΟΥΣ ΗΡΩΑΣ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ

Συνηῆστοι θάνατοι νεκροί, τοῦ Μπιζανιοῦ λε-
ιδέντες
καὶ οἱ εἰς τὸ Ζόλογο τρισηπτάδες κοπέλλες,
νὰ ἴδῃτε πᾶς τ' ἀδέλφια σας ἀντίκρου πολεμοῦν
κ' ὥσων λιοτίστρια στὸν ἐχθρὸ τὸν θάνατο σκορ-
ποῦν.

Συνηῆστοι ἀκόμη μιὰ φορά, ἀπ' τὴν θάνατοια,
νὰ ἴδῃτε κ' ἄλλους, γίγαντας τῆς μάχης στὰ
πεδία,
νὰ ἴδῃτε πᾶς ἐκεῖ ψηλὰ στὴς Πίνδου τὴν κορφή,
περφενα κ' ἀγέροισα ἡ δόξα περφεναί.

Συνηῆστοι, ναί, ἀθάνατοι, καὶ σφειχταγκαλια-
ιστῆτε
μὲ τοὺς γεναίους ἀδελφοὺς, στὸν κόσμο γιὰ
νὰ πῆτε,
ἐκείθεν ἀπ' τὸν Σμόλικα, στὴς Πίνδου τὰ
βουβά,
πὺς πάντα ὁ Ἕλλην τὸν κακὸν ἐχθρὸ τοῦ θα-
νικῷ.

ΚΟΣΜΑΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ
Διδάσκαλος

ΘΑ ΛΑΜΨῃ Ο ΗΛΙΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ἀκρότητι ἡ ὁρμή μας ἡ τίτάνεια
Πέλαγα σκίζει, αἰθέρα καὶ βουνά
Μ' Ἑλληνικὴν γεωμετρίαν περφεναί.
Σπάζει ἀλυσίδες, ρίχνει κόστρο, θυμῶ.

Ἐγὼ τὸ κορμὶ μου ἀποστέλλω
Καὶ οὕτω ξενίζω, πτεῖνα ἡ βροχή
Νοιώθω τὸ στέριον μου τὸ γραντένιον.
Πᾶς φάλλισαι ἡ Πινόη τοῦ Λυτράτη.

Γ. ΜΑΛΛΑΜΗΣ
Ἀξιομαχικὸς Γ.Τ. 294

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε.Ο.Ν. ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟΝ

Ἀγαπητοὶ Συναγωνιστοὶ καὶ Συναγωνί-
στρια, εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸ ἀγωνιστικὸν μέ-
νος ἡ τελευταία ἀποστολὴ εἰς τὸ ἔργον μας, αἱ ἐ-
περὶ θύρανοι προσπάθειαι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν
σκοπῶν μας, τὸ πείσμα καὶ ἡ μανία νὰ ρίξω-
μεν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅσον τὸ δυνατόν ταχύ-
τερον, τοὺς αἰσχροὺς καὶ δουλοφειδούς ἐχθροὺς
μας, δὲν μᾶς δίδουν καιρὸν νὰ ἐπικοινωνήσω-
μαζὶ σας τακτικά διὰ τὰ μοιράσωμε τοὺς ἐν-
θουσιασμοὺς, τίς χαρὰς καὶ συγκινήσεις ποὺ
κατακρίνουν τὸν ἑρὸν μας ἀγῶνα, συγγρά-
νω δὲ διὰ νὰ ἐκφράσω καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὰ
ἱερὰ καὶ αἱματοδοσμένα αὐτὰ χεῖματα τῆς ἑ-
λευθερίας πλὴν Β. Ἡμεῖς τὸν πᾶν ἐξουσιοδο-
τοῦμεν νὰ μᾶς διὰ τὴν ἀπολύτως συμμε-
τοχὴν σας εἰς τὸν ἀγῶνα μας. Πρὸς μεγάλην
οὐκ τὴν δὲ ἀδελφότητα πολέμου δίδει ἄξιον
εἰς τὰς ὁπλ. τῆς Νίκης μας προσπάθειαι
οὐκ ἴσως πρὸς ὅσα ἡμεῖς ἔδω-
καί εἰς τὰ χεῖματα καὶ τραγὰ βουνὰ τῆς Β. Ἡμεῖς καὶ ἄλλοι
ἐμεῖς, διότι πιστεύομε ὅτι καθεὶς γυνὴ Ἑλληνικῆς
γῆς εἶναι καὶ πρώτη γραμμῇ, δι' αὐτὴν μὲ τὴν
ἴδια ἀγῶνα καὶ λατρεῖαν τρέχουσα νὰ μάσωμε
ἀπὸ τὴν «Νεολαίαν», τὴν «Ἐξορμήν», τὰς ἐθ-
νικὰς «ἐλπίδας», τὰ νῆα ἀπὸ τὸ μέτωπον σας,
ὅτι νὰ βέβαια εἶναι λεπτὰ τὰ καθήκον καὶ τὸ ἔργον
μὲς ἐντρίψει.

Δὲν διαβάσωμε μόνον ἀλλὰ καὶ βλέπομεν τὰ
ἱερὰ ἡ Ε.Ο.Ν., προσφέρει τοσούτοις εἰς ἡμᾶς ἔδω
δοῦν καὶ εἰς τὸ εσωτερικὸν ὑπερβαλλομένη εἰς
οὐκ ὀλίγη θύρα νηματοποιήν καὶ αἰσχύνη.

Ἐγὼ ὑποχρεῶμαι νὰ σας ἐκφράσω τὸν ἐν-
θουσιασμόν καὶ τὴν συγκίνησιν ὅλων μας ὅταν,
περνώντας ἀπὸ τὸν Δελφικὸν καταβιβάσκοντες, ἐ-
πὶ τῇ ὁδῇ εἰς τὸν ἄλκο ἀπὸ κορίτσια τῆς Ὀρ-
γανώσεως καὶ μὴ.

Χωρὶς μεγάλῃ σφάει καὶ συζήτησι, ἐντελῶς
αὐθόρμητα, ἀπεφασίσαμεν τὸ πᾶν νὰ ἐξυμνη-
σῶμεν καὶ νὰ βοηθήσωμε τὰ ἀγωνιζόμενα ἀδελ-
φία τῶν. Ἀμέως ἄλλες ἀδελφὸν τὴν συγκέν-
τρωσαν καὶ προετοιμάσαν τὸ μολύβδιον καὶ ἄλ-
λας τὸ πλῆθος διὰ νὰ σταλῶν ἐπὶ Μέτωπον φα-
νέλλες, πουλόβερ, κἀλτσοι κτλ. Οἱ ἀγῶνες καὶ
πραγματικὰ πατριωτικὰς Ἡπειρωτικὰς, χωρὶς
καμιά ἐπικοινωνία μὲ τὰ ἄλλα κορίτσια
τῆς Ἑλλάδος, χωρὶς νὰ ξέρουν τί κάνουν καὶ
τί προσφέρουν οἱ ἄλλοι νεοὶ καὶ νέες τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς ἀδελφὸν ὁ κό-
σμος, ἐντελῶς αὐθόρμητα, χωρὶς καμμίαν ὑπο-
δειξὴν καὶ ὑποκρίσιν, ὑπερβόησαν τὴν ὑπαρ-
ξίαν καὶ βοηθήσαν μὲ ὅτι ὑποῦν, παίρνοντας
ἔτσι θέσι στὸν ἀγῶνα.

Ἡ πράξις τὸν εἶναι μεγάλης σημασίας, πα-
ραμοῖα δὲ ἐνεργείας, πρὸς τιμὴν τῆς Ἑλλη-
νικῆς ἡθικῆς ἀκόμη καὶ βλέπουσιν ἀπὸ καθε-
ἑλληνικῆς γυναι.

Ἦδη ἡ Ε.Ο.Ν. προσφέρει εἰς τὸν Μεγάλον
τῆς Πατρίδος καὶ εἰς τὴν Αἰώνια μας καὶ Ἐν-
δοξήν Ἑλλάδα δια τὴν δόξα ἐθνομιοσύνην καὶ ἐ-
τοιμότητά.

Ἡμεῖς ἀπ' ἔδω γεωμετρίας ἀπὸ συγκίνησι καὶ
ἐνθουσιασμό μαζὶ μὲ τὰς εὐχαριστίας μας ὑ-
περβόλως οὐκ ὀλίγους στρατιώτας τῶν μετό-
πισθεν νὰ συγκινήσῃ τὸ ἔργον σας ὅπως καὶ
ἡμεῖς μέχρι τελικῆς Νίκης.

Διακόπτο, διότι ἡ ὥρα πέρας, μὲ τὴν βα-
θεῖα μας πίστιν εἰς τὴν Νίκην μας!

Ζήτω ἡ ἀγωνιζομένη καὶ ἀθάνατος Ἑλλάς!
Κάπου εἰς τὸ Μέτωπον
Μονὰς 1320 Τ.Τ. 712 τῇ 15 Δεκεμβρίου 1940.
Στρ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ

ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΠΛΕΚΟΥΝ

Μὲ ὁρμήν καὶ μὲ γυναικα
τίς νύχτας ἐργαζομένη
μαζὶ μὲ μᾶς κ' ὅλες αὐτὲς
πλέκοντας πολεμῶ.

Λοιπὲς ἀπ' τὴν ἐξουσία τους
μ' ἀποσταμένους κόλπους
κ' ἐμεῖς μὲ τὰ τοῦφεκά μας
καὶ μὲ γυναικῆς τῆς λόγχης.

Καὶ πολεμώμετες γι' αἰοιεθὴ
προσμένουμε μ' ὅπλα
Νίκη καὶ δόξα θέλω
γιὰ Σὲ γλυκεῖα Πατρίδα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΗΤΣΗΣ

Λογίας Πυρ/κού

Μονὰς 1334 Τ.Τ. 712, 21/12/40.

Η ΑΙΩΝΙΑ ΕΛΛΑΣ

Μιλώντας κάποτε γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἕνας διά-
σημος ποιητής, τὴν ἀπεκάλεσε: «Ἄδελφὴ ἡ μικρὴ
ἀπείρανη χώρα». Καὶ πόσο δίκιο εἶχε, διότι
ἡ Ἑλλάς εἶναι μεγάλη, εἶναι ἀπείρανη. Ἡ
Ἑλλάς δὲν ἔχει ὅρια, δὲν ἔχει οὐρανὸν, διότι
ἡ Ἑλλάς εἶναι ἴδια, εἶναι Πνεῦμα, εἶναι Ἡ-
θική, εἶναι Ψυχή, εἶναι Ἔθνος.

Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τοῦ μυθικοῦ ἑ-
κείνου Προμηθεὺς ἐκτίσθηκε τὸ ἀνθρώπινον γέ-
νος. Ἐδῶ ἐκτίσθησαν καὶ βλάστησαν ὅτι ὑπαρ-
χεῖ ὡραῖον καὶ ὁμηρικὸν στὸν κόσμο αὐτόν. Ἐδῶ
ἐκτίσθηκα ὁ Παρθένος, ἔδω γεννήθηκε ὁ Σω-
κράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης. Ἐδῶ γε-
νήθηκε, ἔδω ἐγαλουρήθη ἡ Ἐλευθερία, ἔδω ἦτο
τὸ λίκνον ὅλων τῶν τεχνῶν καὶ ὅλων τῶν ἐπι-
στημῶν. Κάθε δὲ φορὰ ποὺ ὁ κόσμος, κου-
ρασμένος ἀπὸ τίς συνεχεῖς προσπάθειαι, ἔπα-
θε μέσα ἀπὸ ἀδύνατον σκέτους, τότε ὁ Θεὸς, ποὺ
διάλεξε τὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ εἶναι ἡ αἰώνια
φωτοδότρια, τὴν ἐνδύσθη, τῆς ἐμφορῆσε θεῖ-
α πνίχ, καὶ ἡ Ἑλλάς ἐσπάρηκε ὅλη, πᾶν-
τα ὡς Ἀθήνα καὶ Μεγάλη, καὶ γιγανταμένη
ἀπὸ τὸ θεῖο φῶςμα ἔγινε πάλι ὁ ὀλόκληρος
τὸν κόσμο τὸ ἀπλετο φῶς τῆς ἀνάστασις καὶ
τῆς ἀσπιδιομορφίας. Καὶ ἐτοῖς ἐντὶ καὶ Κράτη
ἐρχονται καὶ παύονται, ἐντὶ ἄλλα σέβονται
καὶ ἄλλα ἀντιτίθενται στὸν ὁδὸν τῆς ἱστο-
ρίας, ἐντὶ σκάδουμε γιὰ νὰ βροῦμε ὑπολεί-
ματα τῶν ἀρχαίων λαῶν, ἐντὶ μιλοῦμε ἀδελφῶς
γιὰ Ἀσσυρίους, Βαβυλωνίους, Κρητικούς
καὶ Φοινίκας, ἡ Ἑλλάς, ἡ αἰώνια χώρα τοῦ
φωτός, ἔξ, παραμένει ἡ ἴδια, ἀναλλοίωτη.

Σ' αὐτὴν οὐτὸ ὁ χρόνος, οὐτὲ καμμία ἀλλή
δύναμις καταβροῦσαν νὰ ἀφῇσιν ἱγὺν τοῦ πε-
ρασμάτος τῶν. Ἀπεινίστα αὐτὴ γαράζει ἀνε-
ξίτητα τὴν ἱγὺν τῆς στοῦς αἰώνων καὶ στοῦς κοι-
νοῦ ποὺ περᾶσαν καὶ διαβόησαν ἀκόμη καὶ
τώρα ποὺ προσκίνομε τῆς ἱστορίας.

Κάθε φορὰ ποὺ ὁ Ἑλληνισμὸς εἰσέηκε ὅτι
ἔδωκε, ὁ Θεὸς τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἐμφορῆσε
νέα δύναμι, γιὰ νὰ σηκωθῇ πρὸς μεγαλύτερους,
πρὸ ἐπιδημικῶν, πρὸ δημιουργικῶν, Κανόνες
ἐπιστάσεις, ὅποια καὶ νῆται ἡ δύναμις του, δὲν
μπορεῖ νὰ ἀποσπᾷ τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ὅταν ὁ-
πέτασαν τὸ ἔδαφος τοῦ, τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα
ἐξέφυγε καὶ ἔβη τὴν δύναμι στοῦς Ἑλλήνας
ν' ἀποτινάξουν ἀπὸ τὰ ἄγρια αὐτὰ χεῖματα καθε-
ἐπιδόρμη.

Οὕτω οἱ Ῥωμαῖοι, οὕτω οἱ Φράγκοι, οὕτω ἡ
τετρακοσιοχρόνην ὑποδούλωση ἀπὸ τοὺς Ὀθω-
μανοὺς στάθηκε ἱκανὴ νὰ πνίξῃ τὴν δύναμι αὐ-
τῇ. Διότι ἡ ὕλη, ὅση καὶ ἂν εἶναι ἡ δύναμις
τῆς, δὲν μπορεῖ νὰ ἀποσπᾷ τὸ Πνεῦμα.

Ἐτοῖς καὶ τώρα μιὰ πρῶται τοῦ Ὀκτωβρίου
τοῦ 1940, τὴν αἰώνια αὐτὴν μέρα ποὺ διάλεξε ὁ
Θεὸς, ὁστραγεῖ ἔξω ἀπὸ μιὰ λάμψι στὸν ὀλο-
κόσμειον ὁδὸν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐκπερ-
θαί ἡ Ἑλλάς Μεγαλόδραστη, Ὑπερσοφιστρια
καὶ Ἀγνίστρια τοῦ ὀμνητέρου ἀνθρώπου
Ἰστανκού, τῆς Ἀμερικής.

Καὶ ἀγωνίζεται ἡ Ἑλλάς ἀπ' ἐνός μὲν ἑ-
ναντιὸν ἐκείνων, τῶν ὁποίων οἱ πρόγονοι ἐδύ-
σαν ἀπὸ τὴν λήθη καὶ τὸ βούρκο τῆς βαρβα-
ρότητας καὶ τῆς ἀμειψίας, χωρὶς εἰς τὴν ἐκ-
ρηγτικὴν ἀκτινοβολίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δαιμο-
νίου καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ οἱ ὁ-
ποιοὶ ἐκείνησαν σήμερον νὰ πλῆξουν τὴν χύ-
ραν ἐκείνην ἀπὸ τὴν ὁποῖαν βόρζαν τὰ γὰρ
τοῦ ἐξουγενισμοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀπ' ἐπὶ-
ροῦ δὲ γιὰ νὰ ἐτοιμάσῃ πάλι τὴν ἀγῶνα ἐνὸς
πολιτισμοῦ στὸν ὁποῖον ὁ κόσμος δὲ κληθῇ
νὰ ἀνασταθμίσῃ καὶ νὰ ἐξανασθῇ, ὅστε οἱ ἐπὶ-
μενες γενεὲς νὰ ζήσουν ἀπὸ μιὰ ἀποδόρα γυ-
μὰτῃ ὀρμητὰ ἰστανικά καὶ ἐθνεγενεῖς ἐξορμη-
τικῆς.

Νὰ γιατί οἱ περίφημοι μεραρχεῖς τῶν ὁσ-
ιστῶν, οἱ μηχανοκίνητοι καὶ οἱ περσέτες, δια-
λύονται καὶ παραλύουν μπροστὰ στὴν Ἑλλη-
νικὴ λόγχη. Διότι αὐτὴ ἡ λόγχη εἶναι ἀσπιδ-
ομορφία Ἑλληνικῆς εὐφῆς καὶ θεῖας
δυνάμεως, διότι μὲ αὐτὴ τὴν λόγχην προκίνομε
νὰ ἐξανασθῇ ὁ κόσμος.

Καὶ τώρα παίρνει σάρκα καὶ ὀστέα καὶ πάλι
ὁ στίγος ἐνός ἄλλου μεγάλου ποιητοῦ: «Καὶ οὐ
ἀγίο γῶμα τῶν Ἑλλήνων, τοῦ λίαν ὁδὸν τῶν
τεχνῶν καὶ τῶν ἀρετῶν, εἰπεῖς εἰς τοὺς βαρβα-
ρικοὺς λαοὺς ὅτι ἡ Νίκη ὑπερβόησε τὰ ὀ-
πλα σου Ἑλλάδα, Ἑλλάδα, μέσα στὸ εὐδαι-
μονία αἰὲς σπάζουν νῆες βάρκες καὶ ἀπὸ τὴν
βόθρ τῶν ἐλπίδων κερᾶν ἀντιτίλλει ἔξω ἀπὸ
στὴς ροδόδραφες σου τὸ αἰώνιο δῶρον τοῦ Μα-
ροθῶνα».

ΜΑΝΟΣ Β. ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Ὁ Ἰωάννης Μεταξάς, πρῶτος στρατιώτης τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βασιλέως, ἔπασσε μαχόμενος ὑπὲρ Πατρίδος. Ἡ θλίψις εἶναι ἀπέραντος. Τὸ κενὸν εἶναι μέγα. Ἀλλ' ὅλην αὐτὴν τὴν θλίψιν θὰ τὴν συγκρατήσωμεν, διὰ νὰ τὴν μεταπλάσωμεν εἰς ὄρμην (δὲν λέγομεν: εἰς ἀπόφασιν, διότι τὴν ἀπόφασίν μας τὴν ἐπήραμεν μαζί με τὸν πεσόντα Ἀρχηγόν μας εἰς τὰς 28 Ὀκτωβρίου) καὶ τὸ ἡφαίστειον αὐτῆς τῆς ὄρμης θὰ γίνῃ Ἐπίθεσις καὶ Νίκη.

Ὅταν αὐτὴ ἡ Νίκη, ἡ πλήρης, ἡ τελειωτικὴ, θὰ ἔχη στεφανώσῃ τὰ λαμπρά μας λάδαρα, θὰ τὰ φέρωμεν νὰ ἀνεμίσουν, εἰς παρέλασιν χαιρετισμοῦ, ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ μνημεῖον τοῦ Μεγάλου Ἀγωνιστοῦ καὶ θὰ σκορπίσωμεν εἰς τὸ χῶμα ποῦ τὸν ἐκάλυψεν ἀφθονὰ τὰ φύλλα τῆς δάφνης.

Τώρα τὸ χρέος μας εἶναι ἓνα: Νὰ σφίξωμεν τὴν ψυχὴν μας, τὴς γροθιῆς μας καὶ τὰ δόντια μας καὶ νὰ σταθοῦμε ἀγρυπνοὶ καὶ ὀρθοὶ εἰς τὰς ἐπαλξεις, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν ἐργῶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον βαθύτατα ἐπίστευε καὶ ἐδίδασκεν ὁ Ἰωάννης Μεταξάς, ὅτι: εἰ καταπληκτικὴ μετασυγυστιαὴ ἀνακαίνισις καὶ τὰ ὑπέρλαμπρα κατορθώματα τῶν ἐνόπλων μας δυνάμεων εἶναι ἔργα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἐπανευρόντος, ὑπὸ τὴν πειθαρχίαν ἐνὸς πατρικοῦ Κράτους, τὰς μεγάλας φυλετικὰς του ἀρετάς.

Ἡνωμένοι περὶ τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Κυβέρνησίν Του, σφικτοκρατούμενοι, εἰς πυκνὰς φάλαγγας, ὡς προχωρήσωμεν μέχρι τέλους εἰς τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον τοῦ Ἀγῶνος, τῆς Τιμῆς καὶ τῆς Νίκης, τὸν ὁποῖον Ἐκεῖνος μᾶς ἐχάραξε καὶ διήνοιξε.

ΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ

Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ὁ ὁποῖος ἐπὶ 5 ἔτη διεκυβέρνησε παρὰ τὸ πλευρόν Μου τὴν χώραν Μου μετὰ δεξιότητος καὶ αὐτοθυσίας, ὁ ὁποῖος ἔθηκεν εἰς τὸ κράτος διὰ τῆς φωτεινῆς αὐτοῦ διανοίας βαθεῖαν τὴν σφραγίδα τῆς παραγωγικῆς αὐτοῦ δραστηριότητος, ὁ ὁποῖος ἀνεπτέρωσε τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ ὠρδῶδη θαρραλέως πρὸ τῆς ἐχθρικῆς ἐπιβουλῆς, ἀπεχώρησεν ἐκ τοῦ μέσου ἡμῶν διὰ νὰ μεταστῇ εἰς τὴν χορείαν τῶν διαπρεπῶν μορφῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἀποτίων τιμὴν εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ, διαβεβαιῶ τὸν λαόν Μου ὅτι τὸ μέχρι τοῦδε ἐπιτελεσθὲν ἔργον, εἰς ὅλα τὰ πεδία, τὸ πολιτικόν, τὸ στρατιωτικόν καὶ εἰς τὸ πεδῖον τῆς ἐργατικῆς καὶ ἀγροτικῆς μεταρρυθμίσεως καὶ τῆς Ἑθνικῆς Ὁργανώσεως τῆς Νεολαίας δὲ συνεχισθῇ μετὰ τὴν αὐτὴν πάντοτε πνοήν.

Τὸ γεγονός ὅτι ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τῆς νέας Κυβερνήσεώς Μου, τὴν ὁποίαν περιβάλλω μετὰ τὴν αὐτὴν ὥς καὶ μέχρι σήμερον ἐκτίμησιν, ὑπῆρξαν ἐπὶ μακρὸν συνεργάται τοῦ ἐκλιπόντος, εἶναι σαφὲς περὶ τούτου ἐγγύησις. Σφικτὰ ἠνωμένοι μετὰ τοῦ Λαοῦ Μου περὶ τὸν θρόνον Μου, ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ παραδείγματα τῶν προσφάτων ἐνδόξων σελίδων τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, εἶμαι πεπεισμένος ὅτι μετὰ ἀφοσίωσιν καὶ αὐταπάρνησιν δὲ εὐοδώσουν τὸν γιγάντειον ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον ὁ ἡρωϊκὸς Ἑλληνικὸς στρατὸς διεξάγει ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς καὶ τὸν ὁποῖον, ἐστέ βέβαιοι, δὲ φέρη οὗτος εἰς θριαμβευτικὸν πέρας.

Ζητῶ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἕλληνας καὶ τὰς Ἑλληνίδας νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ παρέχουν ὥς καὶ μέχρι τοῦδε τὰ αὐτὰ ἀξιοθαύμαστα δείγματα πατριωτισμοῦ καὶ πειθαρχίας. Μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐχὴν τῆς Παναγίας, μετὰ τὴν δύναμιν καὶ θέλησιν τοῦ Ἑθνους, ἡ Ἑλλάς, ἡ αἰωνία Ἑλλάς, δὲ ζήσῃ καὶ δὲ θριαμβεύσῃ, ἀνταξία τῶν μεγάλων μας προγόνων, ἀνταξία τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων μας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'.

ΤΡΕΙΣ ΜΗΝΕΣ

Τρεις μονάχα μήνες έκλεισαν από την ημέρα που άρχισεν ο Έλληνο-ιταλικός πόλεμος. Άπορεί αλήθεια και θαυμάζει κανείς διὰ τὸ σκέπτεται. Ἐφθασε τόσο λίγο διάστημα χρόνου γιὰ νὰ χωρέσῃ τόσο μεγάλα συμβάντα. Γιατὶ τώρα πιά ἡμποροῦμε νὰ τὸ δημολογήσουμε ὅλῃ, χωρίς καμμίαν περιττὴν ρητορείαν, χωρίς στόμφον καὶ χωρίς οἰσιν, πῶς ἐγράψαμε οἱ Ἕλληνες μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς τρεῖς μήνες, εἰς τὰ Ἑπειρωτικά καὶ εἰς τὰ Ἀλβανικά βουνά, τίς πρὸ λαμπρὲς σελίδες στὴ νεώτερή μας ἱστορίαν. Ἐγράψαμε ἓνα ἔπος, πού θὰ σταθῇ αὐριο παράλληλα, στὴν ἴδια γραμμῇ, στὸ ἴδιο ὕψος, χωρίς νὰ φοβᾶται τὴν σύγκρισιν, μὲ τίς ἀθάνατες σελίδες τοῦ 21.

Τί πολλὰ πράγματα, αλήθεια, θὰ ἔχουν νὰ θαυμάσουν καὶ νὰ διδαχθοῦν οἱ εὐτυχισμένους γενιὲς πού θὰ ἔλθουν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν αὐτὴν τῶν τριῶν μηνῶν! Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν πού δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος νὰ τὴν διηγητὰ κανεῖς κ' ἄλλη μορφή νὰ τὴν ἐκφράξῃ παρὰ τὸ παραυῦθι καὶ τὸ ὄνειρο. Γιατὶ σὺν παραυῦθι καὶ σὺν ὄνειρο ἐπέ-ρασαν ἐμπρὸς στὰ ἐκθαυμά μᾶτια τὰ ἰδικά μας καὶ στὰ κατὰπληκτὰ μᾶτια τῆς Οἰκουμένης οἱ μέρες αὐτὲς πού ἔλυσαν τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ δέος τοῦ Κόσμου. Τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ δέος τῆς ἐποχῆς.

Ἀλήθεια, ὁ αὐριανὸς ἱστορικὸς θὰ τὴν χωρίσῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πολέμου πού συνεχίζεται, σὲ δυὸ μέρη: Σὲ κείνην πού εἶχε προηγηθῇ καὶ σὲ κείνην πού ἀκολούθησε ἀπὸ τίς 28 Ὀκτωβρίου. Πρὶν φέξῃ ἡ ἀγία ἐκείνη αὐγὴ πάνω ἀπὸ τὴν γῆν αὐτήν, ὑπῆρχε τὸ κράτος τοῦ δέους. Ἐμφοβοὶ λαοί, ἔμφοβα κράτη, ἔμφοβοι ἀνθρώποι. Ἐνας νέος χρυσὸς μόσχος εἶχε στηθῇ ἀπάνω σ' ἓνα βάθρο πελώριο καὶ σιδερένιος σάλπιγγες ἐπροσκάλουσαν τὰ ἔθνη καὶ τίς φυλὰς τῆς γῆς ν' ἀπαρνηθοῦν τὸ Θεό τους κ' ὅ,τι ἐκράτησαν ἀπὸ τοὺς πατέρες τους ἱερό, κ' ὅ,τι κατέκτησαν μὲ τοὺς ἀγῶνες τους—ἀγῶνες αἱματος καὶ πνεύματος—ἀγιο καὶ τίμιον καὶ νὰ πέσουν νὰ προσκυνήσουν τὸ νέο εἰδωλό. Κι' ἔτρεξεν ὁ λιγοστός αὐτὸς λαὸς τῶν χωρικῶν καὶ τῶν ποιμένων, παρατώντας τ' ἄλ-τρια καὶ τὰ κοπάδια του καὶ τὰ σύνεργα τοῦ καθημερι-νοῦ του μόθου, κ' ἄρματώθηκε κ' ἔκαμε τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ κ' ὤρθωσε καὶ γιγάντωσε τὸ ἀνίστημά του καὶ εἶπε στοὺς προφῆτες καὶ στοὺς κήρυκες τοῦ νέου Μολῶχ νὰ πάψουν οἱ σιδερένιες σάλπιγγες τὰ ἀπαίσια τους σαλ-πίσματα. Γιατὶ αὐτὸς δὲν ἀπαρνιέται τὸ Θεό του καὶ δὲν προδίδει τὰ ἱερά του καὶ τὰ δόξα καὶ δὲν προσκυνᾷ τὸ νέο εἰδωλό. Καὶ πρὶν προφθάσουν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ προ-φῆτες τοῦ εἰδώλου ν' ἀφήσουν τὴν ὁργὴν καὶ νὰ βροντήξῃ καὶ ν' ἀμολύσουν τοὺς κεραυνούς τους νὰ τὸν κάψουν, ἔα-μωσεν μὲ χίλια χέρια ἄτρομα κ' ἀναποδογύρισεν καὶ τὸ βάθρο τὸ πελώριο καὶ τὸ ἀπαίσιο εἰδωλό μαζὶ καὶ τὸ ξάπλωσεν στὴ γῆς ταπεινωμένο. Ἐτοί ἐλύθη ἡ ἀγωνία τοῦ Κόσμου στίς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1940. Τὸ κράτος τοῦ δέους ἔπεσε. Τὴ θέσει του τὴν πῆρε τὸ κράτος τῆς ἐλπίδος. Χιλιάδες νέα χέρια, τὰ χέρια τῶν γυναικῶν αὐτῆς τῆς γῆς, ἐσήκωσαν στὰ χέρια τους ψηλά, σὺν σὲ λαμπριώτικο ὄρ-θρο, ἀναιμμένες λαμπάδες. Μιά πορεία φωτὸς πιάστηκε ἀπὸ τότε καὶ προχωρεῖ. Ὡρα μὲ τὴν ὥρα, μέρα μὲ τὴ μέρα, στὰ κακοτράχαλα βουνὰ κ' ἀπάνω ἀπὸ γκρεμοὺς ἀπάτητους τὰ λειτουργικὰ τοῦτα χέρια, μὲ τίς ἀναιμμένες λαμπάδες, ἀνεβάζουν ψηλότερα τὴ λυταίνειαν αὐτὴ τοῦ φω-

τός. Οἱ χρυσὲς γλωσσίσσες, πού μέσα στὴν κάθε μιὰ τους καίει καὶ μιὰ ψυχὴ, στέλνουν τὴ λάμψιν τους τὴν ἀπόκοσμη μακριά, πολὺ μακριά, ὡς στίς θάλασσες κ' ὡς τὰ πέλαγα, καὶ τὰ κοπάδια τῶν ἔθνων πού εἶχαν πρὶν ζαρῶσει ἀλα-φιασμένα καὶ πού ἄλλα πρόφθασε νὰ τὰ καταπῇ κ' ἄλλα τὰ φοβερίζει τῆς σκλαβιάς τὸ σκοτάδι, ἀναθαρροῦν κ' ἀναθλέπουν καὶ ἀνοίγουν τίς καρδιὲς τους στὴν ἐλπίδα. Ἐτοί θὰ τὴ χωρίσῃ κ' ἔτσι θὰ τὴν ἱστορήσῃ, κἀμινοντας τὸ λόγο μῦθο, τὴν ἱστορίαν αὐτῆς τῆς ἐποχῆς καὶ ἔξωρα τὴν ἱστορίαν τῶν τριῶν γεμάτων μηνῶν τοῦ ἰδικοῦ μας πολέμου, ὁ αὐριανὸς ἱστορικὸς. Τί εἴμαστε ἐμεῖς; Μιά θνητὴ γενιά πού θὰ περάσῃ, ὅπως τόσες ἄλλες πού πέ-ρασαν. Μιά θνητὴ γενιά διως, πού τὴν ἐδιάλεξε ἡ πρό-νοια τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἔκαμε σκεῦος τῆς ἐκλογῆς Του καὶ ὄργανο τῆς μεγάλης Του βουλῆς. Μιά θνητὴ γενιά, πού μὲ τὴ δύναμιν τοῦ πνεύματός της ἐκέρδισε τὴν ἀθανα-σίαν. Αὐτὸς εἶναι ὁ κληρὸς καὶ ἡ δόξα μας. Μεγάλος κλη-ρὸς καὶ μεγάλη δόξα, πού εἶθε νὰ μᾶς ἐπισκιάσῃ ἡ δύνα-μις Του γιὰ νὰ τὴν βασιτάξωμε χωρίς νὰ μᾶς συντρίψῃ τὸ βάρος της.

Πρὶν φέξῃ τὸ ἅγιο πρωῒνὸ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἡ ἴδια ἀγωνία, πού εἶχε παραλύσει τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τίς ἀρκτικές γῶρες ὡς τὸ Δού-ναβι, ἔρριχνε βαρὺν τὸν ἰσκιὸν της ὡς ἐμᾶς. Ἡ ἀπόφασί μας ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἦταν καὶ γιὰ μᾶς τοὺς ἰδίους μιὰ ἀποκάλυψις. Μεγαλύτερη ἀκόμα ἀποκάλυψις ἦταν τὰ ἔργα μας τὰ ἴδια. Ἀπὸ τότε τὰ σημεῖα καὶ οἱ οἰωνοὶ μὲ τὴν κάθε μέρα πού περὶν γίνονται φωτεινότεροι. Τὰ σκοτάδια πού ἐσκέπασαν τὸν Κόσμον ἀραιώνουν. Οἱ ζόφοι διαλύ-ονται. Ἡ δύναμις τοῦ κακοῦ λυγίζει. Μιά αὐτοκρατορία πού ἐβαιοποίησε τὴν ὀλικὴν βίαν καὶ σὲ δέκα ὀκτὼ δλάκαιρα χρόνα ἔλειωνε σίδερα καὶ σφυροκοποῦσε ἀλυσίδες γιὰ νὰ σκλαβώσῃ λαοὺς, καταρρέει καὶ συντρίβεται, στίς θά-λασσες καὶ στὰς ἡπείρους, μπροστὰ στὰ μᾶτια μας. Οἱ στρατοὶ τῆς οἱ ἀνάνοποι λακίζουν καὶ σκορπίζουν σὺν τρομαγμένα ἀγρίμια. Εἶναι ὁ Θεὸς πού τὴν ἐκτόπησε μὲ τὸ χέρι μας. Αὐτὸς εἶναι πού ἀξιόνησε τὴν ψυχὴν της καὶ τῆς ἐπαράλυσε τὰ χέρια καὶ τὰ νεύρα της. Εἶναι τὸ ἀδικο πού κάνει τοὺς στρατιῶτες τῆς δειλοῦς καὶ τοὺς πολεμάρ-χους τῆς ἀνάνδρους. Εἶναι τὸ ἔγκλημα καὶ ἡ δίκη τῆς συνειδήσεως πού κόβει τὴν ὁρμὴν καὶ κἀνει τίς καρδιὲς τῶν πολεμιστῶν της νὰ τρέμουν. Χιλιόχρονα κρίματα, ἀμαρτίες καὶ ἀδικίες, πού ἐυαζεύτηκαν μὲ τοὺς αἰῶνες, πλάνες καὶ ψεύδη γενεῶν ἐξαγοράζονται καὶ τιμωροῦν-ται. Ἡ κρίσις πού ἀργοῦσε ἔτσι γιὰ νὰ ἀπελπίζονταν οἱ ὀλιγόπιστοι καὶ γιὰ νὰ δοκιμάζονται ἡ πίστις τῶν δικαίων, ἦλθε μεγαλόπρεπη καὶ φοβερή. Ἀς μὴ φοβῆται πιά κα-νεῖς γιὰ τὸ τέλος. Τὸ κράτος τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀδικίας ἔχει κριθῇ. Ἀς μὴ γελασθῇ κανεὶς ἀπὸ ὅσα φοβερά ἀκό-μα πρόκειται νὰ ἴδουν τὰ μᾶτια του. Ἡ ἀγωνία τοῦ τέρα-τος τοῦ κακοῦ μπορεῖ νὰ βασιτάξῃ ἀκόμα, ὅ,τι διως καὶ ἂν πρόκειται νὰ γίνῃ ἀπὸ τώρα δὲν θὰ εἶναι παρὰ οἱ σπασμοὶ δράκοντα πού ἐχτυπήθητε θανάσιμα καὶ ψυγο-μαχαίει. Ἀς κρατηθοῦμε σφιχτά ἀπὸ τὸ χέρι πού μᾶς ὡδή-γησε καὶ κατευόδωσε, τρεῖς μῆνες τώρα, τὴ μικρὴ μας δύναμιν στίς μεγάλες ἀνδραγαθίες. Εἶναι χέρι Θεοῦ, πού ἀλάθευτα μᾶς πηγαίνει σὸ μέγαλειον, σὸ θρίαμβον καὶ στὴ νίκην.

*

Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ

*

Πολλά έχουν γραφή για την εποποιία της Πίνδου, όμως είμαι βέβαιος πως όλα είναι λιγώτερα του πραγματικού. Η Ιστορία δεν γράφεται την ώρα ακριβώς που δημιουργείται και στην Πίνδο έθεμελιώθη άλλη μία φορά η ελευθερία της Ελλάδος. Τα Έλληνόπουλα άς μη το λησμονήσουν ποτέ, η νίκη της Ελλάδος κατά του έχθρου και επάθρομέως είναι συνέπεια του θριάμβου της Πίνδου χωρίς αυτόν τον μεγαλούργημα της Κορυτσάς, ο αβλος του Αργυροκάστρου, το κατόρθωμα της Κλεισούρας δεν θα ήταν δυνατό. Εκεί στα «κακοτράχαλα βουνά», όπως έλεγε ο Κρυστάλλης, στις κορυφογραμμές της Πίνδου, του Σμόλικα και του Γράμιου, θέλησε ο Θεός να ύψωθι τρανό, φωτοβόλο, λαμπρό το άγαλμα της Ελευθερίας, για να θυμίζει σ' όλες τις γενιές των Ελλήνων ότι οι λαοί ζουν, ακμάζουν και δοξάζονται μόνον όταν είναι έτοιμοι για κάθε θυσία, κάθε προσφορά στο βωμό της Πατρίδος.

Όμως αν δεν γραφεται σήμερα η Ιστορία, δεν σημαίνει πως δεν γίνεται η συγκέντρωση του υλικού που θα χρησιμοποιηθεί αύριο από τον Ιστορικό. Και μέσα στο υλικό αυτό θα βρισκω και τις επεισόδες, που θα τον γεμίζουν θάμβος, για τον ρόλο που έπαιξε το Έλληνόπουλο σ' όλον τον πόλεμο και ιδιαίτερα στην Πίνδο. Αύριο, όταν μία ένδοξη ειρήνη θα είναι το απόκτημα των Ελλήνων θυσιών, αύριο, όταν στεφανωμένη από τον τελικό θρίαμβο η Ελλάδα θ' αναμετρήσει τις θυσίες που άπήτησεν η Νίκη και θα μοιράσει τα φύλλα της Δάφνης στους καλούς μαχητές και τους σεμνούς ήρωας, ένα ιδιαίτερο στεφάνι θα είναι για τα Έλληνόπουλα. Έδωσαν τα μπράτσα τους, έδωσαν ό,τι μπορούσαν να δώσουν, έπροσέφεραν και το αίμα των στον Μεγάλον Αγώνα της Ελληνικής Φυλής. Από όλα τα σημεία του μετώπου μας θάβει η άπληχσις άθλων των έλληνοπαίδων, κατορθωμάτων που τα ύψώνει μέχρι έδδόμενου ούρανοϋ ένας συγκινητικός ήρωισμός. Στις πρώτες μάχιστα ημέρες του Αγώνος, όταν μία χούφτα Ελλήνων έπροσπαθούσε να συγκρατήσει το παφλάζον κύμα της εισβολής, τα Έλληνόπουλα στην Ήπειρο, μαζί με τις γυναίκες και τους γέροντες, έπαιξαν έναν ρόλο που σ' όλα τα έθνη της γης θα προβάλλεται ως παράδειγμα και υπόδειγμα αυτοθυσίας.

Φίλος από την Ήπειρο μου περιγράφει σ' ένα γράμμα του την γενναϊότητα, την έφευρετικότητα, την άφοσίωσι στην Πατρίδα και την άδάμαστο θέλησι που έδειξαν στις δύσκολες ημέρες των άρχων του πολέμου τα Έλληνόπουλα στην Ήπειρο. Δεν μπορώ, βέβαια, στον περιορισμένο χώρο που διαθέτω να παραθέσω όλο το γράμμα, που είναι ένας όμος στην Ελλάδα και στον έλληνικό ήρωισμό. Μπορώ όμως και με βαθεία συγκίνηση θ' αναφέρω ένα έπεισόδιο που ζωγραφίζει την εποποιία της Πίνδου.

Σ' ένα σημείο, λέει, του όρεινου όγκου της Πίνδου έμάχετο ένα ολιγάριθμο τμήμα ήρωϊκού στρατού και συγκρατούσε μόνο του πολλές χιλιάδες έχθρων, που ένεργοϋσαν έπιθέσεις έπί έπιθέσεων, στρώνοντας κάθε φορά το έδαφος με πτώματα, χωρίς να κατορθώνουν και ένα μόνο βήμα να κατακτήσουν. Οι λίγοι Έλληνες πολέμισαν μόλονότι δεν είχαν ψωμί και κανένα άλλο έφόδιο εκτός από πυρομαχικά, εξακολουθούσαν αναρίθμητες ώρες να μάχωνται και να σκορπίζουν τον όλεθρο στις τάξεις του έχθρου, όταν συνέβη ένα έπεισόδιο που έφερε το τέλος της μάχης, με τον έλληνικό θρίαμβο, αλλά και με μία θυσία που θα ύψωνεται σύμβολο στους αιώνες.

Στό σκοτάδι και μέσα στην άκμή της συγκρούσεως οι Έλληνες πολεμιστάι είδαν κάτι να κινείται προς τις θέσεις των. Τι να ήταν; Ένας στρατιώτης έσύρθη και σέ λίγο έγύρισε ύποδοτάζοντας ένα Έλληνόπουλο με την χαρακτηριστική στολή των Έλληνοπαίδων της Ήπειρου. Το αίμα έτρεχε από μία πληγή όπλου που είχε στο λαμύ. Το μόνο που πρόλαβε να πη ήταν:

—Προσέχετε, άνεβαίνουν από το μονοπάτι...

Το μονοπάτι σκαρφάλωνε πίσω από τις έλληνικές θέσεις και μόλις έπρόλαβαν οι στρατιώται ν' άντιμετωπίσουν την καινούργια έπίθεσι που έρχόταν από σημείο που δεν ήταν έδκολο να ξέρη ο έχθρος, αν δεν είχαν όδη-

γούς. Όταν τελείωσε η μάχη με μία πανέδοξη έλληνική νίκη, έμαθαν οι πολεμιστάι ποιά ήταν το Έλληνόπουλο που τόσο συνέβαλε στον θρίαμβο: Ένα χωριατόπαιδο, που μέσα στην κόχτα άκουσε τους άτάκτους που άκούθουσαν τους Ιταλούς να κουθεντιάζουν και να καταστρώνουν το σχέδιο της έπιθέσεως από τα νύτα. Δεν έχασε καιρό, έσύρθη στα βράχια και σκαρφάλωσε στον βράχο που υπερίσπιζαν οι στρατιώται μας. Οι σφαίρες έσφύριζαν πάνω από το κεφάλι του και σέ κάθε στιγμή θα μπορούσε να φθάση η τελευταία του ώρα. Μπόρεσε όμως να συρθη ως σ' ένα σημείο που άπειχε λίγα μέτρα από τις έλληνικές θέσεις, όταν μία Ιταλική σφαίρα τό βρήκε στον λαμύ. Το αίμα τον έπνιγε τον Κωστάκη — αυτό ήταν το όνομά του — και για λίγη ώρα φαίνεται πως έμεινε άναίσθητος. Όταν ξανάνοιωσε τον έαυτό του, εξακολουθούσε να σέρνεται και να βάφει με το αίμα του τα βράχια και καμιά φορά έφθασε στις έλληνικές θέσεις. Αφού έδωσε την πληροφορία ψιθύρισε «Ζήτω η Ελλάς» και ξεψύχησε.

Η Ελλάδα ήταν η πρώτη και η τελευταία σκέψις του Κωστάκη. Και μου προσθέτει ο φίλος που μου έδωσε αυτές τις πληροφορίες: «Και τώρα είναι ν' άπορη καιεις γιατί ο Έλληνας Δασίδ νικά τον υπερφίαλο και θρασύ Γολιάθ;»

Χρ. Έμμ. Άγγελομάτης

Σκίτσα από το μέτωπο

Στη βρόση ενός από τα καταληφθέντα Άλβανικά χωριά.
(Έστέλη από το μαχαμάνου συνεργάτου της «Ελευσίνας» Γ. Γρηγόρη. Τ. Τ. 712).

“ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΚΑΝΕΙΣ ΠΕΘΑΙΝΕΙ”

«Νά πεθάνουμε! 'Αλλά νά νικήσου-
με!» Είναι ἡ διάχυτη σὸν οὐρανὸ τῆς
Ελλάδος κραυγὴ τοῦ στρατευμένου
πολεμιστοῦ, τοῦ ἀσπράτευτο πολίτη,
τῶν γερόντων, τῶν γυναικῶν, τῶν
παιδιῶν καὶ τῶν νηπιῶν ἀκόμη πού
καθὼς θηλάζον παρακολουθοῦν τὴν
μητέρα τους καθὼς πλέκει κι' αὐτὴ τὰ
μάλλινα πού στέλνει σὸν πολεμιστὴ
πατέρα τῶν.

Είναι η συνέχεια της γενιάς των παλαιών και των θριαμβών! Δεν υπάρχει γι' αυτήν άλλο από την βαθύτερη αίσθηση πώς όλα πρέπει να θυσιάζοιεν. Από τα υλικά αγαθά ως το αίμα και την στεργνή πνοή και το τελευταίου, έπάνω στο βωμό στον όποιον επί αιώνες η φυλή προσφέρει αδιάκοπα την θυσία προς την Μεγάλη Θεότητα, την Έλευθερία.

Ἡ Ἑλλάδα καὶ ἡ Ἐλευθερία εἶναι
δύο σφιχτοδεμένες ἔννοιες, ποὺ ἡ μιὰ
δὲν μπορεῖ νὰ νοηθῇ δίχως τὴν ἄλλη.
Ἄν ρίξη κανεὶς μιὰ ματιά στὶς ἐ-
πιστολές ποὺ καθημερινὰ δημοσιεύον

ται, ἐκεῖνες ποὺ οἱ γονεῖς καὶ αἱ σύ-
ζυγοι καὶ τὰ τέκνα καὶ οἱ φίλοι στέλ-
λουν στοὺς μαχομένους στοὶ Μέτωπο,
καθὼς καὶ στίς ἄλλες ποὺ οἱ πολε-
μιστὲς ἀπευθύνουν στοὺς δικούς τους,
βλέπει τὴ συνισταμένη ποὺ ἐνώνει τίς
ψυχὰς τῶν ἐκεῖ καὶ τῶν ἐδῶ: Νὰ νι-
κήσουμε! Εἶναι ἡ προσταγὴ τῶν μα-
χομένων πίσω πρὸς τοὺς μαχομένους
μπροστὰ καὶ θάνατον.

Οι κακουχίες, οί σκληροί αγώνες, αι στερήσεις, τὸ αἶμα, ὁ θάνατος δὲν εἶναι παρά ἀσημάντες λεπτομέρειες ἀπάντων στὸ σκοπὸ: Τῇ Νίκῃ! Καὶ νικοῦμε! «Ἡ κόρη ἡ τρομερή» τοῦ Ἑλληνικοῦ σπαθιοῦ ποῦ σ' αὐτὸ μετοχετεύεται ὅλη ἡ δύναμις καὶ τὸ πείσμα καὶ ὁ παλμός τῆς φυλῆς σκορπᾷ τὰς ἀστραπὰς ποῦ τὲς ἡμέρας αὐτὲς αὐλακώνουν καὶ φωτίζουν ὅχι μόνον τὰς τῶν Ἑλληνικῶν στερῶν, ἀλλ' ὅλον τὸν κόσμον, ποῦ ἐκκληκτός παρακολουθεῖ τὰ μεγαλουργήματα εἰς τὰ Ἀλβανικὰ βουνὰ καὶ εἰς ὅλην τὴν ἑλλην μαχομένην ἐπίσης Ἑλλάδα.

Νικώμεν! Ὁ ἐχθρὸς κάτω ἀπὸ τὰ ἀλόγητα καὶ συνεχῆ γυμνήματα υποχωρεῖ συνεχῶς, διασκοπίζεται, αἰγιαλωτίζεται καὶ πανικόβλητος προσδίδει στὸ τρομερὸ τέλος, ποῦ τὸν περιμένει. Εἶναι κοντὰ τὸ τέλος αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι καὶ μακρότερον θὰ εἶναι τὸ ἴδιο. Ἡ ἀποθήκη τῆς Ἑλληνικῆς ἀνδρείας, τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιθυσιῆς καὶ μπροστὰ καὶ πίσω εἶναι ἀνεξάντλητη καὶ ἀκόμη περισσότερο γιατί αὐτὸ τοῦ λαοῦ τὸ αἶσθημα τοῦ φόβου δὲν ὑπάρχει καὶ ἡ ἐννοια τοῦ θανάτου εἶναι ὑποταγμένη στὴν συναίσθησι τοῦ καθήκοντος.

Πεθαίνουμε υπερήσωνα για τη Νίκη
και για την Έλεύθερη Ελλάδα:

«Κι' αν πρέπει να πεθάνουμε για την
[Ελλάδα

Θεία είν' ἡ Δάφνη
Μιά φορά κανείς πεθαίνει.

K.Φ.Σ.

Σπίνωφ
ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ТО ОАУМА

Ἀγαπητοὶ μου φίλοι,

Θά ἔχετε διαβάσει στὶς ἐφημερίδες τὴν πληροφορία ὅτι ὄχι μόνο οἱ δικοὶ μας στρατιῶται βλέπουν συχνά νὰ τοὺς παραστέκεται στὶς μάχες καὶ νὰ προχωρῇ μαζί τους ἡ Παναγία, ἀλλὰ τὴν βλέπουν καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ Ἰταλοὶ. Βλέπουν — λέγει ἡ πληροφορία — μπροστὰ ἀπὸ τὰ ἑλληνικά στρατεύματα νὰ βαδίζῃ μιά Μαυροφόρα, καταλαβαίνουν ὅτι εἶναι ἡ πενθοῦσα Μεγαλόχαρη καὶ τρέπονται εἰς φυγὴν.

Μὰ τὴν βλέπουν λοιπὸν πραγματικά; Τὴν βλέπουν
μὲ τὰ ἴδια τους τὰ μάτια; Ἐμφανίζεται πράγματι ἡ Μη-
τέρα τοῦ Χριστοῦ καὶ στοὺς δικούς μας καὶ στοὺς ἐχθρούς
μας, θεῖα ἐμψυχώτρια, προστάτιστα καὶ βοηθὸς στοὺς
πρώτους, δίκαιη καὶ αὐστηρὴ τιμωρὸς στοὺς ἄλλους.

Ναί, εμφανίζεται! Τήν βλέπουν με τὰ ἴδια τοὺς τὰ μάτια! Εἶναι ἴδια ἡ Παναγία, ζωντανή, πραγματική, αὐτοῦσια!

«Ας μη δοκιμάση κανείς, αγαπητοί μου, ν' αντικρύσῃ τὴν θείαν αὐτὴν ἐμφάνισιν μετὸν φακὸ τῆς κοινῆς λογικῆς. Εἶναι τόσο στενὸς ὁ φακὸς αὐτός, καὶ τόσο περιωρισμένη ἡ ἀκτίνα δραστήουτος ποὺ ἀνοίγει μπροστὰ μας! Δὲν θὰ δοῦμε τίποτε! Τὸ μεγάλο δράμα, ἡ θεία ἀποκάλυψις, εἶναι ἐκεῖ πίσω, πίσω ἀπὸ τὰ δράτα δρῶν τῶν ὀρίζοντων, πίσω ἀπὸ τὰ ἀπᾶτα σινοῦρα τῆς ὕλης· πρᾶγματικότητος. Καὶ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν ἑλθῇ οὔτε μετὰ τὴν λοισυρὰ κυάλια τῆς καθιερωμένης, τῆς τρεχοῦσης σκέψεως.

Γιὰ νὰ διασχίσῃ κανεὶς τοὺς θαμνοὺς αὐτοὺς ὀρίζον-
τες καὶ νὰ περάσῃ πᾶνω ἀπὸ τοὺς ὕψηλους κ' ἀποπνικτι-
κοὺς φραγμοὺς τοῦ ὀρθολογισμοῦ, χρειάζονται μονάχα
τὰ φτερά τῆς Ψυχῆς. Χωρὶς φακοὺς, χωρὶς μάτια, ἡ ψυ-
χὴ βλέπει. Δὲν ὑπάρχουν γι' αὐτὴν ὅρια καὶ φραγμοί.
Τὰ διαπερνᾷ καὶ βλέπει. Βλέπει ὡς τὰ πῶ ἀκαταμέτρη-
τα βόθρ, ὡς τὰ πῶ ἀπερίοριστα ὕψη. Βλέπει τὸν Θεό!
Ἐπομένως βλέπει καὶ τὸ θαῦμα.

Ἡ δύναμις αὐτὴ τῆς Ψυχῆς λέγεται Πίστις. Μακάριοι

ἐκείνοι, πού τὴν ἔχουν μέσα τους! Καὶ οἱ στρατιῶται μας τὴν ἔχουν. Τί ἄλλο παρὰ Πίστις εἶναι τὸ ἀκατάβλητο θάρρος τους, ἡ ὑπεράνθρωπη ἀντοχὴ τους, ἡ ἀφάνταστη αὐτοθυσίᾳ τους;

Γι' αὐτὸ οἱ στρατιῶται μας βλέπουν τὸ θαῦμα, γι' αὐτὸ ἔχουν φέρει κοντά τους τὴν Μητέρα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν αἰσθάνονται καὶ τὴν ἀντικρίζουν ἐκεῖ μαζί τους, ἐμπέριμαχον Στρατηγόν» καὶ συναγωνιστρίαν τους. Καὶ γι' αὐτὸ νικοῦν.

Μὰ οἱ ἄλλοι; Πῶς τὴν βλέπουν καὶ οἱ ἄλλοι, οἱ ἄπιστοι, οἱ ἀσεβεῖς, οἱ ἱερόσυλοι; Πάλι θαῦμα. Θαῦμα δῶς, ὄχι πίστεως, ἀλλὰ ἀπιστίας, ὄχι εὐλογίας, ἀλλὰ καταδίκης καὶ τιμωρίας, τοῦ θαύματος τοῦ ἐνόχου, τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τῶν καιρῶν τοῦ ἀδελφοκτόνου Κάν ἀκούει ξαφνικὰ τὸν ἀντηρῶν, αὐτοτηρῶν καὶ ὀργιλῶν, σάν κατάρρα, ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

Γι' αὐτὸ τὰ χέρια τους τρέμουν καὶ ἡ ψυχὴ τους πα-
ραλύει. Βλέπουν τὸ θαῦμα καὶ τρέπονται εἰς φυγὴν, ἐνῶ
οἱ δικοὶ μας βλέπουν τὸ θαῦμα καὶ γιγαντώνονται ἀκό-
μη περισσότερο. Ἀλλὰ μόνο τάχα τὸ βλέπουν οἱ δικοί
μας; Τὸ ζοῦν, τὸ δημιουργοῦν οἱ ἴδιοι! Θαῦμα δὲν εἶναι
ἡ μεγάλῃ τους νίκη; Ὁ φακὸς τῆς λογικῆς, τὰ κυάλια
τοῦ ὀρθολογισμοῦ, δὲν ἔβλεπαν παρά τὰ 48 ἑκατομμύρια
τοῦ λαοῦ τῶν εἰσβολέων, τὰ 8 ἑκατομμύρια τῶν λογγῶν
τους, τὰ ἀμέτρητα πληθῆ τῶν πολεμικῶν τους μηχανῶν
καὶ ἐφοδίων, τὰ ἀκαταμάχητα θυρωράτιά τους. Μὰ ἤρθε
τὸ θαῦμα, τὸ θαῦμα τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, καὶ τὰ σάρωσε
ὅλα καὶ τὰ ποδοπάτησε καὶ τὰ τσάκισε κάτω ἀπὸ τὸ γε-
ρὸ πῶδι ἐνὸς μικροῦ λαοῦ, ποὺ πίστευε στὸ Δίκαιο, στὴν
Τιμὴ καὶ τὴν Ἐλευθερίαν, ποὺ πίστευε στὸ Θεό! Γι' αὐτὸ
πίστευε καὶ στὸ θαῦμα!

ΜΕ ὅλη μου τὴν ἀγάπη
Μελίς Νικολαΐδης

«Θὰ νικησωμεν! Ἀλλὰ μὴ λησμονῶμεν ποτὲ ὅτι οἱ Ἕλληνες, καὶ ἂν δὲν ἐπρόκειτο νὰ νικῶμεν, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ συμβῇ, διότι θὰ νικῶμεν, μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἐθέσαμεν πάντοτε ὑπεράνω τῆς Νίκης τὴν Δόξαν».

I. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΣΙΩΠΗ

Κανείς άλλος, έξω από εκείνους που χειρίζονται τα πολεμικά μας πράγματα, δεν έχει σήμερα τό δικαίωμα να έχη περισσότερες πληροφορίες γι' αυτά, από όσες μάς δίδουν τα έπισημα ανακοινωθέντα στον τύπο και στο ραδιόφωνο. "Ας άρκούμεθα σ' αυτές. Δέν είναι ανάγκη να ζητούμε περισσότερα, από κανένα. Είναι κίνδυνος σήμερα στο μεγάλο άγώνα μας ή περιέργεια. Μά και άν τύχη να άκούσουμε κάτι χωρίς να τό ζητήσαμε, αυτό άς τό ξεάσουμε άμέσως και έπ' ούθενί λόγω να τό μεταδίδουμε σ' άλλον, είτε καλό είναι είτε κακό. Δίπλα μας στέκει πάντοτε ένα ύποπτο αυτό. 'Ο έχθρος μας έχει τελείαν κατασκοπείαν. Σ' αυτήν είναι ίκανώτατος. Γι' αυτό όπως εις τό Μέτωπον τόν νικώμεν με την λόγην, έδώ θά τόν άντικρύσωμεν με την σιωπήν μας. Οί νέοι της 'Οργάνωσης τό ξέρουν αυτό. 'Αλλά δέν πρέπει μονάχα να τό ξέρουν και να τό εφαρμόζουν οί ίδιοι, πρέπει και να διδάσκουν τούς άλλους. Προχθές ένας τραυματίας διηγείτο στο καφεΐνειον διαφόρων Ιστορίας από τό Μέτωπον. "Ενας Φαλαγγίτης τόν έπλησίασε και το έλεπε στο αυτό: "Είμαι Φαλαγγίτης! Σ' συγχαίρω για τίς θυσίες σου στον άγώνα. Υπάρχουν όμως κατάσκοποι έδώ. Μη μιλάτε γι' αυτά τά πράγματα. Θάρρη καιρός να μάς τά πητε. Τώρα είναι κίνδυνος".

Και ό τραυματίας σφίγγοντάς του τό χέρι τοϋ έίπε κατασυγκινημένος:

"Μπράβο, παίδι μου! "Ετσι είναι! Θά σιωπήσω. Λέγε το σ' άλλους".

Ο ΝΕΟΣ ΕΡΑΝΟΣ

"Όπως άνεμίντο, ό νέος Ερανος, τόν όποϊον διενήργησεν ή Ε.Ο.Ν. κατά τας τρεις ήμέρας της 25ης, 26ης και 27ης τρέχοντος, απέδωκεν Ικανοποιητικά αποτελέσματα. Αί λεπτομέρειαι θ' ανακοινωθούν έν καιρό. "Εκείνο ποδ ξέρουμε είναι ότι δέν έμεινεν "Ελληνικό κατόστημα, ποδ να μη προσέφερε με συγκινητική προθυμία ό,τι μπορούσε — και πολλές φορές και ό,τι δέν μπορούσε — χάριν τών πολεμιτών μας και τών οικογενειών των.

Τό μέγα βιβλίον τών άγώνων της Ε. Ο. Ν. έσφραγίσθη με νέον αίμα. Με τό αίμα τών τριών εφίβων ποδ έπεσαν έκτελούντες διατεταγμένην ύπηρεσίαν κατά την τελευταίαν Ιταλικήν άεροπορικήν έπιδρομήν έναντίον τοϋ Πειραιώς. 'Ο σύγχρονος πόλεμος δέν γνωρίζει Ιδιαίτερας ζώνας έπιχειρήσεων και μετόπισθεν. Έξακολουθούν βέβαια οί στρατοί να παρατάσσονται και να μάχονται εις μετωπικάς ζώνας, αλλά τό ένάερίον όπλον, τοϋ όποιου έχει καταπληκτικώς αύξηθή ή σημασία, είναι εις θέσιν άνά πάσαν στιγμήν να μεταφέρη τόν πόλεμον εις οιοδήποτε σημείον τοϋ έδάφους της έμπολέμου χώρας και κατά προτίμησιν εις τά ζωτικά της κέντρα. Εις τούς λιμένας, επί τών συγκοινωνιακών κόμβων και επί τών βιομηχανικών περιοχών. Διά τόν λόγον αυτόν ή γνωστή εις τούς παλαιότερους "είρηνηκή" περιοχή τών μετόπισθεν εξέλιπε κατά τόν παρόντα πόλεμον. 'Ο κίνδυνος της έχθρικής έπιθέσεως είναι άενάως παρών έντεθεν τών πεδίων τών μαχών, με τό μειονέκτημα μάλιστα διά τούς πληθυσμούς, ότι αυτοί δέν έχουν τό πρόνομιον ούτε τά μέσα να μάχονται όπως οί στρατιώται της ζωής τών πρόσω, αλλά είναι υποχρεωμένοι να δέχωνται παθητικώς τας έχθρικές έπιθέσεις. 'Υπό τας νέας αϋτάς συνθήκας εις τας θυσίας τοϋ συγχρόνου πολέμου μετέχουν άμέσως και δίδουν θύματα όλα τά στρώματα και όλα αι ηλικίας τοϋ λαοϋ, γέροντες και γυναικες και βρέφη και άνήλικοι. Οί τρεις φαλαγγίται τοϋ Πειραιώς ήτο πολύ δυνατόν να πέσουν υπό τά έρείπια μιας πληγείσης οικίας ή εις όποιοδήποτε βουδαρισθέντα χώρον. 'Όποτε φυσικά ό θάνατός των, χωρίς να καύη ν' αποτελή θυσίαν, δέν θά είχε τόν χαρακτήρα της προσφοράς ποδ κάμνει την θυσίαν συνειδητήν και ήθελημένην και τό θύμα ήρωα. Οί έφηβοί τοϋ Πειραιώς ήσαν και οί τρεις τεταγμένοι εις την έκτέλεσιν ύπηρεσίας. Τούς δύο τούς εδρε ή έχθρική βόμβα βαδίζοντας προς έκτέλεσιν κατεπειγούσης έντολής άνωτέρων, ό τρίτος έπεσε καθ' ήν στιγμήν εφρόντιζε διά την περιθαλψιν άλλων θυμάτων. Και οί τρεις έστάθησαν άνδρικώς πιστοί εις τόν όρκον των και εις τό χρέος των και διά τοϋτο ή βραχεία ζωή των έλαβε πληρότητα και τελείωσιν και ό θάνατός των τούς άνεθίσασε εις την κορυφήν της αποδόσεως και της αξίας ποδ ήμπορεί να όνειροπολήση ή ανθρώπινη ύπαρξις. "Εμειναν πιστοί μέχρι θανάτου και απέκτησαν τόν στέφανον της ζωής.

"Ετσι στοχάζεται ό νοϋς. "Όμως αϋτή ή βιαστική εϊσοδος εις την άθανασίαν, ποδ είναι τόσο άταίριαστη εις την ηλικίαν των, τόσο άντίθετος με την κοινήν μας αντίληψιν περί ζωής, άναστασιών εκ βαθέων δόλοκληρον τόν κόσμον τών αισθημάτων μας. Διά τοϋτο όσα και άν άντιλέγη ή λογική μας, ή Ιδιότυπος τραγικότης τοϋ ήρωϊσμοϋ και της θυσίας των μάς καταθλίβει. 'Ο πόνος διά την άπώλειαν των παραμένει άπέραντος όσο κι' άν πλημμυρίζεται από φώς. Και ή μόνη παρηγορία μας είναι ότι ή φωτεινή όρμη ποδ τούς ώδήγησεν εις την υπεράτατην άθλησιν θά διακωνισθή εις τας τάξεις της 'Οργάνωσης μαζί με την άνάμνησιν των. "Ας μοιρασθώμεν με τούς γονείς, με τούς άδελφούς, με τούς οικείους των την θλίψιν διά την πρόωρον των άπώλειαν. "Ετσι θά γίνη ίσως και δι' αϋτούς και δι' ήμās ελαφροτέρα. Εις τόν άγώνα ποδ θά συνεχίζεται διά την τηλεωτικήν έλληνικήν νίκην και διά την ανοικοδόμησιν της νέας μεγαλειότητας και λαμπρότητας "Ελλάδος, τό πνεύμα των θά άννεμίξη τά λάσπάρα μας. Τά όνόματά των θά έπαναλαμβάνονται εις τά προσκλητήρια. "Η μεγαλωσύνη της άπεράντου άγάπης των, ποδ ήπηρεξεν ισχυροτέρα από τόν θάνατον, θά κάμνη τας σκέψεις μας άγνοτέρας, τας πράξεις μας στίβαυότερας, τας έπιδιώξεις μας τιμωτέρας, την ζωήν όλων μας ως άτόμων και ως ομάδων φωτεινότεραν και ώραιότεραν, άσταξίαν τοϋ θάρρους με τό όποϊον έβάδισαν και έδέχθησαν τόν θάνατον. "Ετσι ή θυσία των θά καρποφορήσθ δι' άλλους και θ' άνανθώσθ από τά τραύματα ποδ τούς έπροξένησαν τόν θάνατον ύμρον άγάπης, ποδ θά διακωνισή εις τά ίδια μας όψηλά έργα την ιδίαν των άρετήν

ΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ

"Ασχετως προς τας σοδαράς χρηματικές προσφοράς της Κύπρου ύπέρ τοϋ έθνικοϋ έράνου και τοϋ "Ερυθροϋ Σταυροϋ, ως και προς τας εις είδη άποστολάς προς τόν τελευταίον, οί Κύπριοι έστειλαν έπίσης άδυνα δώρα προς την Κ.Υ.Α.Μ. διά τούς πολεμιστάς μας και τας οικογενείας των. Μεταξύ αϋτών είναι και πολλά σινδόνα, μαξιλάρια, μανδήλια και άλλα λευκά είδη κεντημένα με τά ίδια τά χέρια τών γυναικών της Κύπρου. Και τό χαρακτηριστικότερον είναι ότι μέσα σε κάθε δέμα όήρχε και ένας κατάλογος τών περιεχομένων ειδών, γραμμένος με την φωνητικήν γραφήν της τοπικής διαλέκτου τών χωρικών της μεγαλονήσου. Πολλά λέξεις, όπως λ.χ. ή λέξις εκουρούκας (τουλάκι) και άλλα, δέν ήσαν καταληπτά. Και όμως πόσον καταληπτή και πόσον εύλογος και προσφιλής ήτο ή άφωνη γλώσσα, ποδ όμιλούσαν τά κεντημένα έκείνα είδη, τά πλεκτά και όλα τά άλλα δώρα, ποδ έστειλεν ή πατριωτική ψυχή τών φίλων μας Κυπρίων!

«ΤΟ ΘΩΣ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΟΝ ΚΑΙ Η ΕΛΠΙΣ ΤΗΣ ΑΥΡΙΟΥ»

Δημοσιεύομεν χωρίς κατέν σχόλιον την ακόλουθον έπιστολήν, ή όποία έστάλην εις την Ε.Ο.Ν. από τό Μέτωπον εκ μέρους πολεμιστοϋ, ό όποϊος ύπηρεξε βαθμοφόρος της. "Εκφράζει ζωντανά και χαρακτηριστικώτατα τά αισθήματα τών άγωνιστών μας προς την Ε.Ο.Ν. και τας ύπηρεσίας, τας όποιας προσφέρει εις τόν "Αγώνα:

Τ.Τ. 345. 16 'Ιανουαρίου 1941.

Πρός την άγαπητή Νεολαία, Πλημμυρισμένος από έθνική χαρά από την παντοειδή θράση σου, διότι, κατά τόν έρρόν άγώνα ποδ άνέλαβε τό "Εθνος, έφάνηκε πραγματική πρωτοπόρος, στήθηκες πραγματική μας συμπολεμιστρία, σε είδαμε και στο χαράκιμα να μάς δίνης άδελφικά τό χέρι και να μάς λές ελπίδες! Και μεις, παυιά σου έν ειρήνη, καταλάσαμε την ψυχική σου άνάγκη, γιατί είναι κοινή και σε μάς, και όρμησαμε μαζί σου στον άγώνα, ποδ θά δείξη σ' όλο τόν κόσμο ότι οί "Ελληνες όλων τών αιώνων είναι οί ίδιοι: λατρεύον την "Ελευθερία σάν θεά και θυσιάζονται όταν πρόκειται να προστατέψουν την θρησκεία τους, την οικογένειά τους και την Πατρίδα τους, και αϋτή πάλι προστατεύει τίς πράξεις.

Σε είδαμε, άγαπητή Νεολαία, να καλλιεργής την "Ελληνικήν γή, να βοηθής τούς πτωχούς, να περιθάλπη τούς τραυματίας άδελφούς, να παρηγορής τά όρφανά και παντοϋ να είσαι τό φώς της σημερον και ή έλπίς της αύριου. Σοϋ στέλνω, άγαπητή Νεολαία, συνάδελφικό χαιρετισμό με την όπόσχησιν ότι μόνον νικητής θά επανέλθω εις τας γραμμάς σου.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΡΒΕΡΗΣ
Βαθμοφόρος της Ε.Ο.Ν.

Γιατί δὲ νικῶμεν

Μέσα στὴν ἐνθουσιαστικὴν ὁρμὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποὺ ἀναζωογονεῖται σὺν φωτιά ἀπὸ τὴν βάρβαρον ἀπαίτησιν τῆς Ἰταλίας νὰ τῆς δώσωμεν «γῆν καὶ ὕδωρ», καὶ στὴν ἀθάνατο ἀπάντησιν τοῦ Ἑθνικοῦ μας Κυβερνήτου «Μολὼν λαβέ», ὃν ἐξετάσῃ κανεὶς τὰ βαθύτερα ψυχολογικὰ καὶ κοινωνικὰ αἰτία, θὰ εὕρῃ 1) Τὸν ἀκραϊφνὴ καὶ πατροπαράδοτο πατριωτισμὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως Ἰωάννου Μεταξᾶ, ποὺ σὲ μιᾷ στιγμῇ σὺν ἀληθινὸς Ἑλληνας ἔδωκε στοὺς νεοβαρβάρους τὴν ἀρμόζουσαν ἱστορικὴν ἀπάντησιν.

2) Τὸν ἀκραϊφνὴ πατριωτικὸν ὄλον τῶν Ἑλλήνων, ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδιῶν, οἱ ὅποιοι ἀπὸ βρέφῃ ἀκόμα ζοῦν καὶ ἀνατρέφονται μὲ τὴν παντοτεινὴν ἱερὴ φλόγα τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν πατρίδα. Σ' ὅλο τὸ λαὸ τὰ μεγάλα ἱδανικά θερμαίνουσι βαθιὰ τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴ καὶ καρδιά, καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐλευθερίαν εἶναι κατὰ πολὺ συνιδεωμένο μὲ κάθε Ἑλληνικὴν ὑπαρξιν.

3) Τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ὄλων τῶν σταδίων τῆς Ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἡ ὁποία γαλουχεῖ ἀνεκαθεν τοὺς μαθητὰς μὲ τὰς ὁραίας πρὸς τὴν πατρίδα ὑποχρεώσεις καὶ διδάσκει τὰ θαυμαστὰ ἡρωϊκὰ Ἑλληνικά κατορθώματα.

4) Τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως θαυμασίαν καὶ ἱστορικὴν ἀπὸ τετραετίας ἀπόδοσιν τῆς Ἑθνικῆς Ὁργανώσεως Νεολαίας, ἡ ὁποία, περιλαμβανούσα ὅλην τὴν σχολικὴν καὶ ἐργαζομένην νεότητά, κατάρθωσε: Καὶ εἰς πόλεις καὶ εἰς χωρία καὶ εἰς τὰ μέγαρα καὶ εἰς τὰς καλύδας τῶν χωρικῶν νὰ ἀναζωπυρήσῃ τὰ ἔθνικὰ ἰδεώδη. Νὰ εἰσδύσῃ βαθέως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν. Νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας ψυχᾶς τῶν νέων καὶ νὰ μορφώσῃ σκληραγωγημένους καὶ ὑπερηφάνους ὁργανισμούς, μὲ ὕψηλόφρονες ἔθνικοὺς σκοποὺς.

5) Εἰς τὸ ὅτι ἀπὸ τετραετίας, ἐπιστημονικὴ καὶ ἐπιτελικὴ συγκρότησις τῶν μαχητικῶν δυνάμεων τῆς χώρας καὶ ἐφοδιασμὸς εἰς σύγχρονα ὀλικά μέσα, κατέστησαν τὰς πολεμικὰς δυνάμεις τῆς χώρας ἰσχυράς εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐπιχειρηθῇ ἡ νικηφόρος προέλασις καὶ αἱ ἀδιάλειπτοι νικηφόροι μάχαι τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν.

6) Εἰς τὸ ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς πάντοτε, ἀλλὰ ἰδιαιτέρως ἐπ' ἐσχάτων, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὰ Ἑθνικά ἰδεώδη καὶ εἶχε πεποίθησιν ἀκράδαντον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀνδρείαν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν δαιμόνιον τοῦ ἀθανάτου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Αὕτη λοιπὸν ἡ Νέα Ἑλλάς, ἡ ψυχολογικῶς καὶ κοινωνικῶς ἀναδημιουργηθεῖσα τὴν 4ην Αὐγούστου, ἐδέχθη τὴν 28ην Ὀκτωβρίου τὴν βάρβαρον ἐπίθεσιν. Καὶ Αὕτῃ ἡ Ἑλλάς εἶναι ποὺ ἀπήντησεν ἀμέσως διὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς «Μολὼν λαβέ». Καὶ τότε σὺν ἑνὶ ἀνθρώπῳ, δυνατῇ φυσικῶς καὶ ἀκμαιωτάτῃ, εἶπε σ' ὅλον τὸν κόσμον: «Θὰ πολεμήσω καὶ θὰ νικῶ!».

Καὶ ἐνίκησε, καὶ θὰ νικήσῃ καὶ τὴν τελειωτικὴν Νίκην, διότι ὁ Θεὸς καὶ τὸ Δίκαιον εἶναι μαζί της.

Καὶ ἡ Νίκη τῶν ὅλων μας, ἡ Νίκη τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, θ' ἀποτελέσῃ Νίκην τοῦ πνεύματος ἐναντίον τῆς βαρβαρῶν ἀλαζονείας, ἐναντίον τῆς βίας καὶ τῆς βαρβαρότητας.

Ἡ αἰωνία Ἑλληνικὴ ψυχὴ γράφει καὶ τώρα στὴν Ἀλβανίαν μιὰ ἐπιστολὴν ποὺ θὰ τὴν θαυμάζουν οἱ αἰῶνες. Ἡ δὲ παρούσα γενεά, εὐτυχὴς διὰ τὰ Ἑλληνικά κατορθώματα, θὰ παραδώσῃ διὰ μέσου τῶν αἰώνων στὴν ἀθανασία τὸ δοξασιμὸν ὄνομα τῆς Νικητρίδας Ἑλλάδος.....

(Ἀπὸ ραδιοφωνικὴν ὁμιλίαν)

Ἰωάν. Δ. Ἀραβαντινός

Ἐσώκαιρα αὐτήματα

Ἀγωνιστῆς

Κυήγι στήναι ὁ θάνατος ἀπ' τὰ θολὰ τὰ οὐράνια
καίγεται τὸ χορτάρι
ἀπ' τὴ φωτιά, ποὺ ρίχνουν τ' ἀτσάλινα γεράνια
τοῦ ἐχθροῦ,
καὶ μέσ' στὸ ὕγρὸ τ' ἀχνάρι
τοῦ ἀγροῦ
τ' ἀλέτρι κοίτεται ὀφθαλμὸ παρατημένο
σὺν νὰ ριγᾷ καὶ σὺν νὰ τρέμῃ φοβισμένο.

★

Τὰ μαυροπούλια τ' ἀγνὴν ἔσκιζον μαγνᾶδια
σὺν στοιχειωμένα χέρια
σὺν χάρου χέρια ὀλομαυρά γέφυραν στὰ σκοτάδια
τοῦ Ἀπτεῖρου
ποὺ βούλιαζαν τ' ἀστέρια,
τοῦ γύρου
πάλαιες κορφές ἀντιλαλοῦν μαζί καὶ κλαῖνε.
Ὁ κάμπος μας! Ὁ κάμπος μας! θρηνοῦν καὶ λένε.

★

Θαρεῖς; Σαγίτες πέρασαν μὲ τρίχα ἀνωρθωμένη
τ' ἀγρίμια τρομαγμένα.
Καρτερί στήναι ὁ θάνατος κι' ἡ φρίκη σφιχτοδένει,
Ῥιμνία!
τοῦ δόλιου ἀνθρώπου τὴν ψυχὴ, ποὺ στὴ φουρτοῦνα στέκει
καὶ τὰ φτερούγια στὰ ξερὰ κλαριά ὀλοένα πλέκει.

★

Μὰ νὰ ἑνας ἀνδρας μοναχὸς καταμεσίς τοῦ κάμπου
δεῖξαι τοῦ τὸ γυνί
στὴ φούχτα τὸ σκουπὶ
τοῦ ἀλόγου, ποὺ ὅλο χλιμιντρά στὴν γκρίξα ἀχνά τοῦ θάμπου
τοῦ παγεροῦ,
μακριὰ νὰ ὀρμήσῃ, νὰ σωθῇ
ἀπ' τὴ φωτιά τοῦ ἐχθροῦ.
Μὰ ὁ ἀνδρας τὸ κρατεῖ σφιχτὰ στὸ χέρι
πὺδ δυνατός κι' ἀπὸ τοῦ χάρου τὸ καρτερί.

★

Σὺν νὰ τὸν ξέχασαι κι' ὁ Θεὸς ἐκεῖ στὸ σταυροδρόμι
τῆς νύχτας καὶ τῆς μέρας.
Ὅμως τὸ μάτι εἶναι ἀφοδὸ κι' ὀλοσθητοῖ τοῦ οἱ ὅμοι
σὺν νὰ τοῦ δώσαν γέρας
ν' ἀγωνιστῇ ποτίζοντας μ' αἷμα κι' αὐτὸς τὸ ρεῖνι
στὸ πλάγι ἐκεῖ
τὸ σπέρμα ρίχνοντας στὴ γῆς, ποὺ θὰ βλαστήσῃ ἡ Νίκη
ἡ ἑλληνική.

★

Γαρίζω κι' αὐτὸς στὴν καταχνιά, σὺν ποὺ ἡ χαίτη τοῦ ζοῦ τοῦ
καὶ σὺν ποὺ εἶναι ὁ πόνος
τῆς γῆς, ποὺ σκίζει ἀνιστολαγχνία ἡ μανία τοῦ ἐχθροῦ του.
Αὐτὸς κοιτάζει μόνος
πὺς κλαῖει ἡ γῆς σὺν νάχασε τὴ μητρικὴ θερμότη
καὶ τὸ πικρὸ τῆς δάκρυ
κρῶ σταλαῖ καὶ παγερὸ σὺν νάχασε τὴν πρώτη
τὴ ζεστασιά τῆς
σὺν νὰ ματώσῃ κι' ἡ καρδιά τῆς
καὶ πέρα ἀπὸ τὰ μακρὰ
κλαῖνε θαρρεῖς καὶ τὰ δέντρα τῆς.

★

Μὰ νὰ, μιὰ πεταλοχτύπησε τ' ὀλόγο τοῦ κι' ὠρθώθη
κι' ὁ ἀνδρας σιωπηλὸς
τὸ σέρνει μὲ μιὰ δύναμι τρανὴ, ποὺ δὲν εἰπώθη.
Σκύβει καὶ παίρνει
μιὰ φούχτα χώμα καὶ κοιτὰ στὸ στόμα του τὸ φέρνει
τὸν πόνον, λές, νὰ τοῦ γλυκάσῃ
νὰ τὸ ζεστάσῃ
μὲ τὴν ἀνάσα τῆς δικῆς του
μὲ τὴ ζωὴ του.
Κι' ὅταν σηκώθῃ ἔφατε τὸ μπόι τοῦ στὰ οὐράνια.
Βουὸν βλασταίνει τῆς φυλῆς μέσῃ τοῦ ἡ περηφάνειά!

★

Γιατὶ καὶ πῶς:
Ὁ ἀκαρὸς καὶ σιωπηλὸς
ἐγεννῆται ἥρωας τρανός;
Μὲ μῖσος τὸ θάνατον ἀψηφώντας
ὀφθαλμοὺς πανέμορφους στὴν πάχη τῆς αὐγῆς
νύνεται σὺν πορφύρα
τὸν θώρακα μῖσος ἀφῶς ψυχῆς
ὀρίζοντας τὴν κλῆρα
τοῦ Λαοῦ, ποὺ ὀφθαλμοὺς νικώντας.

★

Τὶ τὸν κινεῖ σ' αὐτό; Τὸ χρέος.
τὸ χρέος πρὸς τὴ φυλὴ.
Ἔτσι κι' αὐτὸς ἀσύνκριτα εἶναι ὁραῖος
καὶ γιὰ τῆς Δόξας ἀξίος τὸ φίλι.

ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΦΑΝΤΑΡΩΝ

Με τι ψυχαγωγούνται οι φαντάροι στο μέτωπο τις ώρες της ανάπαυσής τους; Φυσικά, όταν υπάρχει περιθώριο για ψυχαγωγία, θάλεγε κανένας: μόνο με την ανάπαυσι. Αυτή θα δώσει την ευκαιρία στο σώμα ν' αναπληρώση τις δυνάμεις του για νάβει έτοιμο στη νέα προσπάθεια. Όμως αυτό δεν είναι ψυχαγωγία, είναι πρωταρχική και ζωτική ανάγκη του οργανισμού. Πε-

Πολυβολητές στο πόστο τους

ρα απ' αυτό, όταν πρόκειται για νέους ανθρώπους, πρέπει να υπάρχει ένα «περίσσεια ενεργείας», που βρίσκει την έκφρασί του στην ανάγκη του περιττού. Κι' αυτό είναι το τραγούδι. Είναι μια ψυχαγωγία πρόχειρη, ανέξοδη, που αλαφρώνει την καρδιά και φτερώνει την ψυχή. Ποιά όμως τραγούδια έχουν την προτίμησή τους; Τουλάχιστον στη μονάδα τη δική μας που το ρουμελιώτικο χρώμα επικρατεί πέρα για πέρα, στην πρώτη γραμμή έρχονται τα κλέφτικα τραγούδια τα ήρωικά ή τα τραγούδια της αγάπης. Στα περισσότερα απ' αυτά υπάρχει μια αληθινή ποίηση και μια ήρωική ανάτασι τόσο στα λόγια όσο και στο σκοπό τους. Αξίζει νομίζω να μεταφέρω εδώ μερικούς στίχους:

Ο Δυσσέας - Αντρούτσος

— Δυσσέα μ' που ξεχείμασες τὸ φε-
[τεινὸ χειμῶνα
Πούηταν τὰ χιόνια τὰ πολλὰ καὶ τὰ
[βαρὶα χαλάζα;
— Στὴν Πρέβεζα ξεχείμασα, μεσ' σὶ'
[ἀγγλικὰ καράβια
κι' εἶχα συντρόφους διαλεγτούς, παι-
[διὰ τοῦ Ξηρομέρου
πού τρῶν τ' ἀποάλι γιὰ ψωμί, τὰ βό-
[λια γιὰ προσφάγι...

Ο Σούφ - Ἀράρης

Τ' ἔχουν οἱ κάμποι καὶ βογγοῦν
καὶ τὰ βουνὰ καὶ σκούζουν;
Μὴν ὁ βοριάς τὰ μάχεται
αὐτὴν ἢ βροχὴ τὰ δέρνει;
Μάειδε ὁ βοριάς τὰ μάχεται
μάειδε ἢ βροχὴ τὰ δέρνει.
Ὁ Σούφ Ἀράρης πολεμᾷ
μὲ δεκαοχτὼ χιλιάδες.
Πέφτουν τὰ βόλια σὰ βροχὴ
κι' οἱ μπόμπες σὰ χαλάζι

κι' αὐτὰ τὰ λιανοτούφεκα
σάν ἄνιμος τῆς θαλάσσης.
Πάψε Σούφ μ' τὸν πόλεμο
πάψε τὸ ντουφεκίδι
νὰ κατακάτῃ ὁ κουρμαχτός
νὰ μετρηθοῦν τ' ἀσκήρια...
Μετριοῦνται κείνοι τρεῖς βολές
καὶ λείπουν τρεῖς χιλιάδες.
Μετριοῦνται τὰ Ἑλληνόπουλα
καὶ λείπουν τρεῖς λεβέντες...

Ἡ Παπαλάμπραινα

Στοῦ Παπαλάμπρου τὴν αὐλὴ
γιέ μ., πολλοὶ εἶναι μαζωμένοι.
— Παπαλάμπραινα καυμένη —
Μὴν ὁ παπᾶς εἶν' ἄρρωστος
μὴν ἢ παπαδιά πεθαίνει;
— Παπαλάμπραινα καυμένη —
Μάειδε ὁ παπᾶς εἶν' ἄρρωστος
μάειδε ἢ παπαδιά πεθαίνει
— Παπαλάμπραινα καυμένη —
Παντρεύεται μιὰ λιγερὴ
μιὰ πεντάμορφη κοπέλλα
— γιέ μ' μιᾶς χήρας θυγατέρα...

Ὁ Βελισάριος

Τ' εἶν' τὸ κακὸ ποὺ γίνεται:
Αἷμα ποτάμι χύνεται.
Τ' εἶν' τὸ κακὸ ποὺ πάθαμε:
Τὸ Βελισάρι χάσαμε.
Κλάψτε ἀπτοὶ τὸ σταυροπητὸ
κλάψτε τὸ Βελισάρι,
κλάψε καὶ σὺ Εὐζωνικὸ
τὸ δόλιο ταγματάρχη.
Μέσ' οὗτοῦ πολέμου τὴ φωτιά
χυνόταν σὰ λιοντάρι.
Θάνατο δὲν ψηφοῦσε πιά
γιατ' ἦταν παλληκάρι.

Ἡ Τζατέλλαينا

Κορίτσια ἀπὸ τὰ Γιάννενα, νυφάδες
[ἀπ' τὸ Σούλι
τὰ μαῦρα νὰ φορέσετε, νὰ μαυροφο-
[ρεθῆτε.
Τὸ Σούλι θὰ χαρατσωθῇ, χαράτσι θὰ
[πληρώσῃ.
Τζατέλλαينا σάν τᾶκουσε πολὺ τῆς
[κακοφάνῃ.
Πιάνει καὶ ζῶνει τ' ἄρματα, τὸ δόλιο
[τὸ ντουφεκί
καὶ παίρνει δίπλα τὰ βουνά, δίπλα τὰ
[κορφοβούνια.

Εὐκόλο εἶναι, φαντάζομαι, νὰ κατα-
λάβῃ κανεὶς ὅτι ὁ Βελισάριος δὲν
εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸ θρυλικὸ ἔκπορθη-
τὴ τῶν Ἰωαννίνων στὰ 1912, καὶ τὸ
τραγούδι τοῦ Σούφ ἢ Γιουσούφ Ἀρά-
ρη ἀναφέρεται στοὺς ἀγῶνες τῆς κλε-
φτουριάς τοῦ 1821 ἐναντίον τῶν στίφ-
τῶν τουρκαράπηδων. Μέσα σὲ κάτι
τέτοια τραγούδια ποὺ παραμένουν ἀ-
κόμα ζωντανὰ στὰ χεῖλη τῶν πολέμι-

στῶν τοῦ 1941 μπόρεῖ κανεὶς νὰ δια-
πιστώσῃ τὴν ἱστορικὴ συνοχὴ τῆς νεο-
ελληνικῆς παλληκαριᾶς καὶ τῆς ἀγά-
πης πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Κι' ἄθελα μᾶς
ἔρχεται στὸ νοῦ ἕνας ἀπ' τοὺς τε-
λευταίους στίχους τοῦ μεγάλου μας
Παλαμά: «... Μεθύστε μὲ τ' ἀθάνατο
κρασί τοῦ Εἰκοσιένα».

Πρέπει νὰ σημειώσω ἀκόμα ὅτι
πρὶν ἀπὸ τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου ὁ
χορὸς ἦταν κι' αὐτὸς μιὰ ἀπ' τὶς κυ-
ριώτερες διασκεδάσεις, καὶ τὰ τρα-
γούδια αὐτὰ τὸν συνόδευαν. Φυσικά
τώρα, δὲν μπορεῖ νὰ γίνεταί λόγος
γιὰ χορούς. Ὡστόσο τὰ βράδια, ὅταν
ὁ πολεμικὸς βόγγος καλύπτῃ κι' οἱ
φαντάροι ἡσυχάζουν σὲ κάποιον κα-
ταυλισμὸ, ἢ καὶ τὶς καλοσυνάτες μέ-
ρες ὅταν ἡ ἀεροπορικὴ ἐπιδρομὴ ἔχῃ
περάσει, ἀκούς ἐδῶ κι' ἐκεῖ μεσ' ἀπ'
τ' ἀντίσκηνα ἢ μεσ' ἀπ' τὶς τοῦφες
τοῦ λόγγου κάποιον ποὺ τὸν ἔχει πᾶ-
ρει τὸ μεράκι νὰ τὸ λέν.

Ἡ φωνὴ τοῦ ἐλάτη Τσέλου Ἀντρέα,
τοῦ καλλιφώνου τραγουδιστῆ ἀπὸ τῆ
Θήβας, δὲν ἀκούεται πιά. Τὸ σευνὸ
παλληκάρι ἔπρεπε ἡρωικά, στὴν ἀρχὴ
τοῦ πολέμου. Οἱ ἄλλοι όμως ὅταν βρί-
σκουν ευκαιρία βρίσκουν καὶ τὴν πα-
θητικὴ φωνὴ τους καὶ τὸ κέφι τους:
Ὁ Γιαννακόπουλος ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία,

Τύποι Ἀλβανῶν

ὁ Σακκάς ἀπὸ τὴ Λευκάδα, ὁ Χατζη-
γιάννης ἀπ' τὴν Ἀρτα, ὁ Βαγενιάς
ἀπ' τοὺς Σφακιώτες, ὁ Κατοίκας ἀπ'
τὸ Ξηρόμερο, ὁ Ἀλεξίου ἀπὸ τὰ
Γιάννενα, κι' ἄλλοι κι' ἄλλοι... Μέ-
σα στὸν πόλεμο δὲν ξεγινοῦν τὰ τρα-
γούδια τους οἱ φαντάροι. Ἡ μάχη γιὰ
τὴ μάχη καὶ τὸ τραγούδι γιὰ τὸ τρα-
γούδι. Ὅπως καὶ οἱ μαχηταὶ τῆς Γρα-
βιδᾶς χόρευαν καὶ τραγουδοῦσαν λίγο
πρὶν ἀπ' τὴν ἐχθρικὴ ἔφοδο...

ἐλάτης, Γ. Γρηγόρης

(Σημείωσιν τοῦ ἰδίου)

2⁴⁸ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Ἀπόστολος (πρὸς Ἑβραίους ζ' 7-17)

To δὲ παιδίον ἤλανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

δοξαρίν ζωῆς ἀκατάλαστον μαρτυρεῖ γὰρ οὐκ ὅς τερεος
εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισηδέκ.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ξουν θῆσαι ὁ πῖο κατάλλη-
λος καὶ πῖο ἀξιος. Ἄν δη-
λαδὴ ὁ βίος τοῦ καὶ τὰ ἔρ-
γα τοῦ εἶναι

Ο "ΠΡΩΤΕΥΣ"

Είς τὰς 29 Δεκεμβρίου τὸ ὑποβρύχιόν μας ὁ «Πρωτεύς» ἐθύθισεν ἔξω ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Αὐλῶνος ἓνα μεγάλο Ἰταλικὸ μεταγωγικόν.

Τὸ ὑποβρύχιόν μας ἠκολούθησε τὰς ἐνδόξους παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ. Ἡ «Σαρδηνία» ἦτο ἓνα ἀπὸ τὰ ωραιότερα ὑπερωκεάνεια τῆς Ἰταλίας. Αὐτὴν ἐθύθισεν ὁ «Πρωτεύς». Πολλὰ Ἰταλικά πλοία ἀπετέλουν μέρος τῆς νηπομπῆς πού ἀπὸ τὸ Πρίντεζι τῆς Ἰταλίας ἐπλεε πρὸς τὴν Αὐλῶνα. Ἐφέρνην ἀπὸ πλοία αὐτὰ στρατιώτας, πολεμοφόδια, τροφὰς γιὰ τὴν Ἀλβανία. Πολεμικά πλοία τὰ συνώδευαν. Ἀεροπλάνα ἐπετοῦσαν ἐπάνω ἀπὸ τὴν νηπομπή καὶ ἐρευνοῦσαν τὸν ἀέρα καὶ τὴν θάλασσα. Τὰ ἴδια τὰ Ἰταλικά μεταγωγικά ἦσαν καὶ αὐτὰ ὀπλισμένα μὲ κανόνια.

Ἀλλὰ ὁ κυβερνήτης τοῦ ἑλληνικοῦ ὑποβρυχίου δὲν ἐδεύλιασε. Καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι μέσα στὸ ὑποβρύχιον, ἀξιωματικοὶ καὶ ναῦται, σαρανταέναν τὸν ἀριθμό, μὲ τὴν ἴδια ψυχὴ καὶ τὴν ἴδια ἀπόφασι, ἐκτύπησαν τὸ καλλίτερο πλοῖο τῆς Ἰταλικῆς νηπομπῆς. Ἡ «Σαρδηνία» κατεστράφη. Ἐκτυπήθη ἀπὸ τὴν τορπίλλη πού τοῦ ἔρριξε τὸ ἑλληνικὸν ὑποβρύχιον. Τὰ ἄλλα Ἰταλικά σκάφη θὰ ἐσκόρπισαν ὅπως συνέβη σὲ τόσες ἄλλες περιπτώσεις.

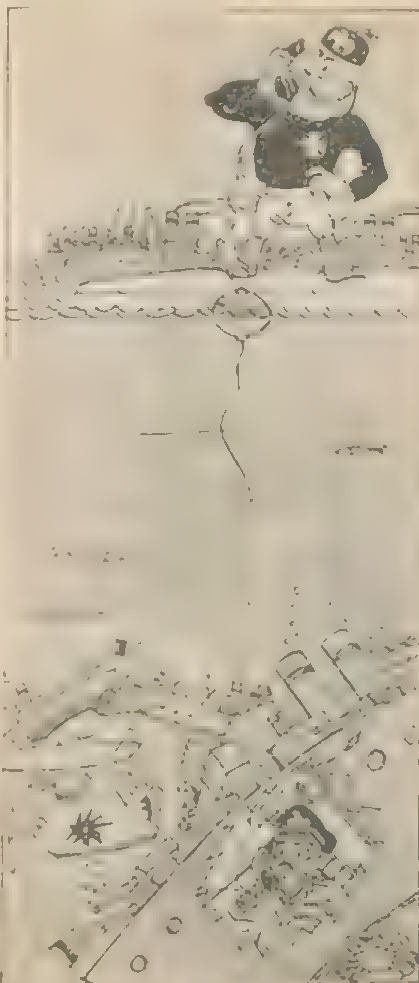
Αὐτὸ τὸ κατόρθωμα τοῦ «Πρωτέως» ἦλθεν ὕστερα ἀπὸ τὸ κατόρθωμα τοῦ «Παπανικολή», πού εἶχε βυθίσει λίγες ἡμέρες πρὶν εἰς τὸ ἴδιο σχεδὸν μέρος τρία Ἰταλικά μεταγωγικά. Καὶ δύο ἡμέρες ὕστερα ἀπὸ τὸν «Πρωτέα», ἄλλο ὑποβρύχιόν μας πάλι, ὁ «Κατωῆς», ἐθύθισεν ἔξω ἀπὸ τὸ βορειότερα ἁλβανικὰ παράλια ἓνα Ἰταλικὸ πετρελαιοφόρο. Αἱ ἀνδραγαθίαι διωκτῶν ἑλληνικῶν ὑποβρυχίων δὲν σταματοῦν ἐδῶ.

Εἶναι ἀπὸ τὴν παλαιότατην ἐποχὴν ναυτικός λαὸς οἱ Ἕλληνες. Καὶ οἱ πόλεμοί μας τῆς ξηρᾶς πάλι ἐστηρίζοντο κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸν στόλο. Ἀπὸ τοὺς δυνατώτερους ἐμπορικοὺς στόλους ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου εἶναι ὁ ἑλληνικὸς ἐμπορικὸς στόλος. Ἐχει μίαν ἱστορίαν θαλασσινὴν γραμμένην μὲ χροστὰ γράμματα ἢ Ἑλλάς. Αὕτη ἡ ἱστορία ἀρχίζει τὸ ὀλιγώτερον ἐδῶ καὶ τρισήμερον χιλιάδες χρόνια. Ποντοπόροι καὶ θαλασσοπόροι, τολμηρότατοι οἱ πρόγονοί μας. Τότε πρὶν τὰ σκάφη ἦσαν πολὺ μικρά, εἶχαν μαζευθῇ τὰ κέλα, τέρατα, μαγικά, καὶ τὸ ἑλληνικὸν βῆμα ἐπὶ τὰ περσιώτικα καὶ ἀπὸ τὸν Ἰνδὸν ὠκεὸν ἐπὶ τὸν Ἰνδοὺν ὠκεὸν. Ἀργεῖοι τοῦ πλοῦτος καὶ τῆς θαλάσσης ἐκστράτευαν ἡτὸ ὁ Ἰάσων. Τὰ πλοῖα ἐνομαζοῦντο «Ἀργεῖα» καὶ ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὴν Ἰωνίαν, ἡ σὺν τὰ πλοῖα σήμειον ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Βοῖου. Ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πλοῖου ἀποδόθη τὴν ἐκστράτειαν «Ἀργοναυτική» καὶ ἐκείνη πού μετρίχθη «Ἀργοναυτὶς». Αὕτῃ ἡ ἐκστράτεια ἔκανε τοὺς Ἕλληνας νὰ φθάσουν ὡς τὸ τελευταῖον σημεῖον τοῦ

Εὐξείνου Πόντου, ὡς τὴν Κολχίδα. Ἐτοίμαζαν οἱ Ἀργοναῖται τὸ χρυσόμαλλον δέρα, πού Ἕλληνες πάλι τὸ εἶχαν ἀφιερῶσει.

Μετὰ τὴν Ἀργοναυτικὴν ἐκστράτειαν ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος. Ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ πάλι ἐμαζεύθησαν περὶ τὰ χίλια ἑκατὸ πλοία καὶ ἐξεστράτευσαν οἱ Ἕλληνες πρὸς τὰ Δαρδανέλια. Ἐκεῖ ἦτο ἡ ἀρχαία Τροία. Αὐτὸς ὁ πόλεμος διήρκεσε δέκα χρόνια. Οἱ Ἕλληνες ἐβγαλὼν τὰ σκάφη τῶν εἰς τὴν ξηρὰν, ἐπειδὴ ἡ πολιορκία τῆς Τροίας παρετείνετο καὶ ἐπολεμοῦσαν πίσω ἀπὸ τὰ σκάφη. Καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 τὸ ἴδιο συνέβη. Οἱ Ψαριανοὶ πού ἦσαν γενναῖοι θαλασσοπόροι, ἐβγαλὼν ἀπὸ τὰ πλοία τὰ τιμόνια καὶ ἐπολεμοῦσαν στὴν ξηρά. Γιατὶ πολλὰς φορὰς οἱ θαλασσινοὶ γίνονται μαχηταὶ τῆς ξηρᾶς καὶ οἱ μαχηταὶ τῆς ξηρᾶς θαλασσομάχοι.

Γκῶς νὰ μὴ θαυματουργοῦν λοιπὸν σήμερον τὰ ὑποβρύχιά μας; Αἱ περισ-

Ὁ Ναυάρχος τοῦ βόθρου τηλεγραφεῖ πρὸς τὸν Μουσοῦλιν.

— Ἐλήθησαν αἰσιῶς αἱ τελευταῖαι ἀποστολαὶ εἰς ἀνδράς καὶ ὀλίγον, περιμένω καὶ ἄλλας.

σότεραι ἑλληνικαὶ ἀποστολαὶ τῆς ἀνταρτικῆς στήριζονται εἰς τὴν ναυτικήν καὶ τὴν τόλμην τῶν Ἑλλήνων. Τὸ 480 π. Χ. οἱ Ἕλληνες ἐκίνησαν εἰς τὴν Σαλαμίνα τὸν Περσικὸν στόλον, πού ἦτο πολλὰς φορὰς τοσοῦτος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Βυζαντίου πάλι οἱ Ἕλληνες εἶχαν ἰσχυρότατο στόλον καὶ ἔδιναν πολλὰς ναυμαχίας μετὰ τοὺς ἐχθροὺς πού ἔκαναν ἐπιδρομὰς εἰς τὰ ἑλληνικὰ παράλια καὶ εἰς τὰ νησιά μας. Καὶ πάλιν οἱ θαλασσινοὶ, ὅταν τὸ ἐκαλοῦσεν ἡ περίστασις, ἐπολεμοῦσαν εἰς τὴν στεριά, καὶ οἱ στερῖοι εἰς τὴν θάλασσαν.

Τὸ 1821 οἱ Ἕλληνες ναυτικοὶ κατέπληξαν τὸν κόσμον. Ἦσαν ἐμποροπλοῖαρχοι καὶ τὰ πλοία τῶν εἶχαν εἰρηνικὸν σκοπὸν. Ἀλλὰ ἔξαφνα ἔγιναν οἱ ἐνδοξότεροι καὶ τολμηρότεροι θαλασσομάχοι.

Τὸ 1912-1913 ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἐδεῖξε καὶ πάλι τὴν μεγίστην του ἀξίαν καὶ ἠλευθέρωσε τὰ ἑλληνικὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου.

Καὶ σήμερον, εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν πού μᾶς ἐκήρυξαν ἔτσι δόλια καὶ βούλα οἱ Ἰταλοί, τὸ ναυτικόν μας θαυματουργεῖ. Εἰς τὴν ξηρὰν ἡ λόγχη. Εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ἀντιτορπιλλικά καὶ τὰ ὑποβρύχια. Εἰς τὸν ἀέρα τὰ ἀεροπλάνα. Καὶ νικοῦμε, ὦν καὶ ἐμμεθα λιγοστοί, τοὺς πολυαριθμότερους ἀντιπάλους. Ὁ Ἰταλικὸς στόλος κολλοῦσός ἐμπρὸς εἰς τὸν ἰδικόν μας. Σὺν ἐλέφας ἐμπρὸς σ' ἓνα ποντικάκι. Αὕτῃ σχεδὸν εἶναι ἡ ἀναλογία.

Βάζουν εἰς ἀνυπολογίστους κινδύνους τὴν ζωὴν τῶν τὰ πληρώματα τῶν ὑποβρυχίων μας. Προσφέρουν τὴν ζωὴν τῶν εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος. Θυσιάζονται. Ἀλλὰ συνεχίζουν μὲ τὴν ἴδια προγονικὴ τόλμη. Αὐτὴν τὴν αὐτοθυσίαν πολὺ δύσκολο εἶναι νὰ τὴν αἰσθανθῇ καὶ νὰ τὴν συλλάβῃ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ οἱ ναῦται τῶν ἀντιτορπιλλικῶν μας πού συνεχῶς περιπολοῦν καὶ φυλάσσουν τὴν θάλασσα ἢ κάνουν ἐπιδρομὰς εὐρίσκονται εἰς δι-
 αρκεῖς κινδύνους.

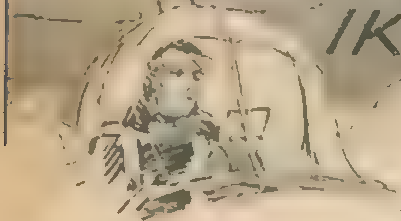
Οἱ ναῦται μας ἀμυλλῶνται μὲ τοὺς στρατιώτας καὶ μὲ τοὺς ἀεροπόρους μας.

Αἱ γενεαὶ πού θὰ ἔλθουν θὰ γράψουν ποικίλα, ἀπὸ τὰ θὰ γράψουν γιὰ τὴν σπουδαίαν ἀνταρτικὴν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἐρθεῖσαν τοὺς Μακεδονομάχους καὶ τοὺς Σαλαμινομάχους καὶ τὸ Σοῦλι καὶ τὸ Μεσολόγγι καὶ τὰ Ψαρά. Ἐνὰς ἀγῶνι τιτάνειος γιὰ νὰ κρατηθοῦμε ἐλεύθεροι καὶ ἓνα σύμβολον: «Ἐλευθερία ἢ θάνατος».

Τὰ ὑποβρύχιά μας μὲ τοὺς ἀποφασισμένους νέους, χωρὶς νὰ λογαριάσουν τὴν ζωὴν, ἀγωνίζονται κατὰ στόλου ἐχθρικοῦ εἰκοσι ἢ τριάντα φορὰς πρὸ μεγάλου καὶ θαυματουργοῦν γιὰτί ὅλοι ἔχουν ἀποφασίσει τὴν ζωὴν τους. Δεῦλῃ ὁ ἐχθρὸς. Αὐτὸς τρέμει!

Κ. Φαλτάτζε

ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΙΚΑΡΟΙ ΜΑΣ

Δέν ξέρουμε ακόμα τί κρύβει ο παλιός εκείνος μύθος του Ίκαρου. Λέει ο θρύλος πώς στήν πολύ παλιά εποχή ο Δαίδαλος κι' ο γιός του Ίκαρος, δεσμάτες του Μίνωα τής Κρήτης, χρησιμοποίησαν φτερούγες, υψώθηκαν στους αιθέρας και ξέφυγαν τήν κράτησι τους διασχίζοντας ανάμεσα ουρανού και γής τō διάστημα. Μόνο που ο Ίκαρος παρακούοντας στίς πατρικές οδηγίες υψώθηκε, σάν νέος, πολύ ψηλά, πλησίασε στόν ήλιο και πλήρωσε με τή ζωή του τήν παρακοή. Γιατί με κερὶ ἦσαν κολλημένες στά σώματά των οὐ φτερούγες, τὸ κερὶ ἀναλύθηκε ἀπὸ τίς θερμές τοῦ ἡλίου ἀκτίνες, καὶ ὁ νέος πνίγηκε στὸ πέλαγος.

Δέν ξέρουμε ακόμα τί κρύβει ὁ μύθος αὐτός. Ἄν δηλαδή εἶναι ἀπλῶς συμβολικός, ἢ ἂν πραγματικά τήν πανάρχαιη ἐκείνη ἐποχή πού ἡ Εὐρώπη ψηλάφιζε ἀκόμα στὸ νεολιθικὸ σκοτάδι γιὰ νύκτορ τὸ μονοπάτι πού εἶχε τὴν ὁδηγοῦσε στόν πολιτισμό, ὁ πολιτισμός πού σκορποῦσε τήν θερμουργό του ἀντανάκλασι ἀπὸ τὸ μικρὸ νησί τής Κρήτης εἶχε φτάσει ὡς τέτοιο σημεῖο νὰ πετύχη νὰ φτιάξῃ ἕνα μηχανήμα, ἀτελέστατο ἔστω, μετὰ τὸ ὁποῖο πολλές χιλιάδες χρόνια ἀργότερα ἡ ἀνθρωπότητα θὰ κατακτοῦσε τοὺς αἰθέρας.

Μὰ ὅτι κι' ἂν κρύβῃ, κι' ἂν δέν εἶναι συμβολισμός, ἀλλὰ πραγματικὸ γεγονός, ἕνα θαῦμα δηλαδή, σάν κι' ὅλα τὰ ἄλλα θαύματα τοῦ μινωικοῦ πολιτισμοῦ, ἢ κι' ἂν συμβολίζῃ τὸν πολιτισμὸ πού ὑπερπηδώντας μετὰ τήν δύναμι τ' ἀγέρα μύρια ἐμπόδια ἀπλώθηκε ἀπὸ τὸ μικρὸ νησί στήν βάρβαρη τήν ἐποχή ἐκείνη Εὐρωπαϊκὴ χειρόνησο, τὰ σύγχρονα ἑλληνικά πτερά δέν στάθηκαν κατώτερα ἀπὸ τὸ κατόρθωμα τοῦ ἡρωικοῦ των προγόνου.

Ἐπὶ χρόνια ὁλόκληρα ἐγινόταν μιὰ ἐντατικὴ καὶ θορυβώδης ρεκλάμα τής ἰταλικῆς ἀεροπορίας. Ὁ στρατάρχης Μπάλμπο εἶχε πετάξει ἀπὸ τὴν Ἰταλία στήν Ἀμερικὴ μ' ὁλόκληρο στολίσκο. Χάλασε ὁ κόσμος. Κι' ἔπειτα τόσες καὶ τόσες χιλιάδες σιδερένια φτερά. Ἐμεῖς... Ἐμεῖς δέν ξέραμε σχεδὸν τίποτε γιὰ τήν δική μας ἀεροπορία. Ξέραμε βεβαίως ὅτι ἀπὸ τὸ ἐθνικὸ μας Κράτος γινόνταν μιὰ σιωπηλὴ καὶ συστηματικὴ ἐργασία, ἀλλὰ πάντως τὰ ἀεροπλάνα μας ἦταν λίγα, τόσο λίγα... Ὅταν ὅμως οἱ Ίκαροί μας ἀπλώσαν τὰ φτερά των, λίγα σ' ἀριθμὸ μ' ἀπέραν-

τα σὲ ψυχικὴ δύναμι, ὁλος ὁ κόσμος τὰ θαύμασε.

Κυνήγησαν τὸν ἐχθρὸ παντοῦ ὅπου παρουσιάζετο καὶ τὸν ἔτρεψαν σὲ φυγή, ὅταν δέν τὸν ἔρριξαν κάτω. Κτυποῦσαν τὸν ἀντίπαλο στὰ νεῦρα καὶ τίς κλειδώσεις του καὶ τοῦ παράλυαν τίς κινήσεις του, ὅσο μπορούσαν περισσότερο. Τὸν ἐπεσκέφθησαν στὰ ἄντρα του καὶ τοῦ ἀντίναζαν πολεμικὲς ἀποθήκες καὶ πολεμικὰ ὕλικά.

Οἱ νέοι Ίκαροι, τυχερώτεροι ἀπὸ τὸν πρόγονό τους, τολμηροὶ περισσότερο ἀπ' αὐτόν, πλαisiώνουν τοὺς ὀρίζοντας τοὺς ἑλληνικοὺς, προστατεύοντες ἀπὸ τοὺς αἰθέρας τὴν Ἑλλάδα.

Δέν πᾶνε αὐτοὶ νὰ πολυδολήσουν ἀσπλές γυναῖκες ἱταλίδες καὶ παιδιὰ. Κάτι ἄλλο ζητοῦν οἱ δικοὶ μας Ί-

καροι. Στόχο ἀντρίκιο, πού μυρίζει μπαρούτη καὶ χρειάζεται καρδιά καὶ τόλμη γιὰ νὰ τινάξητ' ἐπὶ τὸν αέρα. Φάλαγγες μηχανοκίνητες πού προορισμοὺς τοὺς ἦταν ν' ἀλωνίσουν τὴν Ἑλλάδα, στρατὸ μετὰ ὅπλα, κέντρα μετὰ ἀντιαεροπορικὸ πυροβολικό. Ἀεροδρόμια καὶ στρατώνες. Φρουρία καὶ μαχητές. Φτερά χαλύβδινα σάν καὶ τὰ δικά τους.

Ἀς σκοτώνουν ἀπὸ τὰ ὕψη των οἱ ἐχθροὶ μας γυναικόπαιδα. Γιὰ τὴν παλληκαριά τους αὐτὴ θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τής πληρωμῆς. Οἱ δικοὶ μας χρυσαετοὶ τοῦ Ὁλύμπου, περήφανοι, καμαρωτοί, ἔχουν κάποιο μεγάλο, πολὺ μεγάλο προορισμό.

Νὰ χτυπήσουν τὸν ἐχθρὸ στὰ νευραλγικά του σημεία. Κι' αὐτὸ τὸ πετυχαίνουν μετὰ τρόπο πού προκαλεῖ τὸ θαυμασμό.

Δέν ξέρουμε τί συμβολίζει ὁ μύθος ἐκείνος ὁ παλιός.

Μὰ ὅτι κι' ἂν κρύβῃ, οἱ σύγχρονοι Ίκαροί μας τὸν ξεπέρασαν.

Ἄν συμβολίζῃ τὸ πῆδημα τοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τὸ νησί τοῦ Μίνωα στήν Εὐρώπη, τὸν ἀπόγονο τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ προστατεύουν ἀποφασιστικά οἱ σύγχρονοι Ίκαροι.

Κι' ἂν συμβολίζῃ τὴν Νίκη τοῦ πνεύματος κατὰ τής βίας, οἱ σύγχρονοι Ίκαροί μας δείχνουν πόση μεγάλη δύναμι ἔχει τὸ πνεῦμα πάνω στήν ὕλη. Πολλὰ τὰ φτερά τῶν ἐχθρῶν μας. Αἶγα τὰ δικά μας. Μὰ ὅπως οἱ τριακόσιοι στάθηκαν στίς θερμότητες ἐναντία μυριάδων κι' ἔπρεσαν μόνο γιὰτι προδόθηκαν, ἔτσι κι' οἱ δικοὶ μας οἱ λίγοι Ίκαροι, μαζί με ὅλα τ' ἄλλα ὅπλα, ἀντιμετωπίζουν πολλαπλάσιο ἐχθρὸ, μετὰ τὴν ἴδια ψυχὴ τοῦ Λεωνίδα, μετὰ τῆς Πατρίδος τὸ πρόσταγμα.

Καὶ ἡ διαφορά τώρα εἶναι πὺς ἑφιάλτες δέν ὑπάρχουν. Καὶ στήν Ἀλβανία ἐκεῖ ἐπάνω γράφονται καινούργιες Πλαταίες!

Ι. Ν. Βιστάκης

Ἐνας Ίκαρός μας ἐπιστρέφει ἀπὸ ἐπιτυχή ἐπιδρομὴν.

50.

(Συνέχεια)

Φώναζε τὸ γυιό του καὶ τοῦ εἶπε:
— Πάρε πεζοὺς καὶ καθαρὰ ἀρπῆδες,
ἐκατὸ ἀμάξια καὶ πενήντα ἐλέφαντες
καὶ χτύπα τους.

Ὁρμήσε ὁ γυιὸς τοῦ Πῶρου ἐνάν-
τια στὸν Ἀλέξανδρο. Οἱ Ἕλληνες
ὥρμησαν κι' αὐτοί. Τετρακόσιοι Ἰν-
δοὶ ἔπεσαν καὶ μαζί τους καὶ τὸ βα-
σιλόπουλο, ὁ γυιὸς τοῦ Πῶρου. Οἱ ἐ-
πίλοιποι ἀρχισαν νὰ φεύγουν.

Τρέχει ὁ Πῶρος βοήθεια μὲ τὸν πιὸ
ἐκλεκτὸ στρατό του. Μπαίνει τότε ὁ
Ἀλέξανδρος μπροστά, καθάλλα στὸ
Βουκεφάλα καὶ χημάει μὲ τοὺς δια-
λεχτοὺς του καθαρὰ ἀρπῆδες. Οἱ ἐχθροὶ
κλονίζονται, οἱ ἐλέφαντες τρομά-
ζουν, ἀρχίζουν νὰ φεύγουν καταπα-
τώντας τοὺς Ἰνδοὺς.

Ὅσο ὁ Κρατερὸς μὲ τὸ στρατό
του πέρασε κι' αὐτὸς τὸν ποταμό, οἱ
ἐχθροὶ κυκλώνονται. Πολεμοῦν γεν-
ναῖα. Ὁ Βουκεφάλας πληγώνεται,
σέρνει μέγα χλωμὸν τρισμα καὶ πέφτει
κάτω. Ὁ Ἀλέξανδρος τὸν ἀγκαλιά-
ζει, προσπαθεῖ νὰ τὸν ἀνασηκώσῃ,
μὰ τὸ ἑκουσμένο ἄλογο κοίταξε μιά
στιγμὴ τὸν ἀφέντη του, σὰ νὰ τὸν ἀ-
ποχαιρετοῦσε, κι' ἔκλεισε τὰ μάτια.
Ἦταν νεκρὸ. Ὁ Ἀλέξανδρος μὲ βουρ-
κωμένα μάτια πήδηξε σὲ ἄλλο ἄλογο
ποῦ τοῦ ἔφεραν κι' ἐξακολούθησε τὴ
μάχη.

Ὁ Πῶρος, καθάλλα στὸν ἐλέφαντά
του, πολεμοῦσε ἀτράφητος. Ἦταν γί-
γας, ὠραῖος ἄντρας, μεγάλος βασι-
λιάς. Μὰ δὲν ὑπόρεσε ν' ἀντισταθῇ
στὸν Ἀλέξανδρο. Δέκα χιλιάδες Ἰν-
δοὶ ἦταν ξαπλωμένοι στὸ πεδίο τῆς
μάχης. Κατὰ τὸ δεξιὸν ὅλος ὁ ἑα-
κουστός στρατὸς ἔφευγε τρομαγμέ-
νος. Ὁ Πῶρος, γεμάτος πληγές, μὴν
μπορώντας πιά νὰ παλαίψῃ, ἔπεσε
στὰ χέρια τοῦ Ἀλέξανδρου.

Ὁ Ἀλέξανδρος τὸν κοίταξε μὲ θαυ-
μασμό. Ποτὲ δὲν εἶχε δὴ τόσο ψηλὸ
κι' ὠραῖον ἄντρα. Ποτὲ δὲν εἶχε δὴ
τόση μεγαλοπρέπεια καὶ γαλήνη σὲ
πρόσωπο νικημένου βασιλιά.

— Πῶς θές νὰ σὲ μεταχειριστῶ; τὸν
ρώτησε.

— Σὰ βασιλιά! ἀποκρίθηκε ὁ Πῶ-
ρος.

Ὁ Ἀλέξανδρος θαύμασε τὴν περη-
φάνειά του καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια.

— Σὲ κάνω φίλο μου, εἶπε, τὸ ἀξι-
ζεις. Σοῦ ἀφήνω τὸ βασίλειό σου. Εἰ-
σαι λεύτερος.

Εἶπε καὶ τράθηξε νὰ βρῇ τὸ πῶμα
τοῦ ἀχώριστοῦ του φίλου, τὸ Βουκε-
φάλα. Τὸ βρῆκε ἀνάμεσα στὰ ἐχθρι-
κὰ πτώματα μὲ τὸ κεφάλι χωμένο
στὴ λάσπη. Ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε
νὰ τὸν σηκώσουν, νὰ τὸν πλύνουν, νὰ
τὸν ἀλείψουν ἀρώματα, νὰ τὸν στε-
φανώσουν μὲ χρυσὴ δάφνη. Ἄνοιξε
μεγάλον λάκκο, σήμαναν οἱ πολεμι-

κὲς σάλπιγγες καὶ τὸν ἔθαψαν. Καὶ
στὸ μέρος ποῦ ἔπεσε ἔχτισε μιά πόλι.

— Τὴν ὀνομάζω, εἶπε, Βουκεφαλία,
πρὸς τιμὴ τοῦ ἀγαπημένου μου σύν-
τροφου!

Κ ε φ. 67.

Ἔδρεχε, ἔδρεχε, ἔδρεχε. Ὅλη ἡ
γῆ πιά δὲν ἦταν παρὰ λάσπη, οἱ πο-
ταμοὶ φούσκωσαν, βροντῆς κι' ἀστρα-
πὲς μέρα καὶ νύχτα.

Προχωροῦσαν βουτώντας στὴ λά-
σπη, μουσκεμένοι, τουρτουρίζοντας,
τὰ ρούχα τους εἶχαν γίνῃ κουρέλια,
παράξενες ἀρρώστειες τοὺς τσάκιζαν
τὰ γόνατά ἦσαν κουρασμένοι, δὲν ἤ-
θελαν πιά νὰ προχωρήσουν.

— Ποῦ πᾶμε; Ποῦ πᾶμε; ρωτοῦσαν.
Μῆνες καὶ μῆνες προχωροῦμε. Ποῦ
πᾶμε;

Μὰ κανένας δὲν τοὺς ἔδινε ἀπάν-
τησι.

— Μουρμουρίζουν οἱ στρατιῶτες,
εἶπε μιά μέρα ὁ Πτολεμαῖος στὸν Ἀ-
λέξανδρο.

Ἀς μουρμουρίζουν, ἀποκρίθηκε
ὁ Ἀλέξανδρος. Φτάνει νὰ ὑπακούουν.
Μὰ ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες ὁ Ἡ-
φαιστιῶν ζύγωσε τὸν Ἀλέξανδρο.

— Δὲ θέλουν πιά νὰ ὑπακούουν,
εἶπε. Σταμάτησαν.

— Τί θέλουν;

— Νὰ γυρίσουν πίσω.

— Ποῦ;

— Στὴν Ἑλλάδα.

— Ἐδῶ εἶναι ἡ Ἑλλάδα, παντοῦ εἰ-

Μπαίνει τότε ὁ Ἀλέξανδρος μπροστὰ
καθάλλα στὸ Βουκεφάλα.

ναι ἡ Ἑλλάδα, φώναζε ὁ Ἀλέξαν-
δρος. Δὲν τὸ καταλαβαίνουν;

— Ὅχι, ἀποκρίθηκε ὁ Ἡφαιστιῶν.
Θέλουν τὰ σπιτία τους, τὰ χωράφια
τους στὴ Μακεδονία, στὴ Θεσσαλία,
στὴν Ἑλλάδα.

— Ἐγὼ τοὺς ἔδωσα παλάτια καὶ
χωρὲς ἀπέραντες, τὴ Λυδία, τὴ Φρυ-
γία, τὴν Καππαδοκία, τὴ Φοινίκη, τὴν
Αἴγυπτο, τὴ Συρία, τὴ Μεσοποταμία,
τὴν Ὑγκανδία, τὴ Βακτριανή, τὴ Σο-
γδιανή, τὸ Ἀφγανιστάν, τίς Ἰνδίες,
δὲν τοὺς φτάνουν;

— Δὲ θέλουν τὸν κόσμον, ἀποκρίθηκε
ὁ Ἡφαιστιῶν, θέλουν τὰ μικρά τους
σπιτάκια στὴ Μακεδονία, στὴ Θεσσα-
λία, στὴν Ἑλλάδα.

— Νάρθουν ἐδῶ μπροστὰ μου ὅσοι
παραπονιοῦνται. Θὰ τοὺς μιλήσω.

Τὴ μέρα ἐκείνη ἡ βροχὴ εἶχε πᾶ-
ψει. Σὲ μιά μεγάλη πεδιάδα ὁ στρα-
τὸς σταμάτησε. Ὅσοι εἶχαν παρὰ-
ποινα κι' ἤθελαν νὰ γυρίσουν στὴν πα-
τρίδα προχώρησαν. Ὁ Ἀλέξανδρος
γιά νὰ τὸν ἀκούν ὅλοι ἀνέθηκε σ' ἕνα
πανύψηλον ἐλέφαντα ποῦ τοῦ εἶχε χα-
ρίσει ὁ Πῶρος.

— Ἐχετε τίποτα νὰ μὲ ρωτήσετε;
φώναζε ὁ Ἀλέξανδρος στοὺς μαζεμέ-
νους στρατιῶτες μπροστὰ του.

Καὶ τότε ἀκούστηκε μυριόστομη
κρίσιμη:

— Ποῦ πᾶμε;

Ὁ Ἀλέξανδρος τίναξε τὸ κεφάλι.
Βροντερὴ ἀκούστηκε ἡ φωνὴ του:

— Ἀκούστε! Πᾶμε νὰ βροῦμε τ' ἀ-
νατολικά σύνορα τῆς γῆς. Λίγο ἀκό-
μα, νὰ περάσουμε ἕνα μεγάλο ποτα-
μὸ καὶ φτάνουμε. Ἐπειτα θὰ γυρί-
σουμε πίσω στὸν Περσικὸ κόλπο, θὰ
κατασκευάσουμε μεγάλο στόλο, θὰ
μπούμε στὸν ὠκεανὸ, θὰ κάνουμε τὸ
γύρο τῆς Ἀφρικῆς, θὰ φτάσουμε στὴς
σῆλες τοῦ Ἡρακλῆ, θὰ μπούμε στὴ
Μεσόγειο καὶ θὰ φτάσουμε ἀπὸ τὴν
ἄλλη μεριά στὴν Ἑλλάδα. Ἔτσι θὰ
κλείσῃ ἀκέραιος ὁ κύκλος κι' ἡ πο-
ρεία μας θὰ τελειώσῃ. Πιστοὶ καὶ
γενναῖοι μου σύντροφοι, αὐτὸ εἶναι τὸ
σχέδιό μου. Εἰμαστε Ἕλληνες, δη-
λαδὴ ἐλεύτεροι ἄνθρωποι. Μιλήσετε
καθαρὰ ποῖα εἶναι ἡ γνώμη σας;

Νεκρικὴ σιγὴ ἀκολούθησε τὰ λό-
για τοῦ Ἀλέξανδρου. Ἐξαντλημένοι,
χλωμοί, γεμάτοι πληγές, γερασμένοι
σὲ λίγα χρόνια, οἱ παλαιοὶ σύντροφοι
τοῦ Ἀλέξανδρου σόπαιναν. Τὸν κοι-
ταζαν μὲ γουρλωμένα μάτια κατὰ
πληχτοὶ καὶ σόπαιναν.

Ὁ Ἀλέξανδρος ταράχτηκε. Γιατί
δὲ μιλοῦν; Τί ἔχουν; Γιατί τὸν κοιτά-
ζουν ἔτσι; Κοίταξε τοὺς πιὸ πιστοὺς
ἀξιωματικούς του ποῦ στέκονταν δρι-
θιοὶ γύρω του. Χοντρά, βουβὰ δάκρυα
ἔτρεχαν στὰ ἀδυνατισμένα κουρασμέ-
να τους μάγουλα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΕ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΥΣ ΑΛΠΙΝΙΣΤΑΣ

ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΗΜΗΣ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ "ΤΖΟΥΛΙΑ,"

ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

"Όταν οι Κένταυροι του Ψευδοκαίσαρος της Ρώμης πέρασαν μετά των 'Αλπί- νι της «Τζούλιας» ύπουλα και δολοφονικά τὰ σύνορά μας στήν Πίνδο τὰ μεσά- νυχτα τῆς 27ης πρὸς τὴν 28ην Ὀκτωβρίου — προτοῦ ἀκόμη κηρυχθῇ ὁ πόλεμος — ἐνόμιζαν ὅτι θὰ ἔκαμναν ἕνα περίπατο στήν 'Ελ- λῆδα.

Πολύ γρήγορα ἡ 1η Με- ραρχία ἔκλεισε τὰ σύνορά

Διακριτικὸν τῆς ἐκμνηστεύσεως εἰς τὴν Πίνδον 3ης Μεραρχίας τῶν 'Αλτινιστῶν «Τζούλιας», εἰς τὸ ὁποῖον ἐξέχουσιν θεῖον κατέ- χει τὸ φασιστικὸν στίλιτο...

μας με ἡρωικὴ ἀντίστασι κι' ἔτσι οἱ «ἡρωικοὶ καὶ ἀ- κατάβλητοι» 'Αλπίνι τοῦ Μουσσολίνι βρέθηκαν αἰ- χμάλωτοι μέσα στίς χαρά- δρες τοῦ 'Αώου.

Τὸ δικό μας Τάγμα ἦρθε σὲ ἐπαφὴ με τοὺς κυρίους αὐτοὺς τὸ σούρουπο τῆς 3ης Νοεμβρίου.

Τὰ ξημερώματα τῆς ἄλ- λης μέρας ἀρχισαν νὰ κε- λαῖδουν τὰ πολυδύλα μας καὶ τότε κανένας δὲν μπο- ροῦσε νὰ φθάσῃ τοὺς 'Αλ- πίνι, πού' ἔφευγαν σὰν λα- γοὶ πρὸς βορρᾶν γιὰ νὰ σωθοῦν...

Οἱ αἰχμάλωτοι πέφτανε κατὰ ἑκατοντάδες στὰ χέ- ρια τῶν τμημάτων μας καὶ ἀρχισε ὁ μπελάς τῆς με- ταφορᾶς τῶν στὰ μετόπι- οθεν...

Πολλὰ πτώματα ἀλπινι- στῶν εἶχανε μείνει ἀταφα ἀπὸ τοὺς ὑποχωροῦντας ἄ- τακτα 'Ιταλοὺς στίς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ 'Αώου.

Στὰς 13 Νοεμβρίου τὸ ἀπόγευμα τὰ τμήματά μας μεταφέρανε στὸ γραφικὸ χωριὸ Λάιστα 513 αἰχμα- λώτους με 5 ἀξιωματικούς. 'Ἡ κατάστασις τῶν πεйна-

λων αἰχμαλῶτων ἦταν ἐ- λεινῇ. Οἱ φανταροὶ μας ὑ- πεδέχθησαν τοὺς... ἀτυχή- σοντας 'Αλπινιστὰς με πολὺ καλὸ τρόπο καὶ τοὺς ἔδω- σαν τὸ λίγο φῶμί τους καὶ τὰ τσιγάρα τους.

Οἱ αἰχμάλωτοι μᾶς κοι- τάζανε περίλυποι καὶ φω- τίζανε:

— 'Αμίκος, ἀμίκος μαν- τζαρία. Μπόνος Γκρέκος, μπόνος Γκρέκος!...

Δηλαδή: Φίλοι, φίλοι, φαί. Καλοὶ 'Ελληνες, κα- λοὶ 'Ελληνες!...

Βρὲ σεις, φώναζε κά- ποιος χωριάτης, τί δίνετε φῶμί στοὺς Ταλιάνους; Αὐ- τοὶ σκοτώσανε ἀσπλᾶχια γυναῖκες καὶ παιδιὰ στήν Κόνιτσα!...

— Δὲν πειράζει, μπά- ρμπα, ἀπάντησε ἕνας φαν- τάρος. 'Εμεῖς δὲ θὰ κάνου- με τὰ ἴδια. 'Εμεῖς, ἐτόνι- σε με ὑπερηφάνεια, εἴμα- στε 'Ελληνες.

Στὴν ἀπάντησι αὐτῆ τοῦ 'Ελλῆνα φαντάρου ξανάζη- σε τὸ ἀρχαῖο πνεῦμα καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀθανάτου πολιτισμοῦ μας. Ξανάζησε ὁ ἱπποτισμὸς τῶν Μαρθω- νομάχων καὶ τῶν Σπαρτια- τῶν πού θεωροῦσαν ἱε- ροὺς τοὺς αἰχμαλῶτους. Οἱ 'Ελληνες ξέρουνε νὰ πολε- μοῦνε σὰν λιοντάρια. Ξέ- ρουνε ὅμως ἀκόμα καλύ- τερα νὰ φέρωνται με μεγα- λοψυχία καὶ ἀνθρωπισμὸ στοὺς νικημένους αἰχμαλῶ- τους τοῦ πολέμου.

Σὲ μιὰ συνομιλία πού εἶχα σὲ γαλλικὴ γλῶσσα με ἕναν ὑπολοχαγὸ 'Ιταλὸ σχετικὴ με τὸν 'Ελληνοῖτα- λικὸ πόλεμο, ὁ αἰχμάλω- τος ἀξιωματικὸς μοῦ ἐξέ- φρασε τὸν θαυμασμὸ του γιὰ τὴ γενναϊότητα τοῦ 'Ελ- λῆνα Στρατιώ- τος.

«Οἱ στρατιῶται σας, μοῖ εἶπε, μάχονται με ἀνδρεία καὶ ἀποφασιστικότητα καὶ ξέρουνε νὰ χρησιμοποιοῦνε τὸ ἔδαφος με ἐξαιρετικὴ ἐ- ξυπνάδα καὶ ταχύτητα. 'Ἡ ἀτομικὴ τακτικὴ τοῦ τοῦ 'Ελλῆνα στρατιώτη μοῦ κίνησε τὸ θαῦμα. Μεγάλη ἐπιτυχία μοῦ εἶχανε καὶ ἡ μεγάλη εὐστοχία τοῦ πυροβολικοῦ σας. Μιὰ μέρα ἔσκασε μιὰ ὁβίδα σας πάνω ἀπ' τὸ καζάνι μας τὴν ὥρα πού εἶχαμε συγ- κεντρωθῇ γιὰ σουσῖτιο».

'Όταν τὸν ρώτησα τί ἱ- δέα ἔχει γιὰ τὸν 'Ιταλοελ-

ληνικὸ πόλεμο, μοῦ εἶπε χωρὶς νὰ σκεφθῇ καθόλου: «Αὐτὸς ὁ πόλεμος ἦτανε ἄ- δικος. 'Ο Ντούτσε τὸν θέ- λησε χωρὶς νὰ τὸν θέλῃ ὁ- μως καὶ ὁ 'Ιταλικὸς στρα- τὸς».

'Επειτα ἀναστένναξε βα- θιά, χαϊδεψε λίγο τὴ μαύ- ρη γενειάδα του καὶ κου- νώντας τὸ κεφάλι εἶπε:

— Οἱ διαταγὲς εἶναι δια- ταγές!... Εἰμαι μόνιμος ἀξιωματικὸς καὶ εἶχα ζη- τήσει δι' αἰτήσεώς μου νὰ μετᾶσχω τῶν πολέμων τῆς 'Αθροσύνιας καὶ τῆς 'Ισπα- νίας. Αἱ αἰτήσεις αὐταὶ ἀ- περρίφθησαν τότε. Σ' αὐ- τὸν τὸν πόλεμο δὲν πίστευα καὶ δὲν ἤθελα νὰ μετᾶσχω. 'Εδῶ ὅμως δὲ με ρωτήσανε καὶ με στείλανε νὰ πολε- μῶσιν τὴν 'Ελλάδα. 'Ἡρθα με κρύα καρδιά καὶ νὰ τώρα πού βρίσκομαι στὰ χέρια σας αἰχμάλωτος... Αὐτὰ ἔχει ἡ μοῖρα!...

'Αράγε ἔλεγε ἀλήθεια πὼς δὲν ἤθελε νὰ πολεμή- σῃ τὴν 'Ελλάδα; Ποιὸς ξέρει...

— Τί νὰ γίνῃ, τοῦ ἀπάν- τησα Σεῖς φταίτε. 'Ἡ 'Ελ- λάς δὲν θέλησε ποτὲ τὸν πόλεμο αὐτό!...

Μετά, ἀπαραίτητο, ἀλ- λη μέρα (14 Νοεμβρίου) τὸ Στρατηγεῖο ἔδωσε δια- ταγὴ νὰ μεταφερθοῦν οἱ 'Ι- ττικοὶ αἰχμάλωτοι μέσῳ Γρεβενιτίου στὸ Μέτσοβο με συνοδεία 40 μόνον ἐνό- πλων ἀνδρῶν καὶ 4 ὅπλο- πολυβόλων.

Ξεκινήσαμε στίς 6 τὸ πρωὶ καὶ ἡ φάλαγγα τῶν αἰχμάλωτων ἦταν 50 καὶ πλεον μέτρα στὴ γιδοστρα- τα, πού βαδίζαμε ἕνας-ἕ- νας...

'Όταν περάσαμε τὸ πο- τάμι τῆς Λάιστας φανήκα- νε στὸν οὐρανὸ τρία βομ- βαρδιστικὰ 'Ιταλικά ἀερο- πλάνα.

Τότε φώναξε στὴν ἀμά- ρα τῶν αἰχμάλωτων, τοῖ ὁδηγοῦσα νὰ βγάλουνε τὰ κράνη, γιατί γυαλίζουν ἀπ' τὸν ἥλιο καὶ μπορούσανε νὰ μᾶς προδόσουνε στοὺς 'Ιταλοὺς ἀεροπόρους... Οἱ αἰχμάλωτοι ἔπαιξαν ἀ- μέσως καὶ βγάλανε ὅλοι τὰ πράσινα κράνη τους.

'Ενας παμπόνηρος «φρα- τέλλος» κοιτάζε κατὰ τὸν οὐρανὸ καὶ μοῦ εἶπε με ὁ- φος ἀνῆσχο γιὰ νὰ με εἰ-

δοποιήσῃ τάχα ὅτι κινδυ- νεύουμε:

— Σολντάτο - σολντάτο, ἀπαρέτζι!...

Δηλαδή: Στρατιώτῃ - Στρατιώτῃ ἀεροπλάνα... 'Εγὼ ὅμως ἀτάραχος τοῦ ἀπῆντησα:

— Νόστρι ἀπαρέτζι!...

Δηλαδή: Δικά μας εἶναι τὰ ἀεροπλάνα!...

'Ο φουκαρᾶς ὁ «φρατέλ- λος» ἔκανε τότε πὼς χαμο- γελάει καὶ χτυπώντας με στὸν ὄμο μου εἶπε γιὰ νὰ με εὐχαριστήσῃ:

— Βόστρι - βόστρι ἀπα- ρέτζι!...

Δηλαδή: Δικά σας, δικά σας εἶναι τὰ ἀεροπλάνα...

Κι' ὅμως ἤμουνα σίγου- ρος πὼς δὲν πίστευε τίπο- τα ἀπὸ ὅσα μοῦ ἔλεγε... 'Ανάγκα καὶ Θεοὶ πείθον- ται!...

Κατὰ τὴν διάρκεια μιᾶς μικρῆς ἀναπαύσεως ἕνας ἄλλος ἀνθυπολοχαγὸς αἰ- χμάλωτος με ἔλαθό μου:

Αἱ δύο ὁμογενεῖς γαλλικοὶ ἀνα- μνηστικοὶ μεταλλοὶ τοῦ ὁποῖου ἕκαστος ἐκ τῶν φανταρῶν ἦν τῇ ἐκστρατεῖ τῆς Λαϊστίας ἐπὶ τῆς ἡμερησίας Μαρτυρίας τῶν 'Αλτινιστῶν «Τζούλιας». Διὰ τὴν κομὴν τῶν μεταλλῶν αὐτῶν ἐ- χρησιμοποιήσανε οἱ «στρατιῶ- τες» τῶν ἀπὸ γὰρ 'Αλβανίας. Ἐπὶ τῆς ἀπὸς ὁμογενεῖς διακρίνεται ὁ ὁ γαλλικὸς ἀλτινιστὴς μετὰ τοῦ 'Ιταλικοῦ ὁμογενεῖ τῶν 'Αλβανῶν Στρατιωτῶν (Γαλλικὸς Καταπρ- οσθεὶς καὶ ἐπὶ τῆς ἀπὸς ὁ γαρ- τῆς τῆς Λαϊστίας χωρὶς σι- κερὰ πρὸς τὸν...

στῆκε, πού' ἔχει ὁ φῶς ἀπ' ὑποστῆκα πρὸς τὸν ὅμο- γενεῖς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν...

1) Θανάφοι μας, διεβασμένοι (πάνω σε καταληθθίν (ρωτισίες μεταφέρουν εις προειχωρημίας γραμμάς τούτους 'Ιαρούς μας χαιριτάι τους συνιδίλους του π' από τη 'Εορτή της «Στέλης Θαλαγγιτισσης» 'Αθηνών. 6) Ένας στρατιωτής προσφέρει σε συνιδίλο του τοι τοις ως ταμπουρά. 7) 'Ο λοχαγός 'Ιωάννης πλίκουν μαλλία για τους στρατιώτας μας. 8) Διά τού διεφοδισμον των στρατιωτών μας σε μύλλιν.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΦΙΛΟΙ

ΥΠΟ Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

46.

(Συνέχεια)

—Κένταρχε Γρηγόριε Κομιτᾶ... εἶπε πάλι ἡ ἴδια φωνή. Δὲν ξέρω ποῖα ἀφορμὴ ἔφερε σένα καὶ τοὺς φίλους σου ἐδῶ πέρα... Σοῦ χρωστῶ ὅμως μιά φιλοξενία ἐκεῖ κάτω στὴ Θεσσαλονίκη καὶ μᾶθε πὼς θὰ κάνω κά-
θε τι γιὰ νὰ σοὺ τὴν ἀνταποδώσω...

—Ὁ Πέτρος Καλυβίτης, φώναξε ὁ Δημήτρης.

—Ὁ ἀνεμῖος τῆς κυρᾶς Σταύραινας, ὁ ἴδιος ἔδεβαιωσε ὁ Γρηγόρης...

—Ὁ Ἰωαννῆτος, ὁ κατάσκοπος, πρόσθεσε ὁ Μιχαήλ...

Αὐτὸς ἐξακολούθησε...

—Εἰπατε τέσσερες φορές περισσό-
τεροι ἀπὸ σὰς κι' ὡς τὸ βράδυ τὸ νη-
αὶ θὰ εἶναι γεμάτο ἀπὸ συντρόφους
μου... Ἡ ἀντρέια σας λοιπὸν θὰ πάη
τοῦ κάκου... χαμένη.

—Στοιχηματίζω πὼς ἡ σαῖτα τούτη
εἶναι ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ εὐγενέστατου
ἀρχοντα Δημήτρη Γρηγορά... πὺ
παράτησε τὴν ἀσφάλεια καὶ τὰ μεγα-
λεία τοῦ παλατιοῦ καὶ κατεβαίνει
στὴν Κρήτη γιὰ χάρη μας...

—Δὲν μπορῶ... θὰ τοῦ ἀπαντήσω,
εἶπε ὁ Μιχαήλ καὶ πρὶν ἀκόμα δώ-
σουν τὴ γνώμη τους οἱ ἄλλοι πρόσ-
θεσε:

—Πέτρο Καλυβίτη... ἡ Ἰωαννῆτος
ἡ... δὲν ξέρω πὺ ἄλλο ἀκόμα ὀνο-
μα νὰ σοὺ δώσω, γιατί, χωρίς ἄλλο,
ἐξὸν ἀπὸ τὰ δυὸ αὐτὰ ἔχεις κι' ἄλ-
λα... Ἐμεῖς κάνουμε τὸ χρέος μας
καὶ πολεμοῦμε γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χρι-
στοῦ καὶ τὸν αὐτοκράτορα... Μὰ ἐσύ
γιὰ ποῖον κρύβεσαι καὶ κατασκοπεύ-
εις καὶ προδίδεις;

—Μιχαήλ Χρυσοθέρηγ' ἀπάντησε ἡ
φωνή... Εἶσαι γενναῖος ἀντίπαλος καὶ
τὴ γενναϊότητα ἡ ράτσα μου ξέρει νὰ
τὴ σέβεται καὶ νὰ τὴν τιμᾷ... Σοῦ
ἀπαντῶ λοιπὸν. Κι' ἐγὼ κάνω τὸ χρέ-
ος μου ἐκεῖ πὺ μ' ἔταξαν' μπορεῖ νὰ
εἶναι ἀχαρο, ἀλήθεια, μὰ δὲν εἶναι λι-
γώτερο ἀκίνδυνο καὶ μ' ἀρέσει... Ὡς
τόσο εἶμαι πρόθυμος νὰ μετρηθῶ μαζὶ
σου καὶ μὲ τὸ σπαθὶ καὶ μὲ τὸ κον-
τάρι κι' ὅπως θές. Ἀς βγοῦμε οἱ δυὸ
στὴ μέση κι' ἄς δείξουμε μπροστὰ σ'
ἄλους τι ἀξίζουμε.

—Σὲ προκαλεῖ σὲ μονομαχία εἶπε
ὁ Δημήτρης.

—Καὶ θὰ τὸ δεχτῶ τὸ κάλεσμα,
μὰ τὸν τροπαιοφόρο Γεώργιο ἀπάντη-

σε ὁ Μιχαήλ καὶ σηκώθηκε μὲ μιὰς
ῥθις...

—Τώρα πιά δὲν μπορεῖς ν' ἀρνηθῇς
παραδέχτηκε ὁ Γρηγόρης.

—Κανένας νὰ μὴ ρίξῃ' πρόσταξε
ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ὁ Καλυβίτης καὶ
προχώρησε ἔξω ἀπὸ τὸν τοῖχο πὺ ἔ-
φραζε τὴν μπασιά τῆς σπηλιάς...

Οἱ δυὸ ἀντίπαλοι βρίσκονταν τώρα
ὁ ἕνας ἀντίκρου στὸν ἄλλο μὲ τὰ σπα-
θιά τους μοναχὰ στὸ χέρι...

Ὁ Καλυβίτης ἔσκυβε λίγο τὸ κεφά-
λι καὶ κοιτάζε λοξά, μὲ μάτια πὺ ἔ-
λαμπαν ἀπὸ μῖσος σὺν ἀγριόγατος
ἐτοιμος νὰ ἐπιτεθῇ.

Ὁ Μιχαήλ μὲ τὸ στήθος μπροστὰ
προχωροῦσε σταθερά καὶ ἴσια κατ'
ἀπάνω του...

Ὅλοι κρατοῦσαν τὴν ἀναπνοή
τους... Ἦταν φανερό πὺς ἀπὸ τὸ θα-
νάσιμο τοῦτο πάλασμα ὁ ἕνας θ' ἀπό-
μενε νεκρὸς κι' ἀκόμα πὺς καὶ οἱ δυὸ
ἦσαν γενναῖοι καὶ δυνατοί, μὰ ὁ Σα-
ρακηνὸς ἤξερε νὰ προφυλάσσεται καλ-
λίτερα καὶ σὺν ἀντρας πιά καὶ δοκι-
μασμένους σὺν πόλεμο, κρατοῦσε τὴν
ὀρμὴ του καὶ διάλεγε μὲ φρόνηση τὴν
κατάλληλη στιγμή γιὰ νὰ χτυπήσῃ.
Ξαφνικά ὁ Μιχαήλ γύθηκε, σήκωσε
τὸ σπαθὶ καὶ τὸ κατέδρασε μ' ἄλη του
τὴ δύναμη. Τοῦ κάκου. Ὁ Καλυβίτης
πὺ παρακολοῦθοῦσε μὲ προσοχὴ τὴν

Ὁ Μιχαήλ μὲ τὸ στήθος μπροστὰ προχωροῦσε
κατὰ τὸν Σαρακηνό.

παρακρότερή του κίση, ἔκανε λο-
τα, ἔφυγε τὸ γυμνάκι κι' ἀρπαξί-
σαν καὶ με τὰ δυὸ τοῦ γένε αὐτὸ δὲ
τοῦ σπαθί, θέλησε νὰ χτυπήσῃ τὸν ἀν-
τίπαλό του... Ὁ Μιχαήλ ὅμως ἀνέ-
δρασε γαστρός ἀνδρὶν εἰς κλίστη
κατὰ τὴν ἀναπνοήν ἀπὸ τὴν ὀρμὴ
καὶ τὴ δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ νὰ χτυπή-
σῃ... Ὁ Σαρακηνὸς νὰ σηκωθῇ, ἀ-
ρνήσῃ. Οἱ φίλοι τοῦ παρασπῶντες
ἀναπνοῦντες ἀγωνίας.

Οἱ Βυζαντινοὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ
οἱ Σαρακηνοὶ ἀπὸ τ' ἄλλο, ὁ ἕνας
κι' ἀποσκοποῦντας, παρακροῖ τοῦ ἑ-
χθροῦ αὐτοῦ εἰς κλίστη, ἀναπνοῦν
κατὰ τὴν ἀναπνοήν. Ὁ Καλυβίτης
ἐπὶ τὴν κλίστην, μὰ ὁ Μιχαήλ
ἐπὶ τὴν ἀναπνοήν. Ὁ Σαρακηνὸς
τὴ δύσκολη θέσιν πὺ βρίσκονταν,
βάλλθηκε νὰ κυλᾷ γοργὰ τὸν κατήφο-
ρο ὡς πὺ βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ πι-
ταχτῇ ὁρῖος.

Πάλι οἱ δυὸ ἀντίπαλοι βρέθηκαν ὁ
ἕνας ἀντίκρου στὸν ἄλλο...

—Δόξα τῷ Θεῷ, ὁ κύρ Θεόδωρος
εἰσάγει... εἶπε κάποιος πίσω ἀπὸ τὸ
Γρηγόρη...

Τὴν ἴδια στιγμή ἀκούστηκαν φωνές
ἀπὸ τὸ κουροάριο... Αὐτοὶ πὺ εἶ-
χαν ἀπομείνει μέσα ἔδειχναν κατὰ τὸν
κάθο πέρα, χειρονομοῦσαν ζωηρά καὶ
φώναζαν...

Τὸ Βυζαντινὸν καράβι εἶχε στρίψει
κι' ὄλας μὲ τὰ πανιά ἀνοιχτά, μὰ καὶ
μὲ τὰ κουπιά σ' ἐνέργεια, γιὰ νὰ πι-
γαίνῃ πὺ γρήγορα, ἐρχόταν ἴσια
κατὰ πάνω στὸ κουροάριο...

Ὁ Καλυβίτης μὲ μιὰ λοξὴ ματιά πὺ
ἔρριξε, εἶδε, ἀναμέτρωνε τὴν κατά-
σταση καὶ πῆρα ἀπόφαση... Κάποια
προσταγὴ ἔδωσε στοὺς συντρόφους
του πὺ ἀρχισαν νὰ τρέχουν κατὰ τὸ
πλεούμενόν τους, ἐνῶ κείνοι πὺ ἦσαν
μέσα τραβοῦσαν κιάλας τὰ πανιά, πὺ
εἶχαν μαζέψει στὸ μεταξὺ, κι' ἔπαρ-
ναν θέσιν δίπλα στὰ κουπιά τους...

—Μιχαήλ Χρυσοθέρηγ, φώναξε ὁ
Καλυβίτης. Ἡ τέχνη σ' ἐβοήθησε αὐτὴ
τὴ φορά... Τώρα καθὼς βλέπεις οἱ
δικοί σου μ' ἀναγκάζουν νὰ διακόψω
τὸν ἀγῶνα μὰ τὴν ἄλλη, σὰ θὰ
συναντηθῶμε, ὅπου ὁ Θεὸς ὀρίσῃ,
σοῦ δίνω τὸ λόγο μου πὺς θὰ σὲ πε-
ριποιηθῶ καλλίτερα...

Καὶ λέγοντας τὰ λόγια τοῦ ἔκαμε
ἕνα πῆδημα πρὸς τὸν κατήφορο, κυ-
λίστηκε κάτω, σηκώθηκε καὶ πρὶν ἀ-
κόμα ὁ Μιχαήλ προφτάσῃ νὰ πέσῃ
ἀπάνω του, αὐτὸς εἶχε σιῆσει μὲ τοὺς
συντρόφους του.

—Εὐπρὸς παιδιά, φώναξε σύγκα-
ρα ὁ Γρηγόρης, χτυπάτε τους μὲ τὰ
δοξάρια...

Οἱ σάιτες ἀρχισαν νὰ τρέφουν βρο-
γὴν φοβήσαντες... Ἦσαν Σαρακηνοί,
καὶ πᾶντες σὺν στήθος, ἐπὶ σε βρο-
γώντας... Ἐνας ἄλλος ἔμεινε πίσω
κρατώντας τὸ πληγωμένο του πόδι...

—Δημήτρη, κοιτάζε τὸν Καλυβίτη
πὺ αὐτὴ τὴ στιγμή ἀνεβαίνει στὸ
καράβι... σημάδεψέ τον καλὰ καὶ
χτύπησε, εἶπε ὁ Γρηγόρης.

Ὡς πὺ νὰ τεντώσῃ ὅμως τὸ δοξά-
ρι τοῦ ὁ Δημήτρης, ἄλλοι μῆκαν
μπροστὰ του καὶ τὸν ἔλασε ἀνάμεσά
τους.

Τώρα ὅλοι οἱ κουροάριοι βρίσκουν-
ταν πιά στὴ φούστα.

(Ἀκούσθη)

Η οικογενειακή ζωή της Ηπείρου

Ο αναγνώστης δε μην παραξενευτεί που μιλάμε για τους Ηπειρώτες αφιερώνουμε ιδιαίτερο κεφάλαιο στην τροφή τους. Είναι και το φαί ένα από τα κυριότερα προβλήματα που ενδιαφέρουν τους ανθρώπους. Στην Ηπειρο μάλιστα είναι πολύ συνηθισμένος ο όρκος: «μὰ τὸ ψωμί». Τὰ παιδιά μάλιστα, θέλοντας καμιά φορά ν' άστειευτούν, όρκίζονται ψέματα αλλάζοντας ελαφρά την προφορά: «νὰ τὸ ψωμί».

Τὴ μπομπότα, πὸ ἀποτελεῖ τὴ βάση τῆς τροφῆς των, τὴν ὑπολήπτονται ἐξαιρετικά οἱ Ηπειρώτες. Ποτὲ δὲν πετοῦν τὸ ψωμί πὸ τοὺς περισσεύει. Ἀκόμα καὶ τὰ ψίχουλα φυλάγονται νὰ μὴν πέσουν καταγῆς. Είναι κρέμα, λέν, νὰ πατήσης τὸ ψωμί ὁ Θεὸς τὸ βλέπει καὶ μπορεῖ νὰ κάμῃ στὰ μάτια ἀπὸ τὴν πείνα μιὰ μέρα.

Τὸ ψωμί τους εἶναι συνηθέστερα καλαμποκίσιο, ἀπὸ ἄσπρο ἢ κίτρινο καλαμπόκι. Κάπου κάπου ζυμῶνουν οἱ νοικοκυράδες καὶ σμιγὸ, ἀνάμικτο δηλαδή μὲ σιτάρη, βρίζα ἢ κριθάρι. Σὲ σπάνιες περιστάσεις φτεαίνουν ψωμί κι' ἀπὸ καθαρό σιτάρη πού, ὅταν τρoσθεύουν καὶ ἀρκετὸ λάδι, λέγεται πιά καθαρόπητα. Αὐτὸ γίνεται μονάχα σὲ τίποτα γιορτάδες καὶ γιὰ τὸ καλὸ τοῦ χρόνου. Οἱ περισσότεροὶ ὅμως, οἱ πιδ' ὀτωχοί, δὲν γνωρίζουν τὸ σταρόψωμο παρὰ μόνο ἀπὸ τὰ «ψώματα», δηλαδή τὰ πρόσφορα πὸ λειτουργεῖ ὁ παπᾶς στὴν ἐκκλησιά καὶ πὸ μοιράζονται ὕστερα στὸ σπιτί ἀνάλογα μὲ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας.

Τὸ ψωμί, ἀφοῦ ζυμωθῇ, ψήνεται μέσ' στὴ γωνιά, τάνου στὶς πλάκες πὸ τίς ἔχουν ζεστάνει πρωτῆτα μὲ κάρβουνα καὶ τίς ξεσταχτώνουνε μὲ τὴ υασιᾶ. Γιὰ νὰ μὴν καῖ τὸ ψωμί, τὸ σκεπάζουν μὲ φύλλα γκουτσουπιᾶς, πὸ τὰ βράζουν ὕστερ' ἀπ' τὸ ψήσιμο. Ἀποπάνου ἀκουμποῦνε τὴ γάστρα, εἶδος μεγάλου καπακιὸ καμωμένου ἀπὸ λαμρίνα, ὅλο κάρβουνα καὶ

στάχτη γιὰ νὰ καλοψηθῇ τὸ ψωμί.

Μιλοῦμε γιὰ τοὺς ὀρεινοὺς πληθυσμούς, αὐτοὺς πὸ ζοῦν μακριὰ ἀπ' τὰ κέντρα καὶ πὸ δὲν ἔχουν ἰδέα ἀπὸ φοῦρνο. Σὲ ἄλλα μέρη ὅμως, πὸ βρῖσκονται κοντὰ στὶς πολιτείες, χρησιμοποιοῦν φοῦρνους καὶ ψήνουν καρδέλια κανονικά.

Ὅταν εἶναι τὸ ψωμί ζεστό, τρώγεται μὲ πολλὴ ὀρεξί. Ὅ,τι καὶ νὰ πάρῃς τότε γιὰ προσφαί, τυρί, ἐλιές ἢ κρεμμύδια, σοῦ φαίνεται βασιλικὸ φαί, πὸ δὲν. Γιὰ τὴν κρυμμένη μπομπότα, πὸ δὲν ροκανίζεται, ἔχουν ἐφαρμόσει μιὰν ἄλλαν μέθοδο. Τὴν κόβουν μὲ τὸ μαχαίρι στὴ μέση, κομμάτια κομμάτια, καὶ τοποθετώντας τὰ ἀντίκρου στὴ φωτιά τ' ἀφήνουν ὥσπου νὰ ροδοκοκκινίσουν. Ἔτσι γίνονται οἱ νοστιμώτατες «πυρομάδες», πὸ δὲ λείπουν, πρὸ πάντων τὸ χειμῶνα, ἀπὸ κανένα σπιτί. Ἀπ' αὐτὲς παίρνουν μαζί τους καὶ τὰ στανούδια καθὼς καὶ οἱ ταξιδιώτες γιὰ τὸ δρόμο.

Οἱ βουνίσιοι μεταχειρίζονται πολὺ περισσότερο τὸ βούτυρο παρὰ τὸ λάδι κι' αὐτό, ἐπεὶδὴ τὸ πρῶτο τὸ παράγουν οἱ ἴδιοι, ἀπὸ τὸ κοπάδι τους, ἐνῶ τὸ δεύτερο πρέπει νὰ τ' ἀγοράσουν, νὰ δώσουνε παράδες. Βούτυρο βάνουν καὶ στὶς λαχανόπητες, πὸ μωσκομυρίζουν ἔτσι ἀπὸ τὴ λίγδα.

Ἀλλὰ οἱ πῆττες πὸ συνη-

θίζονται στὸν τόπο τους εἶναι οἱ τυρόπητες, οἱ κρεατόπητες κι' οἱ κολοκυθόπητες. Γιὰ τὸ ξύσιμο τῶν κολοκυθῶν μεταχειρίζονται τὸν τρ.φτη. Τὸ ἀπ' ἔξω μέρος, τὴ λεγομένη γκούσια, τὸ μεταχειρίζονται γιὰ τὸ στέγνωμα τοῦ κολοκυθόσπορου ἀπὸ πάνω ἀπ' τὴ φωτιά.

Τὸ χειμῶνα συνηθίζονται πολὺ κι' οἱ «παπαδίτσες». Αὐτὲς εἶναι σπειριὰ καλαμποκιοῦ πὸ τὰ βάνουν μέσ' στὸν ψήστη καὶ μὲ τὸ γύριμά του ἀπάνω ἀπ' τὴ φωτιά πρoτσάλωντας φουσκώνουν, γίνονται ἀφράτα. Στὰ ὀτωχόσπιτα τὸ χειμῶνιᾶτικο δειπνὸ ἀποτελεῖται συχνὰ ἀπὸ γκορτσόζουμι, δηλαδή βρασμένα ἀχλάδια. Στὴν ἀνάγκη βράζουν καὶ κορόηλα, λιασμένα ἀπὸ τὸ κακοκαίρι, καὶ ὄχι μόνο μιὰ παρὰ δυὸ καὶ τρεῖς φορές.

Τὴν ἐποχὴ πὸ ἔχουνε γαλακτερά, δὲ λείπει ἀπὸ κανένα σπιτί τὸ ξινόγαλο. Αὐτὸ εἶναι γάλα βαρεμένο, πὸ τοῦ ἔχουνε βγάλει τὸ βούτυρο. Ἄν τὸ ξασθράσουν, μπορεῖ νὰ δώσῃ πρέντζα. Τὸ γάλα πὸ δὲν τὸ ἔχουν ἀποδουτυρώσει, ἅμα τ' ἀφήσης μιὰ δυὸ μέρες, γίνεται «κορφή», τροφή πολὺ θρεπτικὴ. Ἀπὸ βούτυρο ἀνακατωμένο μὲ ζεστὸ ψωμί γίνεται κι' ἡ «μούστα» ἢ «μπουκουβάλα» πὸ ἀρέσει ἐξαιρετικὰ στὰ παιδιά.

Γευστικώτατο εἶναι καὶ τὸ λεγόμενο τηγανιστό, δηλα-

δὴ αὐτὰ μὲ ἄλεῦρι καὶ γάλα ψημένα στὸ τηγάνι. Τ' αὐτὰ ἐκεῖ τὰ τρῶν πάντα ὀμελέττα, ποτὲ μάτια. Καμιά φορά τὰ σπασμένα τα ψήνουν ἀπάνω στὰ κάρβουνα. Στὴ φωτιά ψήνουν καὶ τίς ρόκες, τοὺς καρποὺς τοῦ καλαμποκιοῦ, ὅσο εἶναι ἀκόμα τρυφεροί. Τοὺς ἴδιους τοὺς βράζουν καὶ μέσ' στὴν τέντζερη. Ἄγαπημένο φαί τους εἶναι κι' ὁ τραχανᾶς.

Οἱ Ηπειρώτες τρῶν ὅλοι ἀντάμα, οἰκογενειακά. Ὅταν λείπῃ ὁ πατέρας, θὰ τὸν περιμένουν ὅσο κι' ἂν ἀργήσῃ Μαζεύονται γύρω ἀπὸ τὴν τάβλα, τὸ χαμηλὸ στρογγυλὸ πρὸς τραπεζί, καθισμένοι σὲ σκαμνιά ἢ καταγῆς, κάνουν δυὸ τρεῖς φορές τὸ σταυρὸ τους κι' ἀρχίζουν τὸ φαί. Στὰ περισσότερα σπῖτια μεταχειρίζονται ἐξύλινα χουλιάρια, καλοπελεκημένα ἐννεῖται. Παίρνουν ἀπὸ τὸ καπάκι ἢ τὸ νταβᾶ ἢ τὸ ταφι, πὸ εἶναι ἕνα γιὰ ὅλους.

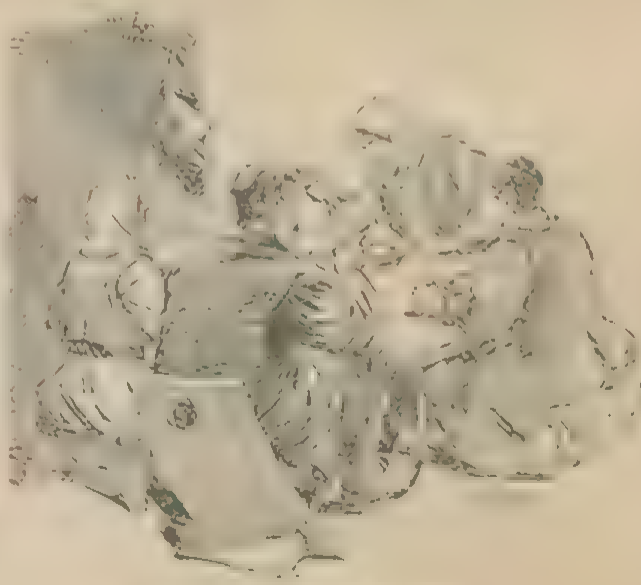
Ὅταν ἀποφᾶν, σταυροκοποῦνται πάλι καὶ δὲν ξεκοῦν ποτὲ νὰ ρίξουν τ' ἀποφάγια τους στὸ σκυλί, τὸν πιστὸ φύλακα τοῦ σπιτιοῦ. Τὸ πρῶτ' κινᾶν γιὰ τίς δουλειές τους χωρὶς νὰ βάλουν τίποτε στὸ στόμα. Μονάχα ὅσοι βαροῦνε τοσπι καλατσίζουνε κάτι γιὰ νὰ ψυχοπιᾶσουν. Τὸν καφέ δὲν τὸν δοκιμάζουν παρὰ οἱ γεροντότεροι. Οἱ ἄλλοι προτιμοῦν τὸ ρακί.

Ὁ Ηπειρώτης μεταχειρίζεται γιὰ τὸ φαγητὸ προλόντα πρὸ πάντων τῆς γῆς του. Βάσι τῆς τροφῆς του τὸ καλοκαίρι εἶναι τὸ γάλα, τὸ χειμῶνα τὸ φασόλια. Κάνει ἀρκετὰ φαγιά δικῆς του κατασκευῆς, ἀγνοεῖ ὅμως καὶ πλῆθος ἄλλα πὸ συνηθίζονται ἄλλοῦ. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι στὰ

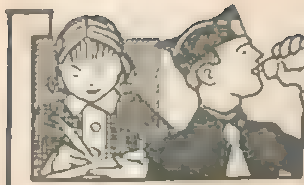
λες κοινότατες τροφές. Δὲν ὑπάρχουν στὸ μέρος τους, δὲν τίς ἔχουν.

Σὰς φαίνεται ἀπίστευτο; Κι' ὅμως εἶν' ἀλήθεια. «Κάθε τόπος καὶ ἑκάστων» λέει μιὰ παροιμία.

Γ. Ἀνέμης

Μαζεύονται γύρω ἀπὸ τὴν τάβλα

Για να μιλούμε

Μεταγραμματισμός

Αν σε πόλι 'Ελληνική
Ένα γράμμα της άλλάξης
Ένα μέταλλο απ' τη γη
Χρήσιμο εύθες θά φτιάξης.

Φ. Γ. ΡΟΝΤΟΓΙΑΝΗΣ

Πυραμίδες

+ 1η σειρά: Φω-
+ + + νην. 2α σειρά:
+ + + Αρχαία θεά
+ + + 3η σειρά: Δη-
+ + + μητριάκον. 4η σειρά: Θα-
λάσσιον κήτος.
Οί σταυροί καθέτως: Πό-
λις τής 'Ελλάδος.

Ι. Κ. ΣΠΕΝΤΖΟΣ

Κρυπτογραφικών

123456718 = Βασιλεύς
5434564 = Πρωτεύουσα
424264 = Δένδρον
7418 = Ίερ. τόπος
16218 = Σπίτι
246718 = Καινούργιος.

ΝΙΚΗ ΝΙΚΗΤΑ

Μεσοστιχίες

Τά μεσαία των κάτωθι
ζητούμενων λέξεων αποτε-
λούν ποταμόν τής 'Ασίας.

1) Ψωμί. 2) Όσιος. 3)
Στρατιωτική μονάδα. 4) 'Α-
δελφός του Μωϋσέως. 5)
'Αρχαίος μουσικός. 6) Πε-
ριφέρεια τής Γερμανίας.

Τ. ΔΗΜΑΚΗΣ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 16ου ΦΥΛΛΟΥ
Σταυρόλεξον:

1. 9 ψυχή. Καθέτως 1 'Αρης. 2
Ρά. 3 ρέ — ρό. 4 ότε — όσος. 5
ήτα — δέ. 6 όπό. 7 'Ησά. 8
ού — ΡΧ. 9 Λόγη. 10 Ρόμη —
ΕΩ. 11 'ΙΓ' — ΕΥ. 12 όρος. 13
νόος. 14 όδος. 15 ρά. 16 Αίας.
17 'Ιλη. 18 τιμή — ήν. 19 ός. 20
όμας — νά. 21 Ια.

Δικτυωτόν: Όριζοντί-
ως 1) Γεωτόπος. Ρεωμός. 'Α-
μάτων. Μικραίνω. Μαράγκος.
Αρκάδας. Τέτατος. 'Ανώγειος.
Α.Β: Γράμματα. Α.Γ: Γέφυρος.
Γεωγραφική 'Αερο-
στιχίς: Πάτραι. (Παρισσός.
'Αρμενία. Τουρκία. Ρόδος. 'Αρ-
γεντινή. 'Ινδία).

Συλλαβόγρυφος: Κα-
κάρος (Κ. άνά. ρίς). Βέ-
λος: Ραίς (Ρήνος. ΛΑ-
μα. Πάθος. οίτος Σάλων).

Κρυπτογρυ-
φος: Πυθώος. Πυθός. Πάρος. Α.
δρος. ρίς. 'Ινδία. 'Ινδός. Ροδά-
νος. Σιά. οίνας. όνος. 'Ιος. 'Ι-
ον. Δόν. Ρόδος. Πάθος. 'Οσος.
Τρίγωνον: Μανας ά-
γών. Νώε. άν.

Μεσοστιχίς: Καρη-
δών (ράκος. Μαρδών. ΣΥΡος.
'Αρχων. Μιμήτος. Μάκεδονας.
Α'όλως. α'όλος).

Στοιχειόγρυφος:
Τανός. 'Όνος.
Αίτιγμπα. 'Ανιμη.
βρονη.

Δικτυωτόν

Όριζοντίως:

- 1) 'Εκείνος πού άρπάζει
τά ξένα πράγματα. ό κλέ-
πτης.
- 2) Κουκουβάγια (καθ.).
- 3) Ούράνιον σωμα.

Κλίμαξ

Π	Σ
Π	Σ
Π	Σ
Π	Σ
Π	Σ
Π	Σ
Π	Σ

1η σειρά: Τροπικόν επίρρη-
μα. 2α σειρά: Μέλος του
σώματος. 3η σειρά: Υιός
του Πριάμου. 4η σειρά: Ό-
ρος τής 'Αττικής. 5η σειρά:
Είναι ό Πηνειός. ό 'Εθρος.
ό 'Αμαζόνιος κλπ. 6η σει-
ρά: Περιφημος πολιτικός
των αρχαίων 'Αθηνών. 7η
σειρά: 'Ελληνική πόλις. 8η
σειρά: Περιφημος γλύπτης
της αρχαιότητας.

Α. Γ. ΒΑΤΙΑΝΗΣ

8) Δημητριάκον.

9) 'Εορτάζει την δην Δε-
κεμβρίου.

10) 'Οδηγός των ναυτιλ-
λομένων.

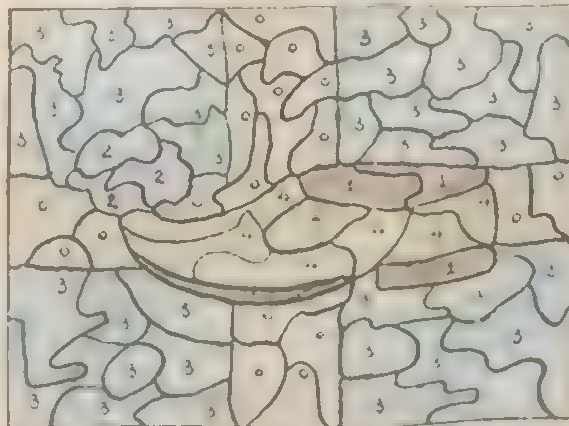
11) 'Ακρογιαλιά στην κα-
θαρεύουσα (αίτ.).

Α — Β: Κεραυνοβολεί
μέ ακρίθειαν καθημερινώς
τους 'Ιταλούς.

Α. Ν. ΜΟΣΧΟΣ

ΣΦΡΑΓΙΚΗ ΤΟ ΣΥΝΗΜΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΜΑΣ

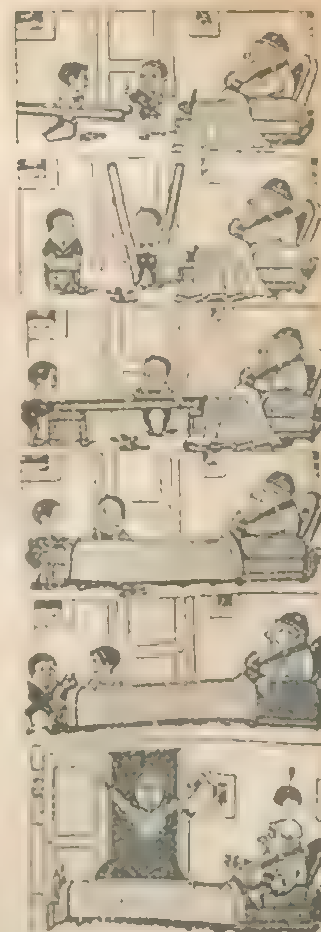
Θέλετε νά δήτε τό σύνθημα του 'Ελληνικού στρατού;
Στερώσατε ένα διαφανές χαρτί ενάντι στο σχέδιο και όδη-

Όπου υπάρχει 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

ΚΑΙ ΛΙΓΗ

ΕΞΥΠΝΑΣΕ ΤΟΥ ΤΟΤΟΥ

'Ιστορία χωρίς λόγια.

Νά γλυτώσουν τόν κόπο...

'Η μητέρα: Καίτη, ό
πατέρας σου έχει πάει νά
'δη τό καινούργιο σπίτι πού
θά άγοράσουμε. Όταν έπι-
στρέψη θά πάμε και μείς
οί δυό νά τό ίδούμε.

Καίτη: Γιατί μαγά νά
πάμε εκεί και νά υήν τό
φύρη έδώ ό μπαμπάς;

Δικαιολογημένη
άπάντησις

Σερβίζουν τόν Γιαννάκη
γλυκό σέ ξένο σπίτι και ή
μητέρα του, για νά δείξη
τήν καλή συμπεριφορά του
παιδιού της, του λέει:

— Καί τώρα πού σοϋ
πρόσφεραν γλυκό, τί πρέ-
πει νά πης, παιδάκι μου;

— Λιγάκι ακόμα, παρα-
καλώ!

Ο ΚΗΠΟΣ ΤΩΝ

ΔΕΝ ΣΑΣ ΦΥΒΩΜΑΣΤΕ

Στην προχθεσινή επιδρομή των έχθρικών αεροπλάνων που έγινε στον Πειραιά, έτυχε να βρίσκωμαι εκεί για κάποια υπηρεσία που με είχε στείλει ο Όμαδάρχης μου, με δυο τρεις άλλους συναγωνιστές σκαπανείς του Ύποτομέως μας. Ο συναγεμικός είχε σημαίνει και ο βόμβος των έχθρικών αεροπλάνων ήκούετο καθαρά. Οι άνθρωποι έτρεχαν στα καταφύγια. Μιά μπόμπα έπεσε σε λίγη απόσταση από εκεί που βρισκόμαστε και είδαμε να σηκώνονται πέτρες και χώματα και καπνοί. Μαζί έπεσε και ο τοίχος ενός διπλανού σπιτιού. Οι μπόμπες εξακολουθούσαν να πέφτουν σε άλλα μέρη τώρα της πόλεως. Είχαμε κρυφεί σε ένα ταχύσκαπτο που ήταν εκεί κοντά και τα είδαμε όλα. Ο πιο μικρός συναγωνιστής, ο Τάκης — ένα σκαπανάκι ζωηρό — ζωηρό — εφώναζε:

«Τί στέκουμε παιδιά; Πάμε κατά εκεί που έπεσε ο τοίχος. Κάποιον θάχουν πλακώσει τα χώματα. Τρεχάτε να τον βοηθήσουμε!». Επήγαμε, αλλά ετύχως δεν είχε πάθει κανένας τίποτε. ... Όταν έτελειώσε η επιδρομή και γυρίζαμε πίσω έμαθα πως σκοτώθηκαν σε άλλο μέρος της πόλεως τρεις συναγωνιστές φαλαγγίται, την ώρα που έκαναν υπηρεσία. Η καρδιά μας επόνεσε για το χαμό των συναγωνιστών μας, μα και η ψυχή μας γέμισε από όργη και πεία για έναντιον των ανάνδρων. Ιταλών που δολοφονούν παιδιά και γυναίκες και γέροντες και σηκώνοντας τις γροθίες μας είπαμε:

«Οι άνδρες, βρέ, δεν σκοτώνουν παιδιά! "Αν έχετε καρδιά, πηγαίνετε στο μέτωπο! "Εκεί μονάχα θά δητε την αληθινή καλλιγραφία! Οι πατέρες μας και οι αδελφοί μας που πολεμούν και δεν μπορείτε να τους αντικρύσετε έσεις θά έκδικήσουν το θάνατο των συναγωνιστών μας. Κι' έμεις εδώ δεν σ'ας φοβούμαστε γιατί ξέρουμε πως είστε δειλοί».

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΛΣ

Γράμματα — Έκτακτων

Ο Υπομέτης Στ. Γ. ...

Παλαιά Θάσου 14-1-41

Αγαπημένη μου μπαμπά, δεν πήραμε γράμμα σου και στενοχωρούμεθα πολύ. Γράφε μας συχνά να μαθαίνουμε τί γίνεσαι, γιατί έχουμε μεγάλη χαρά όταν παίρνουμε γράμματά σου.

Μπαμπά μου, τώρα με την κατάληψη της Κλεισούρας, που οι καλοί μας στρατιώται τόσο γενναία πολέμησαν, ήθελα νάμουν

κοιτά σου να ο ... σήδ τη χαρά σου που δλόφυχα ζηλεύω. "Ηθελα νάμουν κι' εγώ στη θέσι εκείνων για να πολεμήσω κι' εγώ σαν ένας άλλος ήρωας για να ώφελήσω την Πατρίδα, μά είμαι πολύ μικρός και μόνον με το ξύλινο τουφεκάκι που έχω από τα δώρα της πρωτοχρονιάς κάνω κάθε μέρα ψευτοπόλεμο με τη Λέλα.

"Αχ!... πώς ήθελα γρήγορα να μεγαλώσω, κι' αντί το ξύλινο τουφεκάκι μου δώση η αγαπημένη μου Πατρίδα το βαρύ τουφεκι του στρατιώτη.

"Η μαμά και όλοι έμειθα καλά.

Σε καταφιλώ ο υιός σου Χαραλάμπος

«Και σήμερα η Νεολαία της Ελλάδος είναι ένας οργανισμός πασίγνωστος εις όλον το Έθνος, πασίγνωστος οργανισμός όλων των παιδιών της Ελλάδος, ο οποίος προσφέρει πολυτιμοτάτας υπηρεσίας για την διεξαγωγήν του αγώνος».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

8. (Συνέχεια)

Βλέπετε αυτόν τον άράπη που με το παραμικρό αφίνει να φανούν τα κάτασπρα δόντια του; Αυτόν τον παλιάντο που παίζει το βιολί του και πηδάει και τραγουδάει και κάνει τον κόσμο να διασκεδάσει; Είναι ο κύρ Μπούλης. Τα πομψικά του μάτια ψάχνουνε μέσα στα μάτια των θεατών και διαβάζουνε τη σκέψη τους.

Μεταμορφώνεται καθι στιγμή και διαφορετικά. Αλλάζει όλα τα λαϊκά έπαγγέλματα. Μιά γίνεται όδοκαθαριστής, μία λαχέρ και άνοίγει τις πόρτες των άμαξιών και των ατοκιοιήτων μπροστά στα μεγάλα ξενοδοχεία... Άλλοτε

πουλάει έφημερίδες και περιοδικά στους δρομους ή μοιράζει ρεκλάμες.

Άλλοτε τάι κάνει τον κουτσό ή τον τυφλό και ζητιανεύει εδώ κι' εκεί...

Είναι πανταχού παρών και σκαρφίζεται τα πάντα, μά πουθενά δε βρίσκει κείνο που ζητά.

Θά έδγαине λοιπόν γελασμένος και ντροπισμένος.

Ένας παλιοπληθής θά τα καταφέρει να άτιμησει το πιο έξυπνο και έξκακισμένο σκέλι του κόσμου; Ο κύρ Μπούλης έπρεπε να σκύη το κεφάλι του και να παραδεχτεί για ήκατωτρό του ένα λωτοδίτη;

Σαράντα δυο ώρες είχαν περάσει από τη στιγμή που ο πρώην κ. Νομόρης είχε τυφλώσει με τον άμμο τους άστυνομι-

κούς και το είχε σκάσει. Τώρα θάταν η ώρα 10 και 3 πρώτα λεπτά το βράδυ... Ο Σερλόκ Χόλμς των ζωων περνούσε από ένα μεγάλο πολυσύχναστο δρόμο. Σταμάτησε ξαφνιασμένος... Μπροστά του, όσο ψηλά μπορούσε να σηκώσει τα μάτια, από τη γη ως το δέκατο πάτωμα, σηκώνονταν τα σανίδια και οι σκαλωσιές ενός θεόρα-

του σπιτιού που χτιζότανε... Κι' επάνω στα σανίδια και στις σκαλωσιές είχανε κολλήσει λογής λογής πολύχρωμες ρεκλάμες, αληθινά άριστουργήματα κακού γούστου. Ε, και τί έγραφαν εκείνα τα ταρβάρια χαρτιά ώστε να κάνουν τον άτάραχο κύρ Μπούλη να τρελάγεται;

Πρώτα - πρώτα ήτανε 3824 - 3825 ταινίες από όλα τα γούματα και στην κάθε μία απ' αυτές ήταν γραμμένο με χοντρά γράμματα:

ΚΟΥΜΠΑ ΚΑΙ ΜΠΑΡΟΣ

Αυτό μονάχα; Περιμένετε. Ήτανε και άλλες ακόμα 2599 - 2600 ταινίες με γράμματα πιο μεγάλα από τα πρώτα:

ΚΟΥΜΠΑ ΚΑΙ ΜΠΑΡΟΣ ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟ ΖΩΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

"Όλος ο κόσμος ήξερε πως το ήπποδρομιο αυτό ήτανε από τα καλλίτερα που ύπαρχουν στον κόσμο... Γιατί λοιπόν ο κύρ

Βλέπετε αυτόν τον άράπη...

Η ΣΚΑΪΑΝΙΣΣΑ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ

477

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ
ΑΙΑ ΤΗΣ Κ.Υ.Α.Μ.

478

479

ΛΟΓΗΤΙΚΑ

ΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ

Καθ' ἣν στιγμήν σκληρὰ μοῖρα ἐστέρησε τὸ Ἔθνος τῆς μεγάλης μορφῆς τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ, τῇ ἐντολῇ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ἡ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει βαρεῖαν κληρονομίαν, νὰ συνεχίσῃ τὸ μέγα του ἔργον. Οἱ ἱστορικοὶ δρόμοι τοὺς ὁποίους ἤνοιξεν ὁ μέγας Ἀρχηγὸς εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Ἔθνους εὐρίσκονται ἀπὸ μακροῦ χαράγμενοι εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν μας, καὶ μάλιστα τώρα καθ' ἣν στιγμήν αἱ μαχόμεναι ἐνοπλοὶ δυνάμεις τοῦ Ἔθνους μὲ τὰ ἡρωϊκὰ των κατορθώματα διατρανώνουν κατέναντι τοῦ εἰσβολέως τὴν ἀμετάτρεπτον θέλησιν νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ζωὴν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος ὅπως τὰς ὠνειρεύθη ὁ μέγας μας νεκρός.

Τὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ ἐν τῷ συνόλῳ του εἶναι τόσο εὐρύ, μέγα καὶ πολυσύνθετον, ὥστε μέσα στὴν ὁδὸν τῆς σημερινῆς στιγμῆς νὰ μὴ ἀπομένῃ οὔτε χρόνος οὔτε δυνάμεις διὰ νὰ ἐξαρθῇ.

Δίδομεν μόνον πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ γενικώτερα πρὸς τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ μετ' αὐταπαρνήσεως ἀγωνιζομένου ἑλληνικοῦ λαοῦ θὰ συνεχίσωμεν ἀποφασιστικῶς τὸ ἐθνικὸν του πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ὡς κύριον περιεχόμενον ἔχει ἐν πρώτοις τὴν νίκην κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ κατόπιν τὴν ἐξυπηρέτησιν καὶ προαγωγὴν τῶν ἐργαζομένων τάξεων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν παραγωγικὴν δυνάμιν τοῦ Ἔθνους. Ὅχι μόνον αἱ ἀρχαὶ τὰς ὁποίας ἐν προκειμένῳ ἐφήρμοσεν ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ἐν ὁμοφωνίᾳ μετὰ τῶν συνεργατῶν του, ἀλλὰ ἡ κοινωνικὴ δρᾶσις κατὰ τὸ παρελθὸν τοῦ Προέδρου τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως ἐγγυῶνται περὶ τούτου.

Ἐνώπιον τοῦ μεγάλου νεκροῦ καὶ καθ' ἣν στιγμήν ἡ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει τὴν συνέχισιν τοῦ μεγάλου ἔργου του, ἡ πρώτη μας σκέψις στρέφεται πρὸς τὰς μαχομένας ἡμῶν δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι δοξάζουν τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα εἰς τὰ πεδία τῆς τιμῆς.

Μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ ἔθνος θὰ φέρῃ εἰς νικηφόρον τέρμα τὸν ἀναληφθέντα ἀγῶνα καὶ ἡ Ἑλλὰς θὰ συνεχίσῃ τὰ μεγάλα της πεπρωμένα, βαδίζομεν ὑπὸ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ μὲ θάρρος καὶ πίστιν πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΡΙΖΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Ταμπακόπουλος, Δαυρέντης, Ἀποστολίδης, Ἀρβανίτης, Οἰκονόμου, Κυριακός, Κριμπάς, Νικολαΐδης, Κοτζιάς, Νικολοῦδης, Μπουρμπούλης, Σπέντζας, Παπαδήμας, Παπαθασιλείου, Οἰκονομάκος, Δημητράτος, Ζαφειρόπουλος, Μα-
νιαδάκης, Ἀλεξιάδης.

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ

του Κυβερνητικού 'Επιτρόπου τῆς Ε.Ο.Ν. κ. 'Αλεξάνδρου Ν. Κανελλοπούλου, πρὸς ἀπάσας τὰς Περιφερειακὰς Διοικήσεις ἐπὶ τῇ σκληρᾷ ἀπωλείᾳ τοῦ 'Αρχηγοῦ

Συναγωνιστὲς καὶ Συναγωνίστριες,

Ὁ 'Υψιστος ἠθέλησε καὶ ἀπέσπασεν ἀπὸ μέσου ἡμῶν πλησίον Του τὸν λατρευτὸν μας Πατέρα καὶ μεγαλουργὸ 'Αρχηγό, προτοῦ κἀν προφθάσῃ νὰ χαρῇ ὀλοκληρωτικὰ τοὺς καρποὺς τῶν ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου 'Ελληνισμοῦ σωτηρίων καὶ πρωτοφανῶν ἀγῶνων Του.

Χάνοντας 'Εκείνον ποὺ μᾶς ἐδημιούργησε, μᾶς ἐνέπνεε, μᾶς ὡδηγοῦσε, χάνουμε ὅ,τι πολυτιμότερον εἶχαμε στὴ ζωὴ μας μετὰ ἀπὸ τὴν 'Ελληνικὴν μας Πατρίδα.

Ἡ 'Ελλάς χάνει τὴν μεγαλότερα μορφή τῆς Νεοελληνικῆς 'Ιστορίας, τὸν ἀφθαστο πολιτικὸν, τὸν ἀήττητο Στρατηγόν, τὸν Δημιουργὸ τοῦ Τρίτου 'Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ, τὸν Σωτήρα καὶ λυτρωτὴν τῆς. Ἡ ἐργασιὰ τὸν πρῶτο ἐργάτη, ἡ ἀγροσιὰ τὸν πρῶτο ἀγρότη, ὁ ἀγῶνας τὸν πρῶτο ἀγωνιστὴ καὶ ὁ 'Ελληνισμὸς τὸν τέλειο τύπο τοῦ 'Ελληνος.

'Αλλ' ἂν 'Εκεῖνος ἔλειψε, τὸ Πνεῦμα Του καὶ ἡ Διδασχὴ Του, ἡ πνοὴ καὶ τὸ παράδειγμά Του, αἱ κατευθύνσεις καὶ αἱ ὑποθήκαι Του θὰ ζοῦν ἐνόςῳ ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς ὁ 'Ελληνισμὸς, διότι ὑπῆρξεν ἡ ἐνοάρκωσις τῶν 'Ιδανικῶν καὶ τῶν πόθων τοῦ 'Ελληνισμοῦ, ἡ πραγμάτωσις τῶν ὀνείρων του τῶν πλέον τολμηρῶν καὶ τὸ σύμβολον τῆς ὑψίστης ἀρετῆς.

Ὁ ἸΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ, ὁ ὁποῖος ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, παντοτεινὸς πατέρας καὶ 'Αρχηγὸς μας, θὰ ζῇ μέσα μας, Συναγωνισταὶ καὶ Συναγωνίστριαί μου, σὰν ὁδηγὸς καὶ παράδειγμα καὶ τρόπος ζωῆς καὶ ἀγῶνος.

Σήμερον, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλῃ φορὰ, ὀφείλουμε νὰ ἐντείνουμε ὅλες μας τὰς δυνάμεις, τὰς ἠθικὰς, τὰς ψυχικὰς καὶ τὰς σωματικὰς. Εἶναι τὸ ὑπέρτατο χρέος μας ἀπέναντι τῆς ἱερᾶς Μνήμης 'Εκείνου.

Ὅπως μείναμε πιστοὶ ἕως τὸ τέλος στὸν 'Ιωάννη Μεταξά, ἔτσι ὀφείλουμε νὰ μείνουμε πιστοὶ στὴν μνήμη Του καὶ στὶς ὑποθήκας Του σ' ὅλην μας τὴν ζωὴν, κἀμινοντας σήμερα τὸ πᾶν γιὰ νὰ συμβάλουμε στὴν κατάκτησιν τῆς Νίκης, τῆς ὁποίας 'Εκεῖνος εἶναι ὁ Πατέρας καὶ γιὰ τὴ δημιουργίαν μιᾶς Νέας 'Ελλάδος, ὅπως 'Εκεῖνος τὴν συνέλαθε, ποὺ πρῶτος στὴν Παγκόσμιον 'Ιστορίαν, μετὰ τὸν Λεωνίδα, εἶπε τὸ 'Αθάνατο «ΟΧΙ» τῆς 28ης Ὀκτωβρίου.

Φαλαγγῖτες, Φαλαγγίτισσες, Σκαπανεῖς καὶ Σκαπάνισσες,

Ἀρρηκτὰ ἐνωμένοι κάτω ἀπὸ τὸ ἐνδοξο σκῆπτρον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως μας θὰ βαδίσουμε σ' ὅλην μας τὴν ζωὴν τὸν ὑπέροχον δρόμον, ποὺ 'Εκεῖνος μᾶς ἐχάραξε. Ὅπως μέχρι σήμερα ἐν ὀνόματι Του, ἔτσι ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα ἐν ὀνόματι τῆς Μνήμης Του γιὰ τὴν 'Ελλάδα. Μὴ λησμονεῖτε σὲ κάθε σας πράξιν, σὲ κάθε σας σκέψιν καὶ κάθε σας ἐνέργειαν, ὅτι ἡ Ε.Ο.Ν., τὸ Μεγαλειώδες αὐτὸ Δημιούργημά Του, ποὺ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸ ὀλοκληρώσῃ, εἶναι τὸ δικό Του ἀγαπημένον παιδί, στὸ ὁποῖο μαζί μ' ὀλόκληρον τὸ 'Εθνος εἶχε ἐμπιστευθῇ τὸ μέλλον τῆς 'Ελλάδος.

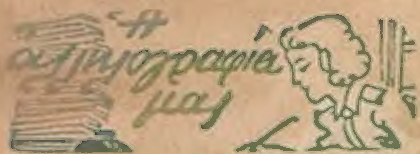
Ὁ καθένας καὶ ἡ καθεμίᾳ ἀπὸ σας εἶσθε κληρονόμοι τῆς ἱερωτέρας παρακαταθήκης, τῆς ὁποίας ἐμπράκτως ὀφείλετε νὰ καταστήτετε ὑπεράξιοι, κατακτώντας τὴν καθημερινῶς. Γεμίσετε μὲ τὰς πράξεις σας τὸ Χρυσὸ Βιβλίον τῆς Νεολαίας, γιὰ τὸ ὁποῖον μᾶς ὡμίλησε στὸν τελευταῖον Του λόγον καὶ μείνετε ἐνώπιον τῆς 'Ιστορίας πιστοὶ στὴν τελευταία Του ἐντολή. Διατηρήσατε καὶ ὀλοκληρώσατε τὴν 'Εθνικὴν 'Επανάστασιν τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ τὸν ἀγῶνα ποὺ ἐνεκαίνιασε αὐτὴ γιὰ τὸ Μεγαλεῖο καὶ τὴ Δόξαν τοῦ 'Ελληνισμοῦ. Ἐτσι θὰ μείνουμε πιστοὶ σὲ Κεῖνον, πραγματοποιώντας μὲ ἀξιοσύνη τὰς ὑποθήκας Του καὶ οἱ εὐχὲς Του θὰ μᾶς συνοδεύουν στὸν μεγάλο δρόμον, ὅπου μᾶς ἔκανε τὴν ὑψίστην τιμὴν νὰ μᾶς τάξῃ ἀλύγιστους μέχρι θανάτου, Συναγωνιστὲς καὶ Συναγωνίστριές Του, στὸ δρόμον στὸν ὁποῖον τὸ ἀθάνατον πνεῦμα Του, τὸ πνεῦμα τῆς 'Ελληνικῆς 'Ιδέας, θὰ ὡδηγῇ τὸν 'Ελληνικὸν Φαλαγγισμὸν στὴν Ὁργανικὴν του μορφήν, στὴν 'Εθνικὴν Ὁργάνωσιν τῆς Νεολαίας.

Μὲ πίστιν ἀκλόνητην καὶ ἀπόλυτην.

ΕΜΠΡΟΣ Εἰς τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Κυβερνητικὸς 'Επίτροπος Νεολαίας

Χειρόγραφα και φωτογραφίες δημοσιευόμενα ή μη δεν επιστρέφονται.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΕΤΡΟΝ ΚΑΤΣΑΡΟΝ. Σέ συγγαίρωμε για τὸ πατριωτικὸ γράμμα σου. Τὰ φάλλεις μιά χαρά κι' ἕνα καμῖρι καὶ τοῦ Μπενίτο καὶ τοῦ Τσιάνο καὶ τῆς... ἐπιτίμου Κυρίας Ἐντας! Τὸ ποίημά σου ὅμως εἶναι πολὺ μακρὸ καὶ σὲ γλῶσσα ὑπερκαθαρεύουσα. Μὰς γράφεις διὰ ἐλαφιστοποιοῦς τὴν γλῶσσαν αὐτὴ ἐπειδὴ τὴ βρισκίς πρὸ κατὰλληλῃ γιά σάτυρα. Πέρις—σὸ ζήτημα τοῦτο—ἔξω. Ἡ δημοτικὴ μας τὸ σα-κί ζεῖ κυριολεκτικῶς κόκαλα. Δὲν ἔχεις δι-αβῶσει ποτὲ σου σατυρικὰ ποιήματα στὴ δημο-τικῇ; Συντομικὸν τὸ δοῦν ὑποκρίσει καὶ ξανα-σταλέν το.— **ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΑΠΟΣΤ.** ΜΟΥ-ΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τίς πρωτογενεῖς εὐχὲς σου. Ἰδοὺ τὸ ποίη-μά σου:

ΚΤΥΠΑΤΕ ΑΓΙΕΣ ΚΑΜΠΑΝΕΣ

Τῆς λευτεριάς τὸ ἀγγελμα
κτυπάτ' ἀγιες καμπάνες,
κτυπάτε νὰ τ' ἀκούσουν
οἱ δοξασμένους μάνες.

Ποὺ εἶπαν σὰ πολλοκάρια τους
—μὴν αὐγῇ τοῦ Ὀκτωβρίου—
πηγαίνετε κι' ὁ ἄγιος,
μόν' ἀπὸ σὰς νὰ τέρη.

Τῆς νίκης τώρα τ' ἀγγελμα,
κτυπάτ' ἀγιες καμπάνες,
κτυπάτε νὰ τ' ἀκούσουν
οἱ δοξασμένους μάνες.

A. A. M.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ ΠΛΑΚΙΔΑ. Διευθύντριαν Δη-
τικὸν Σχολεῖον Ζαγοράς. Ἐγὼν ἡ ἀνανέωσι
τῆς συνδρομῆς τοῦ-δὲ ὅμως σχολεῖον καὶ διὰ
τὸ τρέχον ἔτος. Ἡ «Νεολογία» οὐκ εὐχαριστεῖ.
Πολὺ ἰσοτιμία καὶ ἔξω τὰ σατυρικὰ σκίτσα
τοῦ ἐνδεκαετοῦς μαθητοῦ Δημητρίου Κωνσταν-
τινοῦ Παπαδημητρίου. Σὰς παρακαλοῦμε νὰ τὸν
συγγαίρωμε ἐν μέρους μας.— **ΚΩΝΣΤ.** ΣΙΣ-
ΣΩΗΝ. Δημοσιεύομεν ἐδῶ τὴν εὐχὴν σου στὸν
ἐκπαιδευτικὸν χρόνον.

Σέ σένα, νέε χρόνε, ποὺ ἦρθε ἡ σειρά σου
νὰ κυβερνήσῃς τὴν τύχην μας, στηρίζομε τίς
μεγαλύτερες ἐλπίδες μας... Τὴν ὥρα αὐτὴ
ποὺ ὑπερκόσμου τῆς ζωῆς ἡ καρδιά σου σημαίνει
τὸν ἐρχομὸν σου, ὅλοι ἐμεῖς, ἡ νέα γενεὰ τῆς
Ἑλλάδος, μὲ μιά φωνή, μὲ μιά καρδιά ὑψώ-

ΜΕ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΥΣ ΑΛΠΙΝΙΣΤΑΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 467)
τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν ἀν-
δρῶν του, μὰς ἔλεγε:

— Ντιέτσι τζόρνι νὸν μαν-
τζαρία ἔ νὸν καρνοτούτσι...
Δηλαδή: Δέκα μέρες χω-
ρὶς φαί καὶ χωρὶς φυσιγ-
για...

Κανέναν δὲν τοῦ ἀντέ-
τεινε. Κι' ὅμως ὅλοι μας
ξέραμε πῶς τὰ πολυδόλα
τους τὰ ἀφήσανε μὲ ἀρρι-
χτες ταινίες ἀπάνω στὸν
διάδρομο, τροφοδοσίας τῶν
αὐτομάτων αὐτῶν δπλων...

Κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς
πορείας οἱ φαντάροι μας μι-
λούσαν μὲ εὐγένεια στοὺς
αἰχμαλώτους. Μάθανε λίγα
ἰταλικά ἀπὸ τὸν διερχομένον
καὶ τοὺς φώναζαν:

— Ἀβάντι, λά σέρα μπό-
να μαντζαρία!...

— Δηλαδή: Ἐμπρός, τὸ
βράδυ καλὸ φαί!...

Ὅταν ἀκούαν οἱ αἰχμά-
λωτοι γιὰ «μαντζαρία» χα-
μογελοῦσαν εὐχαριστημέ-
νοι καὶ ἐτάχυναν τὸ βῆμα
τους γιὰ νὰ φτάσουν στὸ
χωριὸ τὸ γρηγορώτερον...

Οἱ συνοδοί, δταν ἤθελαν
νὰ πούνε τίποτα στοὺς αἰχ-
μαλώτους, τοὺς φώναζαν:

— Σινιόρι, σινιόρι!...

— Δηλαδή: Κύριοι, κύ-
ριοι!...

Αὐτὸ θὰ φανῇ σὲ πολλοὺς
ἀπίστευτο, κι' ὅμως εἶναι
ἀληθινόν. Κανέναν βέβαια
στρατῶν στὸν κόσμον δὲ φώ-
ναζε ποτὲ τοὺς αἰχμαλώ-
τους του κυρίου... Οἱ

Ἕλληνες δὲς ἔχουνε πολ-
λιτισμὸ καὶ εὐγένεια ψυχῆς,
γι' αὐτὸ φώναζαν «κυρί-
ους» τοὺς αἰχμαλώτους,

ποὺ θελήσανε νὰ τοὺς πά-
ρουνε ἀνάνδρα, δι.τι ὠραιό-
τερο καὶ ἱερώτερο ὑπάρχει
στὴ ζωὴ: Τὴ λευτεριά!...

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀμαχος πλη-
θυσμὸς τῶν μικρῶν χωριῶν,
ποὺ βομβάρδισαν οἱ «γεν-
ναῖοι» ἀεροπόροι τοῦ Μασ-
κου Δικτάτορα, ἐδειξε τὴ
μεγαλοφυχία του στοὺς αἰχ-
μαλώτους

Στὸ Γρεβενίτι οἱ τρο-
μαγμένες χωριατοπούλες
καὶ οἱ χωριάτες ἔδωσαν
στοὺς πενιασμένους αἰχμα-
λώτους ἄθρονον ψωμί καὶ
πατάτες. Κι' ὅμως τὴν πε-
ρασμένη μέρα τὰ ἀεροπλά-
να τοῦ Ψευδοκαίσαρος τῆς
Ρώμης ρίξαν στὸ ἄκικο
χωριουδάκι 49 βόμβες

Μιά κοπέλλα ἀπὸ τὸ χω-
ριὸ αὐτὸ — Ἀφροδίτη ἦταν
τ' ὄνομά της — μοίρασε

στοὺς αἰχμαλώτους καρύ-
δια καὶ ψωμί

— Χθές, μοῦ εἶπε, οἱ
μπόμπες τοὺς γκρεμίσανε
τὸ πατρικὸ μου σπίτι καὶ
παρὰ λίγο νὰ σκοτώσουνε
τὸ γέρο πατέρα μου... Ἀλ-
λά δὲν πειράζει. Σήμερα
ποὺ περνᾶνε ὅς φάνε ἀπὸ τὸ
φωμάκι μας...

— Ὁ Θεὸς δὲ τοὺς τιμω-
ρήσῃ, ἀπόσωσε ὁ γέρος πα-
τέρας τῆς Ἀφροδίτης. Πά-
με παιδί μου γιὰ νὰ ζυμώ-
σῃς. Ἀβριὸ τὸ ξημέρωμα
πρέπει νὰ τοὺς δώσουμε λί-
γο ψωμί πρὶν φύγουνε γιὰ
τὸ Μέτσοδο...

Ἡ Ἀφροδίτη σκούπισε
ἕνα δάκρυ ποὺ ἔτρεχε στὸ
μάγουλό της, καὶ πίνοντας
ἀπ' τὸ χέρι τὸ γέρο πατέρα
τῆς τραβήκανε πρὸς τὸ
γκρεμισμένον σπίτι τους.

M. X. Κωνσταντόπουλος

Τόπος: «ΠΥΡΣΟΥ» Α. Ε.

νομε ὅς τὸ λατρεῖ σου θρόνο τὴν πρὸ θεῶ
μὴ μας παράκλησι:

Μὴ θελήσῃς ἐν φαιῆς αὐληρός. Φέρε στὴν
λατρεὺτὴν μας Πατρίδα τὴν πολυπόθητὴ Νίκη.
Φέρε στὸ Βασίλειόν καὶ στὸν Κυβερνήτην μας
μακροζωία καὶ εὐτυχία. Φέρε σὲ ὅλους μας
χαρὰ. Διπλάσωσε ἐξο μὲ τὸν ἀέρα τῆς εἰρήνης
τῆς λευτερίας τοῦ δένδρου, ποὺ ποτίστηκε μὲ τὸ
τιμωμένο αἷμα τῶν ἀδελφῶν μας. Καὶ στὴ με-
γάλῃ μας Μόνασσά στοὺς Ἀρχηγούς μας φέρε
τὸν ἑρὸ μας ὄρκο:

ΝΙΚΗ ἢ ΘΑΝΑΤΟΣ

Κωνσταντῖνος Σισώης

Γ. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. ἀκατανία. Εἶχε σου.
Κυριακόπουλε γιὰ ὅσα γράφεις ἐναντίον τοῦ
ὀποῦλου ἔχθρου τῆς γλυκυτάτης Πατρίδος μας.
Δημοσιεύομεν ἐδῶ τὰ τελευταῖα στίχους τοῦ
σατυρικοῦ ποιήματός σου Πάνω στὰ ὄρη τῆς
Ἀλβανίας:

Ὁ Ντούτσι κι' ὁ Τσιάνο,
ὁ Σουτού κι' ὁ Γκροτσιάνι
τσαρούχι ἀκούγουν
καὶ πυρετὸς τοὺς πίνει.

Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΝ. Δεχθῆτε ἐγκάρδια
συμπλητήρια διὰ τὸν θάνατον τῆς φιλάτης
μητρός σας. Ἐχετε ἀπόλυτον δίκαιον δι' ὅσα
γράφετε. Ἡ πίστις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Πα-
τρίδα εἶναι δύο πράγματα ἰσότητος. προεξιμένον
φυσικὰ γιὰ Πατρίδα σὺν τὴν Ἑλληνική! Στὴν

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀλλάσ-
σουν διεύθυνσιν νὰ μὰς ἐσω-
κλείουν εἰς τὴν ἐπιστολήν
τῶν δραχμῶν 5 δι' ἔξοδα ἀλ-
λαγῆς τοῦ πλακιδίου των.

Ἰταλία λ. γ. τί πιστὴν μπορεῖ νάχη κανεῖς.—
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΧΛΕΙΟΥΝΑΚΗΝ. Ὁρατοῦτο
τὸ γράμμα σου. Μὰς γράφεις μεταδὸν τῶν Ἀλ-
λων: αἰχμαὶ ὑπερήφανος διότι ἐγενήθην Ἑλ-
λην καὶ περιμένω τὴν ἁγία ἐκεῖνη μέρα γιὰ
μῖνα, ποὺ θ' ἀποδέξω καὶ μὲ ἔργα πᾶς στίς
ἐλπίδες μου ρεῖ αἷμα ἑλληνικόν. Ἰδοὺ τὸ «Ε-
πίγραμμα» σου

Τὸ αἷμα σου κοκκίνας τῆς Πίνου μας τοὺς
Πέρα τὸ καρυοφάλλι σου ἀχνίζει, καίει δ-
Τιμὴ λεβέντη τοῦ ἔπαιτος μαζί μὲ τοὺς προ-
στὴν δοξαμένη τούτη γῇ, στὸ πατρικὸ τὸ
[βράχους]
[κῆμα].
[μυθῶν]
[γῆμα].

ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΑΘΑΝ. ΜΑΔΕΜΑΗΝ. Τὸ
σατυρικὸν ποίημά ἐδῶκ' ἐστὶν «Ἐξομολο-
γισμὸς» — **ΝΙΚΟΝ ΚΑΛΟΥΖΟΝ.** Εὐχαριστίας διὰ
τας εὐχὰς σου. Τὸ σταυροῦλεον ἐδῶκ' ἐστὶν ἄρ-
μοδιον συντάκην.— **Ε. ΛΥΤΤΑΝ.** Μ. ΦΑΜΕ-
ΛΗΝ.— **ΙΖΑΝΕΤΑΚΗΝ.** ΘΕΟΧΑΡΗΝ. Ἰ.
ΚΑΡΦΕΤΖΙΑΚΗΝ. Ἐπιτήρησι. Ἐρᾶναι θαλόν-
γυλὴν καὶ Σκαπῶν δὸν Γουνασίον Ἀθηνῶν.
Δεχθῆτε τὰ θερμότερα συγχαρητήρια μας διὰ
τὸν ἔρῶν σας Δὲν ἔχομε νὰ προσδώσω τί-
ποτε σ' ὅσα μὰς γράφετε αἰς.— **ΚΩΝΣΤ.**
ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΝ. Εὐχαριστοῦμε δι' ὅσα γρά-
φετε γιὰ τὴ «Νεολογία». Οἱ πνευματικῆς ἀπὴ-
λοι ἐδῶκ' εἰς τὸν ἀρμόδιον συντάκην.—
Ι. ΜΑΝΔΑΛΕΝΑΚΗΝ. Τὸ ποίημά σου «Στὸν
Ἀρχηγὸν μας» γραφάται ἐπὶ ἐλευθερίαν.— **ΣΠ.**
ΚΑΡΠΟΥΖΗΝ. Τὸ δημοσιεύομεν ἐδῶ:

ΑΝΑΒΑΣΤΗΣΙΣ

Ἐνα δέντρο σὲ μὲ ἄκρια. Ἀπ' κηποῦ εὐνοκῶ-
[κατῆ].
[κατῆ] τὴν ἀποκρίαν ἐρεῖ. Κανέναν δὲ νοιάζαν
νὰ κόψῃ τὰ ζιζάνια πρὸ τῶν γῶν ὅσων.
νὰ τὸ κλάδῃ τ' ἀμύρον καὶ νὰ τοῦ λανθάνῃ
τὴν πρώτην τοῦ τῆν ἀμορφία τὴν πρώτην
[τῆ γὰρ]
γιὰ νὰ γαῖθ σὺν ἄλλοις τοῦ κηποῦ τὸ καμῖρι.

Γιατ' ἦταν ἄλλοι δέντρα σὲ χρόνια περασμένα
καὶ τὰ κλάδῃ τὸν ἑρῶν. ὁ ἀνέμος σπᾶ-
[κατῆ].
[κατῆ] εἶχε τὰ περισσότερα σὲ δέντρα τὰ τριγύρω
εἶχανε δώσει ἀμορφία, εἶχανε δώσει μύρον.
Μὰ δὲν ἔπαισε κανεὶς καὶ γῆρον τοῦ εὐπρόσ-
ζιζάνια καὶ πικραγγουριῆς τ' ἀμύρον μεγα-
[κλάδων].

Οἱ κηπουροί, σὺν τάδαν, δὲν εἶπαν οἱ πρώτοι
ἀμύρον νὰ τὰ βγάλουν, μόν' ἐκυστάσαν σ' ὁ-
τὸ δέντρο θὰ τοὺς εἶναι κι' ἑκάστην τοὺς καρ-
[κατῆ].
[κατῆ] Μὰ στίς ἀρχὲς ἐσθίει τὸ μῆλον τοῦ Αἰ-
[κατῆ].
[κατῆ] χωρὶς καθόλου νὰ σκεφθῇ καὶ τοὺς καρπούς νὰ
[κατῆ].

Καὶ νὰ πᾶς ἐκατάφερε τὸ πρῶτον αὐτὸ νὰ
[κατῆ].
[κατῆ] τὸ κλάδῃ, τὸ πότισε κι' ἐρρόντισε νὰ σῶν
τοὺς κλωνίους του καὶ τὸν κορμὸ μὲ φάρμακα
[κατῆ].
[κατῆ] ἔκοψε τίς πικραγγουριῆς κι' ἐσθίει τὸ γάλα.
[κατῆ].
[κατῆ] Ἀρχὲς τὸ εἶδ' ὁ κηπουρὸς τοῦ μῆλου τοῦ Αἰ-
[κατῆ].
[κατῆ] κι' ἀμύρον ἐξανάθησε καὶ δίνει τοὺς καρπούς
[κατῆ].

Ἐτοί τὸ δέντρο ἔγινε σὺν πρώτῃ λακουσίαν
γιατὶ πάλι ἐσθίει καὶ πούταν ξεραμένο.
Κι' ὅλο φουντώνει πρὸ πολλοῦ, πάλι φηλά κι'
[κατῆ].
[κατῆ] καὶ τοὺς κατάλυτους καρπούς σ' ὅλους μας
[κατῆ].
[κατῆ] Καὶ τώρα εἶναι σπύρελλο καὶ θὰ φηλά
[κατῆ].
[κατῆ] ὅσων φηλά στὸν ὁρῶν νὰ φῶν μὲ τὸ
[κατῆ].

ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΡΠΟΥΖΗΣ

(Τεφροῦλα - Πειραιῶς)

—Λοιπόν πού λές Πατέρα, κρυμμένοι μέσα
στους σκίνους φτάσαμε κοντά τους.
Καί τότε...